

K 165.520
3

ივანე
ჩაუახნიძე
ბიობიბლიოგრაფია

«ქვეყნიუკუბა» 1976

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია

АКАДЕМИЯ НАУК ГРУЗИНСКОЙ ССР

ცენტრალური სამეცნიერო ბიბლიოთეკა

ЦЕНТРАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

ბიბლიოგრაფიული სერია „ქართველი მეცნიერები“
Библиографическая серия „Грузинские ученые“

Иване

Джавашиვიли

(1876 ~ 1940)

Биобиблиография

Издательство «Мецниереба»

ТБИЛИСИ

1976

(17.93) 012

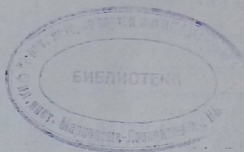
5-19

ფ

ივანე ჯავახიშვილი

(1876 ~ 1940)

ბიობიბლიოგრაფია

გამომცემლობა «მეცნიერება»

თბილისი

1976

საქართველოს
პარლამენტის
ინფორმაციის
პროექტი

K 165.520 224492
3

ვაშლიანი საბჭოთა ისტორიკოსის აკად. ივანე ჯავახიშვილის ბიობიბლიოგრაფია მოიცავს 1895—1974 წლების მასალას: სამეცნიერო შრომებს, რეცენზიებს და გამომხატურებებს ამ შრომებზე, ივ. ჯავახიშვილის რედაქციით გამოცემულ შრომებს, ლიტერატურას ივანე ჯავახიშვილის შესახებ და გამოქვეყნებულ მასალებს, რომლებიც შეეხება მეცნიერის ბიოგრაფიას.

მასალა განლაგებულია ქრონოლოგიური რიგის მიხედვით. ნაკვეთს წინ უძღვის ივ. ჯავახიშვილის სამეცნიერო და საზოგადოებრივი შოლვაწერების მოკლე მიმოხილვა.

Биобиблиография крупного советского историка академика И. А. Джавахишвили содержит материал, охватывающий 1895—1974 гг. — научные труды с указанием отзывов и рецензий на них, труды, изданные под редакцией И. А. Джавахишвили и литературу о нем, включая опубликованные в печати материалы, относящиеся к биографии ученого.

Материал расположен в хронологическом порядке. К выпуску предпослан краткий очерк научной и общественной деятельности И. А. Джавахишвили.

ბიობიბლიოგრაფიული სერიის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: შ. ძიძიგური (მთ. რედაქტორი), თ. დავითაია, ვ. კუპრაძე, ვ. მახალდიანი, ვ. ოკუჯავა, მ. საბაშვილი, ა. ფრანგიშვილი, გ. ციციშვილი, ს. ხადური (მდივანი)

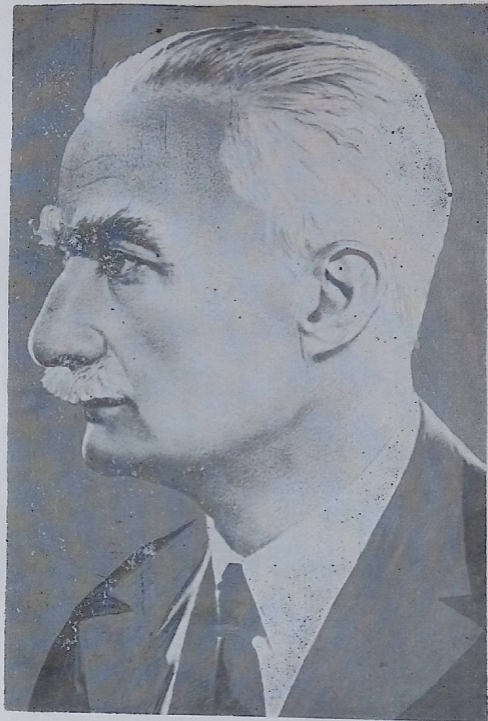
შემდგენლები: ვ. გოგიაშვილი, ე. დოლიძე
რედაქტორები: ს. ხადური, ე. ნოშტარია
ბიბლიოგრაფიული რედაქცია თ. ნაკაშიძისა

Главная редакционная коллегия биобиблиографической серии: Ш. В. Дзидзигури (гл. редактор), Ф. Ф. Давитая, В. Д. Купрадзе, В. В. Махалдiani, В. М. Окуджава, М. Н. Сабашвили, А. С. Прангишвили, Г. В. Цицишвили, С. А. Хадури (секретарь).

Составители: В. Г. Гогияшвили, Э. Г. Долидзе

Редакторы: С. А. Хадури, Э. В. Хоштариа

Библиографическая редакция: Т. Е. Накашидзе

აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი

(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა)

აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი ეკუთვნის იმ გამოჩენილ საბჭოთა მეცნიერთა რიცხვს, რომელნიც სამოღვაწეო ასპარეზზე გამოვიდნენ რევოლუციამდელ ხანაში, თავისი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მრწამსით და მოწოდებით ყოველთვის იმყოფებოდნენ დემოკრატიულ ბანაკში და მთელი არსებით ემსახურებოდნენ ხალხს— ცდილობდნენ მეცნიერება ხალხის სამსახურში ჩაეყენებინათ. რევოლუციის ქარცეცხლში ისინი, ბუნებრივია, თანაუგრძობდნენ სახალხო ბრძოლას, ხოლო საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვების შემდეგ ძალას არ ზოგავდნენ ახალი, საბჭოური მეცნიერების წარმატებისათვის.

ივ. ჯავახიშვილი დაიბადა ქ. თბილისში, 1876 წ. 11 აპრილს. მისი მამა—ალექსანდრე ჯავახიშვილი, პროფესიით პედაგოგი, მათემატიკოსი, ქართული სიძველეებით — არქეოლოგიით და ეთნოგრაფიით გატაცებული პიროვნება იყო. მის და ივანეს დედის—სოფიო ჯავახიშვილის მიერ შექმნილ ტიპიურ ქართულ ინტელიგენტურ ოჯახში პატარა ივანეს ჰქონდა ყველა პირობა, რათა მიეღო საფუძვლიანი პირველდაწყებითი განათლება და გამსჭვალულიყო სამშობლო-სადაში, მისი წარსულისა და აწმყოსადაში სიყვარულის სულისკვთებით.

ივანეს პატრიოტიზმი, მისწრაფება, გაეწია სამსახური თავისი ერისათვის, ქართული კულტურისათვის აშკარა გახდა უკვე გიმნაზიაში სწავლის პერიოდში, სადაც რეაქციის მძვინვარების პირობებში გულმოდგინედ იღვევებოდა ან დამცირებას განიცდიდა ყოველივე ქართული. ივანეს გიმნაზიაშივე ჰქონდა გადაწყვეტილი სწავლა გაეგრძელებინა პეტერბურგის უნივერსიტეტში აღმოსავლური ენების ფაკულტეტზე, რადგან იქ ქართველოლოგიაც იყო

წარმოდგენილი. 1899 წელს ივ. ჯავახიშვილმა წარმატებით დაამთავრა პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლურ ენათა ფაკულტეტის სომხურ-ქართულ-ირანული განყოფილება. აქ მას ასწავლიდნენ ცნობილი აღმოსავლეთმცოდნეები: ვ. ჟუკოვსკი, ნ. ვესელოვსკი, პ. კოკოვცევი, ნ. მარი, ალ. ცაგარელი.

სტუდენტობის დროიდანვე დაიწყო ივ. ჯავახიშვილმა მეცნიერული კვლევა-ძიება. 1897 წ. მან გამოაქვეყნა „ბალაგარის სიბრძნის“ რუსული თარგმანი, ხოლო 1898 წ. საკონკურსოდ წარადგინა პირველი კვლევითი ნაშრომი: „ანდრია მოციქულისა და წმ. ნინოს მოღვაწეობა საქართველოში“, რომლისთვისაც იგი უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭომ ოქროს მედლით დააჯილდოვა. 1899 წ. ივ. ჯავახიშვილი ნ. მარის წარდგინებით დატოვეს პეტერბურგის უნივერსიტეტში საპროფესოროდ მოსამზადებლად. 1901 წ. იგი მიაღწინეს გერმანიაში, სადაც მუშაობდა ცნობილ მეცნიერთან ალ. პარნაკთან. 1902 წ. ივ. ჯავახიშვილმა ნ. მართან ერთად იმოგზაურა სინას მთაზე, იქაურ ქართულ ხელნაწერთა უმდიდრესი კოლექციის ასაწერად. 1902 წ. იგი აირჩიეს სომხურ-ქართული ფილოლოგიის კათედრის პრევატ-დოცენტად, 1903 წ. შეუდგა ლექციების კითხვას, 1907 წელს დაიცვა სამაგისტრო დისერტაცია და მოიპოვა ქართული ფილოლოგიის მაგისტრის ხარისხი. 1917 წ. აირჩიეს პეტერბურგის უნივერსიტეტის დოცენტად.

ღრმა ფილოლოგიურმა მომზადებამ, როგორც ქართული, ასევე უცხოური ისტორიულ-ლიტერატურული წყაროების საფუძვლიანმა ცოდნამ საშუალება მისცა ივ. ჯავახიშვილს თავიდანვე ფართო გეგმით მოეკიდა ხელი საქართველოს ისტორიული წარსულის შესწავლისათვის. იმ ნაშრომებიდან, რომელთაც იგი ადრევე აქვეყნებს, თუ ლექცია-მოხსენებების თემატიკიდან ჩანს მისი ფართო სამეცნიერო ინტერესები: კერძოდ, ივ. ჯავახიშვილი მუშაობს ძველი საქართველოსა და სომხეთის საზოგადოებრივი წყობილების პრობლემაზე, ამავე ქვეყნების საეკლესიო ისტორიაზე, იგი სწავლობს საქართველოს მეფის უფლებებს, სამეფო ხელისუფლების და ფეოდალურ საგვარეულოთა ბრძოლას, ქართული სამართლისა და საქართველოს ეკონომიური ისტორიის პრობლემებს, ეხება საშუალო საუკუნეების ეთიკის, თუ იმდროინდელი ისტორიული და ფილოსოფიური აზროვნების საკითხებს. მის სამეცნიერო ინტერესთა სფეროში იმთავითვე ექცევა ქართული ხელოვნება, ეპიგრაფიკა, პალეოგრაფია. იგი იკვლევს ქართულ და სომხურ საისტორიო წყაროებს, ნარატიულს თუ დოკუმენტურს. თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს ივ. ჯა-

ვახიშვილის კვლევაში ზოგადად ქართული კულტურის, ქართული ენისა და ლიტერატურის საკითხებს. საგანგებო ნაშრომს უძღვნის ივ. ჯავახიშვილი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ბრძოლის ისტორიას XIX ს. საქართველოში.

ამრიგად, ძნელად მოსაძებნია საქართველოს ისტორიული წარსულის ცოტად თუ ბევრად მნიშვნელოვანი პრობლემა, რომლისთვისაც თავიდანვე არ მიეჭციოს ყურადღება მეცნიერს.

ივ. ჯავახიშვილის სამეცნიერო მოღვაწეობის რევოლუციამდელი პერიოდი არის მეტად დაძაბული და რთული ფაქტოლოგიური მუშაობის და კვლევის მეთოდური ხერხების ძიების ხანა. ერთი მხრივ, დიდი მეცნიერი ეწევა დაუღალავ შრომას საქართველოს ისტორიის წყაროთა (ქართულის და უცხოურის) თავმოყრის, გულმოდგინე დამუშავების და ამ წყაროებიდან მრავალმხრივი მონაცემების ამოკრეფის და სისტემატიზაციის მიმართულებით, ხოლო, მეორე მხრივ, დიდ ყურადღებას აქცევს წყაროთა მეცნიერულ კრიტიკას. ამასთანავე შედგენდება მკვლევარის მიდგომა მოვლენებისადმი ისტორიზმის და სოციალური—კლასობრივი თუ შინაკლასობრივი ბრძოლის თვალთახედვით.

ჯერ კიდევ 1902 წ. პეტერბურგის უნივერსიტეტში წაკითხულ ლექციაში, რომლითაც ივ. ჯავახიშვილმა დაიწყო „საქართველოს ისტორიის კურსი“ და რომელიც არსებითად წარმოადგენდა მის საპროგრამო გამოსვლას, მკვლევარი გადაჭრით გაემიჯნა იმდროინდელ ბურჟუაზიულ აღმოსავლეთმცოდნეობაში გავრცელებულ რასობრივ მიდგომას სხვადასხვა ხალხთა ისტორიისადმი, დაჰგმო ამ ხალხთა წარსულზე „წინდაწინვე აკვიატებულ-აჩემებული აზრ-შეხედულება“, რომლის თანახმად ზოგიერთ ხალხს ჰქონდა „ბუნებრივი თანდაყოლილი მიდრეკილება ერთ წერტილზე გაყინვისა, უძრაობისა“, ხოლო სხვებს „ლტოლვა, მისწრაფება პროგრესისა და სოციალურ განვითარებისაკენ“¹.

იგი ცდილობს გააბათილოს ბურჟუაზიული აღმოსავლეთმცოდნეობის მცდარი შეხედულება იმის შესახებ, რომ „აღმოსავლეთის ყველა კულტურის საერთო ნიშნებად ითვლება მეტად თუ ნაკლებად ერთ წერტილზე გაყინვა, კარჩაკეტილობა, წოდებათა და კლას-

¹ ივ. ჯავახიშვილი, აღმოსავლეთის ხალხთა ისტორია და საქართველოს და სომხეთის მონაცემები, წიგნში: „ქართველი ერის ისტორია“, 1, მეხუთე გამოცემა, თბ., 1960, დამატება I, გვ. 391.

თა უქონლობა, წოდებრივისა და კლასობრივი ბრძოლის არქონება, ერთი სიტყვით, სულიერი და სოციალური უძრაობა“².

ივ. ჯავახიშვილს მოჰყავს ამის საწინააღმდეგო მაგალითები საქართველოსა და სომხეთის ისტორიიდან და, ამასთან, ხაზს უსვამს სწორედ შინაკლასობრივ და კლასობრივ ბრძოლას, როგორც საზოგადოების განვითარების განმსაზღვრელ ფაქტორს.

ივ. ჯავახიშვილი საქართველოს ისტორიული განვითარების შესახებ პირდაპირ აღნიშნავდა: „სახელმწიფო ცხოვრობდა ინტენსიური ცხოვრებით და სწორედ წოდებათა ბრძოლა არის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი საქართველოს წარსულის უამრავი მოვლენისა.

სიგელ-გუჯრებისა და ერთობ საისტორიო საბუთების გულისყურით წაკითხვისას არ შეიძლება კაცმა არ შენიშნოს, რომ მეთვრამეტე საუკუნეშიც კი, როდესაც მთელი საქართველო თითქოს ღონემიხდილი იყო მტერთან უთანასწორო ბრძოლაში, ძლიერი მოძრაობა მიმდინარეობდა ქართველი საზოგადოების დაბალ ფენებში, გლახთა მოძრაობა საგრძნობლად შეიმჩნეოდა“³.

ივ. ჯავახიშვილს აქვე მოაქვს მაგალითები სომხეთის ისტორიიდანაც, სადაც უმუასაუკუნეებში ძლიერი დაპირისპირება და ბრძოლა არსებობდა წოდებათა და კლასებს შორის, კერძოდ, სასულიერო წოდებასა (ეპისკოპოსებს) და სოფლის საზოგადოებას — გლახთა შორის. ეს ბრძოლა ათეული წლობით გრძელდებოდა და შეიარაღებულ შეტაკებათა ხასიათსაც კი იღებდა⁴.

XVIII საუკუნეში და განსაკუთრებით კი XIX საუკუნის საქართველოში გაშლილ აგრარულ მოძრაობაზე, კერძოდ, გლახთა ანტიბატონყმური ბრძოლის ზრდაზე ამახვილებს ყურადღებას ივ. ჯავახიშვილი თავის ნაშრომში „პოლიტიკური და სოციალური მოძრაობა საქართველოში XIX საუკუნეში“, რომელიც რუსულ ენაზე გამოქვეყნდა 1906 წ. და წარმოადგენდა ავტორის გამოცხილს 1905 წ. რევოლუციის მოვლენებზე. ეს წიგნი შემდეგ ცენზურამ მოსპო, ხოლო ავტორმა დევნა განიცადა.

² ივ. ჯავახიშვილი, აღმოსავლეთის ხალხთა ისტორია და საქართველოსა და სომხეთის მონაცემები, წიგნში: „ქართველი ერის ისტორია“, 1, მეხუთე გამოცემა, თბ., 1960, დამატება I, გვ. 391.

³ ივ. ჯავახიშვილი, აღმოსავლეთის ხალხთა ისტორია და საქართველოსა და სომხეთის მონაცემები, წიგნში: „ქართველი ერის ისტორია“, 1, მეხუთე გამოცემა, თბ., 1960, დამატება I, გვ. 396.

⁴ იქვე, გვ. 397.

ივ. ჯავახიშვილის სამეცნიერო მოღვაწეობის დასაწყისშივე გლინდება იმ დროისათვის პროგრესული გააზრება საქართველოს ისტორიული განვითარების ძირითადი საფეხურებისა, მისი მიდგომა ამ პრობლემებისადმი უკლასო საზოგადოების კლასობრივი საზოგადოებრივ მეცნიერულ თვალთახედვით. კერძოდ, ზემოთ დასახელებულ ლექციაში მოცემული სქემით, საქართველოს საზოგადოებრივი წყობილება თავდაპირველად „დაფუძნებული იყო სათემო-გვაროვნულ წყობილებაზე, ეს ქვეყანა ჯერ კიდევ არ იცნობდა ჩამოყალიბებულ წოდებებს, არ არსებობდა მიწის კერძო საკუთრება, ადგილმამულები საზიარო იყო გვარების შიხედვით და ყოველ საქმეს განაგებდა თითოეული გვარის უფროსი კაცი... VI საუკუნის დამდეგისათვის მკვლევარს საქართველოში საქმე აქვს უკვე ფეოდალურ წყობილებასთან, იგი უკვე მკვეთრად არის ცხოვრებაში ასახული და მას გარკვეულ იერს აძლევს. რაღაც ოთხი, ხუთი საუკუნის მანძილზე მოხდა საქართველოს სოციალური წყობილების ასეთი რთული ევოლუცია, მერვე საუკუნისათვის ფეოდალიზაცია უკვე სავსებით მომთავრებულია“⁵, ამას მოსდევს მსჯელობა საქართველოში გაშლილ მძლავრ სოციალურ ბრძოლაზე.

ამასთან, ივ. ჯავახიშვილი თავიდანვე დიდ ყურადღებას აქცევდა ქვეყნის ეკონომიურ ცხოვრებას, როგორც საფუძველს ისტორიული განვითარებისა. თუკი ადრევე ივ. ჯავახიშვილს იზიდავს ეკონომიური ისტორიის პრობლემები, შემდეგ თავისი თვალსაზრისი ამ საკითხზე მან საგანგებოდ ჩამოაყალიბა ი. ჭავჭავაძის ისტორიული მსოფლმხედველობის შეფასებისას. ივ. ჯავახიშვილი ი. ჭავჭავაძის უდიდეს დამსახურებად იმას მიიჩნევდა, რომ „მან ჯერ კიდევ 1880 წ. აღიარა ისტორიული პროცესის ვასაგებად ეკონომიური საფუძველას ცოდნის აუცილებლობა“⁶. ამასთან ერთად ივ. ჯავახიშვილს საგანგებოდ მოჰყავს ილიას შემდეგი სიტყვები: „ჩვენი „ქართლის ცხოვრება“ ხალხის ისტორია კი არ არის, მეფეთა ისტორიაა, და ხალხი კი, როგორც მომქმედი პირი ისტორიისა ჩრდილშია მიყენებული. თითქოს ხალხის ისტორიის შესამეცნებლად საკმაოა კაცმა იცოდეს მართო მეფეთა ისტორია“⁷... აქედან კარგად ჩანს თვით ივ. ჯავახიშვი-

5 ივ. ჯავახიშვილი, აღმოსავლეთის ხალხთა ისტორია და საქართველოს და სომხეთის მონაცემები, წიგნში: „ქართველი ერის ისტორია“, 1, მეხუთე გამოცემა, თბ., 1960, დამატება 1, გვ. 396.

6 ივ. ჯავახიშვილი, ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია, ენიმკის მოამბე, თბ., 1937, ტ. II, ნაკვ. 1, გვ. 8.

7 იქვე, გვ. 3.

ლის დამოკიდებულება ამ საკითხისადმი, რამაც თავი იჩინა მთელ
მის მეცნიერულ შემოქმედებაშიც.

მეტად საყურადღებოა ივ. ჯავახიშვილისეული ვაგება ისტო-
რიული მეცნიერების წინაშე მდგარი ამოცანებისა.

1904 წ. გამოცემულ ბროშურაში „მამულიშვილობა და მეცნი-
ერება“ ივ. ჯავახიშვილი ებრძვის ისტორიის გაშუქებაში წარსულის
ყოველგვარ გაზვიადებას, ისტორიის გადაქცევას „ნაციონალურ
ხოტბა-შესხმად“: „ისტორიკოსი მოვალეა მხოლოდ მეცნიერულად
შეისწავლოს და გამოიკვლიოს ამა თუ იმ ერის წარსული, გამოიკ-
ვიოს, რა და რა პირობებისა და მიზეზისაგან იყო დამოკიდებული
სახელმწიფო, ან საზოგადოებრივ, ან არა და ზნეობრივ-გონებრივი
განვითარებისა და წარმატების მიმდინარეობა“⁸. ამით ერთხელ კი-
დეც ნათლად დასტურდება, რომ ივ. ჯავახიშვილი ისტორიული მოვ-
ლენების საფუძვლად ბაზისურ ფაქტორებს, კერძოდ, ეკონომიკას
მიიჩნევდა. იგი, ამასთანავე, უარყოფს ისეთ შეხედულებას, რომ-
ლის თანახმად „საზოგადოებრივ ცხოვრებაშიაც მყუდროება
სუფევდა. სიყვარული, თანხმობა, სათნოება „მამა-შვილური“ გან-
წყობილება არსებობდა და წოდებათა შორის ბრძოლა არც როდის
არ ყოფილა“⁹.

ივ. ჯავახიშვილს მიაჩნდა, რომ ისტორია უნდა ემსახურებო-
დეს ეროვნული თვითშემეცნების გამომუშავებას, ქვეყნის თანა-
დროულობის და მომავლის ამოცანების გადაჭრას. „ის მეცნიერი,
რომელიც მეცნიერების წინაშე თავის მოვალეობას პირნათლად
ასრულებს, უექველია. იმავე დროს ქართველ საზოგადოებასაც
სარგებლობას მოუტანს, იმიტომ, რომ ყოველ განათლებულ ერო-
ვნებისათვის, რომელსაც თვითშეგნება მოეპოვება, აუცილებლად
საჭიროა იცოდეს თავისი წარსულ საზოგადოებრივ ცხოვრების ის-
ტორია; უნდა იცოდეს, რასაკვირველია, უტყუარი, ჭეშმარიტი ის-
ტორია და არა გაზვიადებული, ყალბი“. „გაზვიადებულ ადვოკატურ
ისტორიის საჭიროებას მხოლოდ ის უნდა ჰგრძნობდეს, — განა-
ვრძობს მეცნიერი, — ვინც წარსულში ეძებს ხსნას, ან ვისაც წარ-
სულის შესწავლით ჰსურს თავისი ეროვნული შელახული გრძნობა
დააკმაყოფილოს და დაამშვიდოს. ხოლო ამგვარი სურვილი აზრა-
დაც არ უნდა მოუვიდეს იმ ეროვნების წარმომადგენელს, რომე-
ლიც სიცოცხლესა და მოქმედებაზე ჰფიქრობს. საქართველოს წარ-
სულის ცოდნა, მოგეხსენებათ, მისაბამავად კი არაა საჭირო ჩვენთ-

⁸ ივ. ჯ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, მამულიშვილობა და მეცნიერება, თბ., 1904. გვ. 9.

⁹ ი ქ ვ ე, გვ. 13.

ვის, შესასწავლად და გასათვალისწინებლად, თვითცნობიერების გრძნობის დასაკმაყოფილებლად¹⁰.

ივ. ჯავახიშვილის რწმენით, ერის ღირსება „ბრწყინვალე წარსულში კი არ არის საძიებელი, არამედ მის აწმყოსა და მომავალში“. „განა არ შეიძლება ჩვენც ბრწყინვალე საკულტურო მერმისის იმედი გვქონდეს, — სვამს კითხვას მეცნიერი, — თუ კი ყოველ ძალღონეს მოვიკრებთ ჩვენ საზოგადოებრივ ცხოვრების გასაუმჯობესებლად?“¹¹.

მეორე მხრივ, ივ. ჯავახიშვილი გამოდის ისტორიული წარსულისადმი ნიჰილისტური დამოკიდებულების ყოველგვარ გამოვლენათა წინააღმდეგაც, ისტორიული პიროვნებების როლის გაგების გაუბრალოების თუ უგულებელყოფის, მათი მოქმედების მხოლოდ სუბიექტური განწყობილების საფუძველზე ახსნის წინააღმდეგაც¹².

საქართველოს ისტორიული წარსულისადმი ჯავახიშვილისეული მიდგომის ერთ-ერთი გამოხატულება იყო აგრეთვე ქვეყნის თავგადასავლის განხილვა არა იზოლირებულად, არამედ მეზობელი ხალხებისა და ქვეყნების ისტორიისთან მჭიდრო კავშირში. ამაში ივ. ჯავახიშვილს ხელს უწყობდა ის, რომ მას მრავალი ენის (ბერძნულის, ლათინურის, სომხურის, სირიულის, სპარსულის და სხვა) ცოდნის გამო ხელი მიუწვდებოდა უცხოურ წყაროებზედაც, რომელთაც უხვად იყენებდა.

ყოველივე ზემოთქმული მოწმობს, რომ საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის რევოლუციურ-დემოკრატიულ ტრადიციებზე აღზრდილმა ივ. ჯავახიშვილმა შემოქმედებითად შეითვისა რევოლუციამდელი მოწინავე, პროგრესული ისტორიული აზროვნების საუკეთესო მონაპოვარი და წარმოგვიდგა, როგორც მატერიალიზმის პოზიციებზე მდგომი მკვლევარი, რომლის შემოქმედება ამაღლებს ნიადაგს რევოლუციის შემდეგ საქართველოს ისტორიის კვლევა-ძიების გასაშლელად მარქსისტულ-ლენინური მეთოდოლოგიის თვალთახედვით.

ივ. ჯავახიშვილის მეცნიერული მუშაობის ჭეშმარიტი გაფურჩქვნა, მისი კვლევა-ძიების გაღრმავება და ძირითადი მიღწევებსა შეჯამება ხდება საბჭოთა ხელისუფლების წლებში. მეცნიერული

¹⁰ ივ. ჯავახიშვილი, მამულიშვილობა და მეცნიერება, თბ., 1904, გვ. 9—10.

¹¹ იქვე, გვ. 12, შეად. გვ. 17.

¹² ივ. ჯავახიშვილი, ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია, ენიქის მოამბე, თბ., 1937, ტ. II, ნაკვ. 1, გვ. 9.

მუშაობის უმთავრეს კერას ამ დროს წარმოადგენდა თბილისის უნივერსიტეტი, რომელიც ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ და-
არსდა ივ. ჯავახიშვილისავე ინიციატივით და ქართველი მოწინავე
საზოგადოებრიობის, მანამდე რუსეთში მოღვაწე ქართველ მეცნიერ-
ენტუზიასტთა მხარდაჭერითა და მონაწილეობით.

დამახასიათებელია, რომ საბჭოთა ხელისუფლების წლებში
ქვეყნდება ივ. ჯავახიშვილის კაპიტალური ნაშრომის „ისტორიის მი-
ზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლად“ ნაწილობრივ შევ-
სებული ან გადამუშავებული ან ახლად შექმნილი ნაწილები: „ძვე-
ლი ქართული საისტორიო მწერლობა (V—XVIII სს.)“, მეორე შევ-
სებული გამოცემა, თბ., 1921; „ქართული საფას-საზომთამცოდ-
ნეობა ანუ ნუმისმატიკა-მეტროლოგია“, თბ., 1925; „ქართული დამ-
წერლობათამცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია“, თბ., 1926; „ქართული
სიგელთამცოდნეობა ანუ დიპლომატიკა“, თბ., 1926. ამ ნაშრომე-
ბით ივ. ჯავახიშვილმა საფუძველი ჩაუყარა საქართველოს ისტორი-
ის დამხმარე დისციპლინებს.

ამავე ხანებში ქვეყნდება ივ. ჯავახიშვილის ფუნდამენტური
ნაშრომები: „ქართული სამართლის ისტორია“ წ. I და წ. II, ნაკვ.
1 და 2, თბ., 1928-29 წწ; „საქართველოს ეკონომიური ისტორია“,
2 წიგნად (ახლად დაწერილი გამოცემა), თბ., 1930, 1934, წწ.

ქართული ისტორიული მეცნიერების დიდ შენაძენს წარმოად-
გენდა „ქართველი ერის ისტორიის“ I წიგნის ახალი შევსებული
და გადამუშავებული გამოცემა (თბ. 1928 წ.); 1938 წ. გამოიცა მო-
სოგრაფია „ქართული მუსიკის ისტორიის საკითხები“.

მნიშვნელოვანია ავტორის ცალკეული გამოკვლევები: „სოცია-
ლური ბრძოლის ისტორია საქართველოში IX—XIII საუკუნეებ-
ში“, თბ., 1934 წ., „გლეხთა მოძრაობის ერთი ფურცელი ძველ
სომხეთში“ („ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე“, 1922—23,
ტ. II), „ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია“, თბ., 1938 წ.
და სხვა.

დიდი მუშაობა გასწია ივ. ჯავახიშვილმა საქართველოს ისტო-
რიის წყაროების გამოვლინებისა და პუბლიკაციის ხაზით. მის მიერ
აღმოჩენილი და სამეცნიერო ბრუნვაში შემოტანილი იქნა „ანა-
სეული ქართლის ცხოვრება“, „ახალი ქართლის ცხოვრება“. ქვეყნ-
დება მისი შემდეგი გამოკვლევები და პუბლიკაციები: „ახლად აღ-
მოჩენილი უძველესი ქართული ხელნაწერები და მათი მნიშვნელო-
ბა მეცნიერებისათვის, წინასწარი მოხსენება ნიმუშების დართვით.
(„ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე“, 1922—23, ტ. 1), „ახლად

ადმოჩენილი ქართლის ცხოვრება და თამარ მეფის მეორე აქამდე უცნობი ისტორიკოსის თხზულება“ („ტფილისის უნივერსიტეტის შოაშბე“, 1923, ტ. III), „ლაშა-გიორგის დროინდელი მემატიანე“ (თბ. 1927) და სხვა.

ივ. ჯავახიშვილი დიდ ყურადღებას აქცევს აგრეთვე საქართველოს მატერიალური კულტურის ისტორიის პრობლემებს—სწავლობს მშენებლობის ხელოვნებას ძველ საქართველოში, ქართველი ხალხის ყოფა-ცხოვრებასთან დაკავშირებულ ნივთიერ კულტურას — საოჯახო ინვენტარს (ავეჯს, ჭურჭელს და სხვა), ტანისამოსს, ქსოვილებს, ხელსაქმეს; აგროვებს მასალას საომარი საქურგლისა და საერთოდ სამხედრო საქმესთან დაკავშირებით; განაგრძობს მასალების შერჩევას საქართველოს ეკონომიური ისტორიისათვის, კერძოდ, მეღვინეობისა და მენილეობის შესახებ; გამოსაცემად ამზადებს ეკონომიური ისტორიის ძეგლებს, ხალხის აღწერის დავთრებს, საგადასახადო და ხარჯის ნუსხებს და სხვა.

ამ მიმართულებით წარმოებული მუშაობის ბოლომდე მიყვანა ივ. ჯავახიშვილს არ დასცალდა. ჩამოთვლილ პრობლემებზე მის მიერ შეგროვილი და დამუშავებული მასალის მნიშვნელოვანი ნაწილი გამოიცა მისი გარდაცვალების შემდეგ.

აკად. ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების შემდეგ გამოქვეყნდა აგრეთვე „ქართველი ერის ისტორიის“ მესამე ტომი (XIII — X IV სს.) და მომდევნო მეოთხე ტომი (XV—XVI სს.).

გადაუქარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ივ. ჯავახიშვილმა ჭეშმარიტად ტიტანური შრომა გასწია საქართველოს ისტორიის დამზარებ დისციპლინების თუ საკუთრივ საქართველოს ისტორიის მრავალტომიანი ფუნდამენტური ნაშრომის და ცალკეულ დარგებში (ქართული სამართლის ისტორია, ეკონომიური ისტორია, მატერიალური კულტურის ისტორია, მუსიკის ისტორია და სხვა) მონოგრაფიული გამოკვლევების შესაქმნელად.

ივ. ჯავახიშვილი თავის მეცნიერულ კვლევა-ძიებაში ქართველი ერის ისტორიის უძველესი ხანის განხილვისას დიდ ყურადღებას უთმობდა ლინგვისტურ საკითხებს, კერძოდ, ქართულ-ქართველური და კავკასიური ენების თავდაპირველი ბუნებისა და ნათესაობის საკითხს. ამ პრობლემისადმი მიძღვნილ საგანგებო ნაშრომში, რომელიც 1937 წ. გამოქვეყნდა, ივ. ჯავახიშვილი შეეცადა გამოეკვლინებინა ამ ენების ნათესაობის კონკრეტული მაჩვენებლები. მიღებული შედეგები საფუძვლად დაედო ივ. ჯავახიშვილის კონცეფციის ქართველთა ეთნოგენეზისის საკითხში, რომელმაც გაშუქება

პოემა 1939 წ. გამოქვეყნებულ მის ნაშრომში „უძველესი ეპოქის საქართველოს, კავკასიისა და ახლო აღმოსავლეთის ძირითადი ისტორიულ-ეთნოლოგიური პრობლემები“ და 1950 წ. გამოცემულ ვრცელ მონოგრაფიაში „საქართველოს, კავკასიისა და მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიულ-ეთნოლოგიური პრობლემები“, სადაც განვითარებულია ქართული და კავკასიელი ტომების ნათესაობისა და მათი სამხრეთიდან ჩრდილოეთით მოძრაობის კონცეფცია.

აღსანიშნავია, რომ ივ. ჯავახიშვილი არ კმაყოფილდებოდა მიღწეულით და ყოველთვის ფეხდაფეხ მიჰყვებოდა ისტორიული მეცნიერების დარგში მოპოვებულ ახალ აღმოჩენებს, ამოწმებდა და აზუსტებდა სხვათა თუ თვით მის მიერვე აღრე გამოთქმულ მოსაზრებებსა და დებულებებს.

„ქართველი ერის ისტორიის“ I წიგნის 1928 წლის გამოცემის წინასიტყვაობაში ივ. ჯავახიშვილი თვითონვე აღნიშნავს, რომ ეს წიგნი გეგმითაც და შინაარსითაც თვალსაჩინოდ განსხვავდება წინა გამოცემისაგან. წიგნის ორ მესამედზე მეტი სრულიად ახალია. „პირველი წიგნის შევსებისა და ახალი პრობლემების გაშუქების ღროს გამოიჩინა, რომ ამ წიგნში შეტანილი ახალი თვალსაზრისისა და ახლად წამოყენებულ დებულებების დამაჯერებლობისათვის წყაროების ცნობებისა, აქამდე არსებული თეორიებისა და გაბატონებულ შეხედულებათა გათვალისწინება და კრიტიკული განხილვაა საჭირო“.

მაგრამ ჩასატარებელი სამუშაოს სიდიდისა და პრობლემატიკის სირთულის გამო თვით ივ. ჯავახიშვილს არ დასცალდა ყველა საკითხის ახლებური გაშუქება და გადაჭრა ღრის მოთხოვნების შესაბამისად.

ივ. ჯავახიშვილს არ შეუცვლია, მაგალითად, მის მიერ აღრე გამოთქმული და მეცნიერების იმდროინდელი დონის ამსახველი თვალსაზრისი ქართველთა თავდაპირველი სამშობლოდან—სამხრეთიდან მოსვლის შესახებ, სტრაბონისეული იბერიის საზოგადოებაში სათემო-გვაროვნული წყობილების დანახვა და სხვა.

საქართველოს ისტორიის აღნიშნული და აგრეთვე სხვა ძირითადი პრობლემების კვლევა ივ. ჯავახიშვილმა მის მოწაფეებს უანდერძა. მან თავის სიცოცხლეშივე შექმნა ის პირობა, რომელიც აუცილებელი იყო ისტორიული მეცნიერების შემდგომი წინსვლისათვის — აღუზარდა სამშობლოს ისტორიკოსთა ღირსეული ცვლა.

ივ. ჯავახიშვილის სამეცნიერო მუშაობა განუყოფელი იყო მისი საზოგადოებრივი მოღვაწეობისაგან. „ივანე ჯავახიშვილი სარ-

ბეელზე გამოდის არა როგორც კარჩაკეტილი კაბინეტის სწავლული, რომლისთვისაც სამეცნიერო საგანი მხოლოდ საკვლევ ობიექტს წარმოადგენს და სხვა არაფერს, არამედ როგორც საზოგადოებრივი მებრძოლი, რომლისთვისაც მეცნიერული მუშაობა საზოგადოებრივი აქტიურობის ერთი ფორმათაგანია მარტოოდენ“ (ს. ჯანაშია).

როგორც აღნიშნული იყო, ივ. ჯავახიშვილმა თავიდანვე მშობლიური ქვეყნის, ხალხის სამსახური დაისახა მიზნად და სტუდენტობის დროიდანვე ახორციელებდა თავის ოცნებას. ქართული კულტურის, ქართული მეცნიერების აღორძინებისა და განვითარების ოდესი ხორცშესხმის სხვადასხვა ეტაპები იყო პეტერბურგის უნივერსიტეტის „ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრის“ მუშაობა ივ. ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით, იმთავითვე ნიადაგის მზადება ქართველოლოგიაში მეცნიერული მუშაობის ცენტრის პეტერბურგიდან თბილისში გადმოსატანად და, ბოლოს, ქართული უნივერსიტეტის დაარსებისათვის დაუღალავი ბრძოლა, რაც წარმატებით დაგვირგვინდა ოქტომბრის რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ. ივ. ჯავახიშვილის ზრუნვის საგანი თავიდანვე იყო ეროვნული თვითშეგნების გაღვიძება ქართველ ხალხში, რასაც ემსახურებოდა მისი ლექციები და გამოსვლები საქართველოს ისტორიის საკითხებზე. აღსანიშნავია, რომ იგი თავის ნაშრომებს უმთავრესად ქართულ ენაზე ბეჭდავდა, რაც სრულიად არ შეესაბამებოდა რევოლუციამდელი სამეცნიერო წრეების ოფიციალურ დიდმპყრობელურ სულისკვეთებას.

ივ. ჯავახიშვილმა, როგორც თბილისის უნივერსიტეტის დაარსების ინიციატორმა და სულის ჩამდგმელმა, თავდაპირველად უნივერსიტეტის ერთადერთი ფაკულტეტის — სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის დეკანმა (1918-1919 წწ.), ხოლო შემდეგ უნივერსიტეტის რექტორმა (1919—1926 წწ.) უდიდესი ორგანიზატორული უნარი და ენერგია გამოიჩინა. ამის გარდა, 1919—1925 წწ. ივ. ჯავახიშვილი იყო საქართველოს სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე და ერთდროულად საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოების თავმჯდომარეც. 1931 წელს იგი დაინიშნა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის მეცნიერ-კონსულტანტად, ხოლო 1936 წლიდან მუშაობდა ამავე მუზეუმის ისტორიის განყოფილების გამგის თანამდებობაზე. 1936 წელს ივ. ჯავახიშვილი მიიწვიეს კავკასიისმცოდნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერ-კონსულტანტად, ხოლო 1937 წლიდან იყო რუსთაველის სახელობის მუზეუმის დი-

რექტორი. 1939 წელს ივ. ჯავახიშვილი აირჩიეს სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად.

დიდი მუშაობა ჩაატარა ივ. ჯავახიშვილმა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ 750 წლისთავის იუბილესთან დაკავშირებით სპეციალური გამოფენის მოსაწყობად და წერილების კრებულების გამოსაცემად. იგი ხელმძღვანელობდა აგრეთვე „შინამრეწველობის“ მასალების შესაგროვებლად მისი ინიციატივით ფართოდ გაშლილ სამუშაოს.

1937—1940 წლებში ივ. ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით ხორციელდებოდა ფართო არქეოლოგიური გათხრები მცხეთა-არმაზსა და სხვა ძეგლებზე (დმანისი, ბოლნისი, გეგუთი).

ღვაწლმოსილი მეცნიერი 1938 წელს ქართველმა ხალხმა აირჩია საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად, ხოლო უმაღლესმა საბჭომ — პრეზიდიუმის წევრად.

ივ. ჯავახიშვილს სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე არ შეუწყლვებია ნაყოფიერი მუშაობა. ბოლო დროს, სხვა სამუშაოსთან ერთად, იგი მონაწილეობდა საქართველოს ისტორიის სასკოლო სახელმძღვანელოს შედგენაში, რომლისთვისაც დაწერა XI—XV სს. ისტორიის მონაკვეთი. აღნიშნულ სახელმძღვანელოს, რომელიც აკად. ს. ჯანაშიას რედაქტორობით გამოქვეყნდა 1943 წ., სახელმწიფო პრემია მიენიჭა.

ივ. ჯავახიშვილი გარდაიცვალა 1940 წ. 18 ნოემბერს, როდესაც ხელოვნების მუშაკთა სახლში ფართო აუდიტორიის წინაშე კითხულობდა სამეცნიერო მოხსენებას თემაზე: „ფილოლოგიური მეცნიერების მიზნები და ქართული ლიტერატურის ძეგლები“. სახელოვანი მამულიშვილის უკანასკნელი ფიქრები მისი მშობელი ხალხის კულტურის წარმატებაზე ზრუნვის გამომხატველი იყო.

ე ღ ი შ ე რ ხ ო შ ტ ა რ ი ა

АКАДЕМИК И. А. ДЖАВАХИШВИЛИ

(Краткий очерк научной и общественной деятельности)

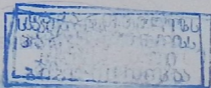
Академик Иван Александрович Джавахишвили принадлежит к числу крупных советских ученых, которые начали свою деятельность в дореволюционный период, по своим общественно-политическим убеждениям и стремлениям с начала же находились в демократическом лагере и свое призвание видели в служении народу. Во время революции они, естественно, всячески сочувствовали народной борьбе, а после победы Советской власти, не щадили сил для развития советской науки.

И. А. Джавахишвили родился 11 апреля 1876 г. в г. Тбилиси. Его отец — Александр Иванович Джавахишвили, по профессии педагог-математик, был любителем грузинских древностей, — увлекался археологией и этнографией. В созданной им и его супругой — Софией Вахвахишвили типичной грузинской интеллигентной семье были все условия для того, чтобы маленький Иване получил первоначальное образование и проникся любовью к своей родине, к ее историческому прошлому и настоящему.

Патриотизм молодого Иване, его стремление принести пользу своему народу, грузинской культуре явно проявились в период учебы в гимназии, где в условиях разгула реакции тщательно изгонялось, либо терпело унижение все грузинское. Иван Александрович еще в гимназии принял решение продолжить учебу в Петербургском университете на восточном факультете. В 1899 г. И. А. Джавахишвили успешно закончил армянско-грузинско-иранское отделение факультета восточных языков Петербургского университета. Здесь его преподавателями являлись известные востоковеды — В. А. Жуковский, Н. И. Веселовский, П. К. Коковцев, Н. Я. Марр, А. А. Цагарели.

Научную деятельность И. А. Джавахишвили начал еще будучи студентом. В 1897 г. им был выполнен русский пере-

2. ბიობიბლიოგრაფია

вод «Мудрости Балавара» (опубликован в 1899 г.), в 1898 г. его работа по истории распространения христианства в Грузии, представленная на конкурс, была отмечена профессорским советом университета Золотой медалью.

В 1899 г. И. А. Джавахишвили по представлению Н. Я. Марра был оставлен при университете для подготовки к профессорской деятельности. В 1900 г. он был направлен в Германию, где работал у известного ученого А. Гарнака. В 1902 г. И. А. Джавахишвили вместе с Н. Я. Марром побывал на Синае с целью изучения и описания хранящейся там богатейшей коллекции древних грузинских рукописей. В 1902 г. он занял должность приват-доцента при кафедре армянско-грузинской филологии, в 1903 г. приступил к чтению лекций, в 1906 г. защитил диссертацию на степень магистра грузинской филологии. В 1917 г. был избран доцентом Петербургского университета.

Основательная филологическая подготовка, изучение грузинских историко-литературных памятников и текстологические изыскания дали возможность И. А. Джавахишвили с начала же приступить к исследованию исторического прошлого Грузии в широком плане. Разнообразная тематика его первых трудов и публичных лекций является показателем его широких научных интересов. В частности, И. А. Джавахишвили работает над проблемой общественного строя древней Грузии и древней Армении, над церковной историей тех же стран; он изучает вопросы государственного строя Грузии, истории грузинского права и экономической истории страны, затрагивает вопросы средневековой этики, философской и исторической мысли; в сферу интересов исследователя входят грузинское искусство, эпиграфика, палеография. И. А. Джавахишвили исследует грузинские и армянские исторические источники как нарративные, так и документальные. Заметное место занимают в его исследованиях вопросы грузинской культуры, языка и литературы. Специальную работу посвятил И. А. Джавахишвили истории общественно-политического движения в Грузии в XIX в.

Таким образом, трудно назвать более или менее значительную проблему исторического прошлого Грузии, которая с начала же не привлекала бы внимание И. А. Джавахишвили.

Дореволюционный период научной деятельности И. А. Джавахишвили является временем напряженной фактологической работы и методологических поисков. С одной стороны, ученый ведет неустанную работу по собиранию источников истории Грузии (грузинских и иностранных), по их раз-

работке, выборке и систематизации разносторонних данных, а с другой — большое внимание уделяет научной критике источников. При этом исторические явления им рассматриваются с позиций историзма, под углом зрения социальной — классовой и внутриклассовой борьбы.

В прочитанной еще в 1902 г. в Петербургском университете вступительной лекции, открывающей его «Курс истории Грузии», И. А. Джавахишвили категорически отверг распространенную в тогдашней буржуазной науке предвзятую расовую точку зрения на историческое прошлое разных народов, согласно которой устанавливались «определенные границы и пределы восприимчивости творческих сил и умственных способностей, степень и характер религиозности и природной склонности к застою и косности или к прогрессу и социальному развитию различных рас»¹.

И. А. Джавахишвили подвергает резкой критике бытующую в буржуазной историографии теорию, по которой «общими признаками всех восточных культур считается больший или меньший застой, замкнутость, отсутствие сословий и классов, сословной и классовой борьбы, одним словом, духовная и социальная косность»². Исследователь приводит ряд фактов из истории Грузии и Армении, опровергающих подобную точку зрения и при этом подчеркивает именно внутриклассовую и классовую борьбу как фактор, определяющий общественное развитие. Об историческом развитии Грузии И. А. Джавахишвили прямо отмечал: «Государство жило интенсивной жизнью, и именно борьба сословий и является одной из главных причин многих явлений прошлого Грузии. При внимательном чтении грамот и исторических документов нельзя не заметить, что даже в восемнадцатом столетии, когда, казалось, вся Грузия изнемогала в неравной борьбе с противниками, происходило сильное движение в низших слоях грузинского общества, крестьянское движение давало себя чувствовать»³.

Тут же приводит исследователь и примеры из истории Армении, где в средние века существовали сильные противоречия между сословиями, классами, в частности между церковными феодалами (епископами) и сельским обществом — крестьянством. Борьба между ними длилась десятилетиями и принимала порой характер вооруженных столкновений⁴.

¹ Институт рукописей им. Кекелидзе, Архив акад. И. А. Джавахишвили, дело № 411, лл. 5—6.

² Там же, лл. 6, 7.

³ Там же, лл. 22, 23.

⁴ Там же, лл. 23, 24.

На аграрное движение в Грузии XVIII в., и особенно на антикрепостническую борьбу крестьян в XIX в., обращает внимание И. А. Джавахишвили в своем труде «Политическое и социальное движение в Грузии в XIX в.», опубликованном в 1906 г. в Петербурге и являющемся откликом автора на события 1905 г. Эта книга впоследствии была изъята цензурой, а автор подвергся гонению.

В первые же годы научной деятельности И. А. Джавахишвили проявляет прогрессивное по тем временам осмысление основных ступеней исторического развития Грузии, подход к развитию страны с точки зрения смены бесклассового общества классовым. В частности, согласно схеме, данной в вышеупомянутой лекции, «социальная жизнь Грузии первоначально покоилась на общинно-родовом строе; страна не знала еще оформившихся сословий, частная земельная собственность не существовала, имения были общие по родам и всеми делами заправлял старший член каждой фамилии... К началу VI в. исследователю приходится в Грузии иметь дело с феодальным строем; он уже рельефно вступает в жизнь и придает ей определенный отпечаток. В продолжение каких-нибудь четырех, пяти веков совершилась такая сложная эволюция социального строя Грузии. К восьмому веку феодализация вполне заканчивается»⁵. За этим следует повествование о развернувшейся в Грузии сильной социальной борьбе.

И. А. Джавахишвили с начала же большое внимание уделял экономической жизни страны как основе исторического развития. Свою точку зрения по данному вопросу он прямо высказал при оценке исторических взглядов И. Чавчавадзе. И. А. Джавахишвили огромной заслугой И. Чавчавадзе счел то, что «он еще в 1880 г. указал на необходимость познания экономической основы для понимания исторического процесса»⁶. При этом И. А. Джавахишвили приводит следующие слова И. Чавчавадзе: «Наша «Картлис цховреба» является не историей народа, а историей царей; народ же, как действующее лицо истории, отстранен в тень, как будто бы для познания истории народа достаточно знание лишь истории царей»⁷. Акцентируя приведенное положение И. Чавчавадзе, И. А. Джавахишвили показывает и свое соб-

⁵ Институт рукописей им. Кекелидзе, Архив акад. И. А. Джавахишвили, дело № 411, лл. 4—5.

⁶ И. Джавахишвили, Илья Чавчавадзе и история Грузии, Вестник Института ЯИМК, III, 1937, стр. 8 (на груз. яз.).

⁷ Там же, стр. 3.

ственное отношение к данной проблеме, которое проявляется на всем протяжении его научной деятельности.

Знаменательным является понимание И. А. Джавахишвили стоящих перед историей, как наукой, задач. В опубликованной в 1904 году брошюре «Патриотизм и наука» он выступает против всякого рода преувеличений в истории, против ее превращения в «национальную похвалу». «Историк обязан, — писал Иван Александрович, — только научно исследовать прошлое того или другого народа, выяснить, от каких обстоятельств и причин зависело государственное, либо общественное, либо же умственно-моральное развитие»⁸. Этими словами еще раз подтверждается, что основу исторических явлений И. А. Джавахишвили усматривал в базисных факторах, в частности в экономике страны. При этом он отвергает взгляд, согласно которому «в общественной жизни царил мир, существовали любовь, согласие, добродетель, «отеческие отношения» и борьбы между сословиями никогда не было»⁹.

И. А. Джавахишвили считал, что история должна служить выработке национального самосознания, решению насущных задач современности и будущего страны. «Тот ученый, который добросовестно выполняет свои обязанности перед наукой, безусловно, в то же время принесет пользу и грузинскому обществу, поскольку каждая образованная нация, имеющая самосознание, непременно должна знать и историю прошлой общественной жизни, должна знать, конечно, подлинную, правдивую историю, а не приукрашенную, фальшивую. Необходимость в преувеличенной «адвокатской» истории ощущает лишь тот ученый, который в прошлом ищет избавление, или же тот, кто путем изучения прошлого пытается удовлетворить и облегчить ущемленное национальное чувство. Но подобное желание не должно прийти на ум представителю той нации, которая помышляет о жизни и действии. Знание прошлого Грузии, как известно, необходимо нам не для подражания, а для познания, для удовлетворения чувства самосознания»¹⁰.

По убеждению И. А. Джавахишвили, «достоинство нации» следует искать не в «блестящем прошлом», а в ее настоящем и будущем. «Разве не можем и мы надеяться на блестящее культурное будущее, — писал И. А. Джавахишви-

⁸ И. Джавахишвили, Патриотизм и наука, Тб., 1904, стр. 9 (на груз. яз.).

⁹ Там же, стр. 13.

¹⁰ Там же, стр. 9—10.

ли в 1904 г., — если примем все меры для улучшения нашей общественной жизни»¹¹.

С другой стороны, И. А. Джавахишвили выступал против всякого проявления нигилистического отношения к историческому прошлому народа, против упрощенческого подхода к оценке роли исторических личностей в истории, против объяснения их действий только лишь субъективными мотивами¹².

Характерной чертой исследовательской деятельности И. А. Джавахишвили было рассмотрение исторического прошлого страны не изолированно, а в тесной связи с историей соседних стран и народов. В этом ученому во многом способствовало знание, кроме европейских, и многих других языков (греческого, латинского, армянского, сирийского, персидского и др.); это делало для него доступным многочисленные иностранные источники, которые им широко использовались.

Все вышеотмеченное свидетельствует о том, что воспитанный на революционно-демократических традициях грузинского национально-освободительного движения И. А. Джавахишвили творчески освоил достижения передовой, прогрессивной дореволюционной исторической мысли и, твердо став на материалистическую позицию, своей научной деятельностью подготовил почву для развертывания после революции исследовательской работы в области истории Грузии в свете марксистско-ленинской методологии.

Подлинный расцвет научного творчества И. А. Джавахишвили происходит в годы Советской власти. На этот период приходится дальнейшее углубление его исследований; суммируются основные достижения в области изучения исторического прошлого Грузии.

Ведущим центром научной работы в Грузии в этот период становится Тбилисский университет, основанный после революции по инициативе и благодаря огромным усилиям самого же Ивана Александровича и при поддержке и участии всей передовой грузинской общественности, многих грузин-ученых энтузиастов, деятельность которых к тому времени протекала в российских научных центрах.

Характерным является, что в первые годы Советской власти публикуются частично переработанные, частью же

¹¹ И. А. Джавахишвили, Патриотизм и наука, Тб., 1904, стр. 12.

¹² И. А. Джавахишвили, Илья Чавчавадзе и история Грузии, Вестник Института ЯИМК, III, 1937, стр. 9.

вновь написанные разделы капитального труда И. А. Джавахишвили — «Задачи, источники и методы истории в древности и теперь», в том числе: «Древнегрузинская историография (V—XVIII вв.)» (второе дополненное издание, Тб., 1921), «Грузинская нумизматика и метрология» (Тб., 1925), «Грузинская палеография» (Тб., 1928 г.), «Грузинская дипломатика» (Тб., 1926).

Этими трудами И. А. Джавахишвили заложил основу вспомогательным историческим дисциплинам, чем создал прочную научную базу для грузинской исторической науки.

В это же время публикуются фундаментальные исследования Ивана Александровича — «История грузинского права» (кн. 1 и кн. 2, вып. 1—2, Тб., 1928—1929 гг.) и «Экономическая история Грузии» (в двух книгах — заново написанное издание, Тб., 1930, 1934 г.).

Событием большой научной важности был выход в свет нового, дополненного и переработанного издания первого тома «Истории грузинского народа» (Тб., 1928 г.); в 1938 г. была издана его же книга «Вопросы истории грузинской музыки».

Важными являются отдельные исследования И. А. Джавахишвили — «История социальной борьбы в Грузии в IX — XIII вв.» (Тб., 1934), «Одна страница крестьянского движения в древней Армении» (Вестник Тбилисского университета, т. II, 1922—23), «Илья Чавчавадзе и история Грузии» (Тб., 1938) и др.

Большую работу вел И. А. Джавахишвили по выявлению и публикации исторических источников. Им были найдены и введены в научный оборот «Картлис цховреба — список царицы Анны», «Ахали Картлис цховреба» («Новая история Грузии») и др. И. А. Джавахишвили принадлежит также следующие публикации: «Вновь открытые древнейшие грузинские рукописи и их значение для науки. Предварительное сообщение с приложением образцов» (Вестник Тбилисского университета, 1922—1923, т. I), «Вновь открытая Картлис цховреба и сочинение неизвестного до сих пор историка царицы Тамары» (Вестник Тбилисского университета, 1923, т. III), «Историк времен Лаша-Георгия» (Тб., 1927) и др.

Большое внимание уделял И. А. Джавахишвили также проблемам истории материальной культуры Грузии — изучал строительное искусство древней Грузии, предметы, связанные с бытом грузинского народа — домашнюю утварь (мебель, посуду и т. п.), одежду, ткани, рукоделие; он же собирал материалы о военном снаряжении и вообще военном

деле, о хозяйственной деятельности народа (виноградарство, садоводство и др.), готовил к изданию источники экономической истории Грузии — народные переписи, податные списки и расходные книги и т. п. Однако довести до конца проводимую в этом направлении работу И. А. Джавахишвили не удалось. Значительная часть собранного и разработанного им по данной проблеме материала была опубликована после его смерти.

Посмертно были опубликованы также третий и четвертый тома его «Истории грузинского народа» (XIII—XVI вв.).

Не будет преувеличением, если скажем, что И. А. Джавахишвили проделал подлинно титаническую работу по созданию вспомогательных дисциплин истории Грузии, четырехтомного фундаментального издания собственно истории Грузии и монографических исследований в отдельных областях (истории грузинского права, экономической истории Грузии, истории музыки, истории материальной культуры и т. д.).

И. А. Джавахишвили при рассмотрении древнейшей истории грузинского народа в своих научных изысканиях большое место уделял вопросам первоначальной природы и родства картвельских и кавказских языков. В изданном в 1937 г. капитальном труде, посвященном специально этой проблеме, выявлены конкретные показатели этого родства. Полученные результаты легли в основу концепции ученого по вопросам этногенеза грузинских племен, получившей освещение в опубликованной в 1939 г. работе «Основные историко-этнологические проблемы Грузии, Кавказа и Ближнего Востока древнейшей эпохи» («Вестник древней истории», 1939, № 4), а затем в изданной в 1950 г. монографии «Историко-этнологические проблемы Грузии, Кавказа и Ближнего Востока», в которых проводится точка зрения о родстве картвельских и кавказских племен и их перемещения с Юга на Север.

Характерным для И. А. Джавахишвили было то, что он никогда не довольствовался достигнутым, внимательно следя за новыми научными открытиями, проверял и уточнял высказанные ранее другими исследователями, либо им самим гипотезы и положения.

В предисловии к новому изданию I тома «Истории грузинского народа» (1928 г.) И. А. Джавахишвили отмечал, что данное издание значительно отличается от предыдущего как по своему плану, так и по содержанию. Две трети книги написаны заново. «В процессе выполнения первой книги, — пишет он, — и освещения новых проблем выяснилось, что для

большей убедительности проводимой в этой книге новой точки зрения и вновь выдвинутых положений стало необходимым предусмотрение и критическое рассмотрение сведений источников и существовавших до того теорий и господствующих взглядов».

Однако ввиду трудоемкости проводимой работы и сложности тематики самому И. А. Джавахишвили не удалось пересмотреть все интересующие его вопросы и осветить их согласно требованиям времени. Так, например, не была изменена высказанная ранее и соответствующая тогдашнему научному уровню точка зрения о перемещении грузин с юга, из районов их первоначального расселения, на север, на занимаемую ныне территорию; то же самое нужно отметить и о усмотрении им в страбоновском обществе Иберии родового строя и т. п.

Исследование данных вопросов, как и многих других коренных проблем истории Грузии, И. А. Джавахишвили завещал своим ученикам. Он еще при жизни создал те условия, которые были необходимы для дальнейшего развития грузинской исторической науки — воспитал достойную смену историков.

Плодотворная научная работа И. А. Джавахишвили была неотделима от его общественной деятельности. «И. А. Джавахишвили выступает на поприще не как замкнувшийся кабинетный ученый, для которого изучаемый предмет является лишь объектом исследования, и не более того, а как общественный борец, для которого научная работа является только одной из форм общественной активности» (С. Н. Джанашиа).

Как было отмечено, И. А. Джавахишвили с самого начала задался целью посвятить себя служению своему народу и со студенческого периода выполнял эту задачу.

Различными этапами осуществления его заветной мечты о возрождении и развитии грузинской культуры, грузинской науки были руководство им «научного кружка студентов-грузин Петербургского университета», подготовка уже с того времени почвы для перенесения центра работы в области грузиноведения из Петербурга в Тбилиси и, наконец, неустанная борьба за учреждение грузинского университета, которая увенчалась успехом лишь после Октябрьской революции. И. А. Джавахишвили с самого же начала своей деятельности стремился к пробуждению национального самосознания грузинского народа, чему служили его публичные лекции и выступления по вопросам истории и культуры Грузии. Нужно отметить, что большую часть своих трудов он

печатал на грузинском языке, что вовсе не соответствовало великодержавному духу и стремлениям представителей до-революционных научных кругов.

И. А. Джавахишвили, будучи инициатором и вдохновителем учреждения Тбилисского университета, первоначально как декан единственного философского факультета (1918—1919 гг.), а затем и как ректор университета (1919—1926 гг.), проявил величайшую организаторскую способность и энергию. Помимо этого, И. А. Джавахишвили в 1919—1925 гг. являлся председателем Научного совета Грузии и одновременно председателем Историко-этнографического общества. В 1931 г. он был назначен научным консультантом, а с 1936 г. заведующим Отделом истории Государственного музея Грузии. В 1936 г. он был приглашен научным консультантом Института кавказоведения, а с 1937 г. назначен директором Музея имени Ш. Руставели. В 1939 г. И. А. Джавахишвили был избран действительным членом АН СССР.

Большую работу провел И. А. Джавахишвили по подготовке и проведению 750-летия со времени написания «Витязя в тигровой шкуре» Ш. Руставели, по организации выставки и изданию специального сборника трудов, посвященных этой дате. Он руководил также широко развернувшейся по его инициативе работой по собиранию материалов о кустарной промышленности.

В 1937—40 гг. И. А. Джавахишвили руководил археологическими работами в Мцхета—Армази и на других объектах (Дманиси, Болниси, Гегути).

В 1938 г. трудящиеся Грузии, оценив по достоинству труды преданного народу ученого, избрали его депутатом Верховного Совета Груз. ССР, а Верховный Совет избрал его членом своего Президиума.

И. А. Джавахишвили не прекладая рук трудился вплоть до последних дней своей жизни. В последнее время он участвовал в составлении учебника по истории Грузии, для которого им был написан раздел, охватывающий историю XI—XV вв. Этот учебник, вышедший под редакцией акад. С. Н. Джанашиа, в 1943 г. был удостоен Государственной премии.

И. А. Джавахишвили скончался 18 ноября 1940 г. во время чтения им научного доклада в Доме работников искусств на тему: «Задачи филологической науки и памятники грузинской литературы». Последние мысли большого ученого и патриота были преисполнены заботой о процветании науки и культуры своего народа.

Эдишер Хоштариа

ACADEMICIAN I. A. JAVAKHISHVILI

Academician I. A. Javakhishvili belonged to those outstanding Soviet scholars who began their activities before the Revolution and whose social-political views and aspirations placed them from the beginning in the democratic camp, service of the people being the main goal of their life. During the Revolution they naturally sympathised in full with the fight of the people, and after the victory of Soviet power they spared no effort in developing Soviet science.

Javakhishvili was born in Tbilisi on 11 April, 1876. In 1899 he graduated with honour from the Armenian-Georgian-Iranian Department of the Faculty of Oriental Languages of St. Petersburg University. At the University he studied under the well-known orientalisists Zhukovski, Veselovski, Kckovtsev, N. Ya. Marr and A. Tsagareli.

Javakhishvili began his scholarly activity while an undergraduate. In 1897 he translated the "Wisdom of Balahwar" into Russian (published in 1899). In 1898 his essay on the history of the spread of Christianity in Georgia—entered for a prize competition—was awarded a gold medal by the Professors' Council of the University.

In 1899 he was, on Marr's recommendation, left at the University to prepare for professorship. In 1900 he was sent to Germany where he studied under the well-known scholar A. Harnack. In 1902 Marr and Javakhishvili visited the Sinai peninsula.

Their object was to study and describe the rich collection of old Georgian manuscripts preserved on the Sinai. In 1902 Javakhishvili was appointed assistant professor at the Chair of Armenian-Georgian Philology. In 1903 he began to read lectures,

and in 1906 he defended his thesis for the degree of Master of Georgian Philology. In 1917 he was elected docent of St. Petersburg University.

Basic philological training, knowledge of Georgian historical and literary documents and a background of textological research enabled him to embark on a broad-scale study of the historical past of Georgia. The diversity of topics dealt with in his first papers and public lectures is indicative of the scope of his scholarly interests. In particular, he took up the problem of the social system of early Georgia and early Armenia, as well as of the Church history of the same countries; he studied the problems of the administrative system of Georgia, the history of Georgian law and the economic history of the country; he also touched on the problems of Medieval ethics, philosophic and historical thinking; Georgian art, epigraphics and palaeography were within the sphere of interests of the scholar. He studied Georgian and Armenian historical sources—both narrative and documentary. Problems of Georgian culture, language and literature hold a prominent place in his research. He devoted a special study to the history of the social-political movement in Georgia in the 19th century.

It is thus hard to name a more or less important problem of Georgian history that had not attracted his attention from the start.

The pre-revolutionary period of his scholarly activity was the time of intensive fact-finding and methodological quests. On the one hand, he worked tirelessly on the amassing of the sources of Georgian history (both Georgian and foreign), treatment, selection and systematization of the various evidence, and on the other, paid special attention to criticism of the sources. His treatment of historical phenomena was from the position of historicism—from the angle of social-class and intra-class struggle.

Early in his scholarly work Javakhishvili evinced a progressive for his time interpretation of the main stages of the historical development of Georgia, approaching the subject from the standpoint of transition from classless to class society.

From the beginning he gave much attention to the economic life of the country, viewing it as the basis of historical development.

Javakhishvili's conception of the tasks facing history as a science is significant. In his pamphlet "Patriotism and Science", published in 1904, Javakhishvili came out against any exaggeration in history and against turning it into a "national praise". In his view history should serve to evolve national self-consciousness, and to solve the vital tasks of the present and future of the country.

He was opposed to any manifestation of a nihilistic attitude to the people's historical past, to oversimplified approach to the assessment of the role of historical personalities, and to the interpretation of their actions as stemming from subjective motives alone.

Treatment of the historical past of Georgia—not in isolation but in close relation with the history of the neighbouring countries and peoples—constituted a characteristic feature of his research. This was largely facilitated—by his knowledge—apart from Western languages—of many other languages as well (Greek, Latin, Armenian, Syriac, Persian etc.), this making numerous foreign sources available to him, which he used extensively.

It is clear from the foregoing that Javakhishvili—brought up on the principles of the revolutionary-liberation movement—creatively assimilated the achievements of progressive pre-revolutionary historical thinking and, taking a firm materialistic stand, by his work prepared the ground for his post-revolutionary research into the history of Georgia in the light of Marxist-Leninist methodology.

Javakhishvili's scholarly work flourished genuinely in the years of Soviet power: his research gained further depth and he summed up the major achievements in the study of Georgian history. In this period Tbilisi University became the centre of scientific and scholarly work. The University was founded after the Revolution on the initiative and thanks to the tremendous efforts of Javakhishvili, with the support and participation of the

entire progressive Georgian public and many scholars-enthusiasts working at the time at Georgian scholarly centres in Russia.

It is significant that partly revised or rewritten sections of his fundamental work "Aims, Sources and Methods of History, before and Now", including "Early Georgian Historical Writing, 5th-18th c.c." (Second, enlarged edition, Tbilisi, 1921); "Georgian Numismatics and Metrology" (Tbilisi, 1926) were published in the first years of Soviet power.

These works of Javakhishvili laid the foundation for auxiliary historical disciplines, thereby creating a solid basis for Georgian historical science.

His fundamental studies: "A History of Georgian Law", books 1 and 2, issues 1-2 (Tbilisi 1928-1929) and "An Economic History of Georgia" in two volumes (a rewritten edition: Tbilisi, 1930, 1934).

The publication of a revised and enlarged edition of vol. 1 of the "History of the Georgian Nation" (Tbilisi, 1928) was an event of considerable importance; his "Problems of the History of Georgian Music" came out in 1938. Important are his studies: "History of Social Struggle in Georgia in the 9th-13th c.c." (Tbilisi, 1934); "One Page of the Peasant Movement in Early Armenia" (in *Bulletin of Tbilisi University*, vol. 11, 1922-23); "Ilya Chavchavadze and the History of Georgia" (Tbilisi, 1938), etc.

Javakhishvili put much effort into bringing to light and publishing historical sources. It can be said without exaggeration that he did a titanic job in creating auxiliary disciplines of Georgian history: a four-volume fundamental edition of Georgian history proper, and monographic studies in various fields (history of Georgian Law, economic history of Georgia, history of music, history of material culture, and so on.)

In his treatment of the earliest history of the Georgian people Javakhishvili gave considerable space to the problems of the original nature and relationship of Kartvelian and Caucasian languages. In a special study devoted to this problem and published in 1937 this relationship is demonstrated. The findings formed the basis of his conception on the ethnogeny of Georgian.

tribes, which was elucidated in a work published in 1939: "The Basic Historico-Ethnological Problems of Georgia, the Caucasus and the Near East in Earliest Times". (*Vestnik drevnei istorii*, 1939, N 4), and subsequently, in his posthumous monograph: "Historico-Ethnological Problems of Georgia, the Caucasus and the Near East" in which the view is advanced on the relatedness of Kartvelian and Caucasian tribes and on their migration from south to north.

It was characteristic of Javakhishvili never to be content with what he had achieved, but instead he carefully followed new scientific discoveries, checking and specifying hypotheses and propositions advanced earlier by himself or by other researchers.

However, owing to the laboriousness and complexity of the themes he tackled Javakhishvili failed to revise all the problems he was interested in and to elucidate them according to the requirements of the time. Thus, his earlier view, appropriate to the period when it was put forward, on the northward migration of Georgian tribes from the south, i.e., from the areas of their hypothetical original habitat, to the territory held by them at present remained unchanged in his works: the same was the position with his identification of a tribal system in Iberia in Strabo's time and so on.

Javakhishvili bequeathed the study of these and many other major problems of Georgian history to his pupils. Already in his lifetime he created the prerequisite for the further development of Georgian historical science by bringing up worthy successors.

Javakhishvili combined fruitful work with public activities. Being the initiator and inspirer of the founding of Tbilisi University, he was the first dean of the only Philosophical Faculty (1918—1919), and then rector of the University (1919—1926). In these capacities he displayed great energy and outstanding gift for organizational work. Apart from this, between 1919 and 1925 he was the Chairman of the Scientific Council of Georgia, at the same time being Chairman of the Historico-Ethnographical Society. In 1931 he was appointed scientific consultant, and from 1936 Head of the Department of History of the State Museum of Georgia. In 1936 he was invited to serve as scientific consultant to

the Institute of Caucasian Studies, and from 1937 was appointed Director of the Sh. Rustaveli Museum. In 1939 he was elected a member of the USSR Academy of Sciences.

Javakhishvili put much effort into the preparation and celebration of the 750th anniversary of Sh. Rustaveli's "Knight in the Panther's Skin", as well as into the organization of an exhibition and publication of a special collection of papers on the theme. He directed the widespread campaign—launched on his own initiative—for the collection of materials of domestic industry.

Between 1937 and 1940 he directed the archaeological excavations at Mtskheta-Armazi and other sites (Dmanisi, Bolnisi and Geguti).

Highly appreciating the work of their devoted scholar, the working-people of Georgia elected Javakhishvili in 1938 a deputy of the Supreme Soviet of the Georgian SSR, and the Supreme Soviet elected him member of its Presidium.

Javakhishvili worked indefatigably till the last days of his life. He participated in the compilation of a textbook on Georgian History, for which he wrote the section covering the 11th-15th centuries. The textbook, which came out in 1943 under the editorship of Acad. S. N. Janashia, was awarded the State Prize.

Javakhishvili died on 18 November 1940 at the House of the Workers of Art while reading a scholarly paper entitled: "Tasks of Philological Research and Documents of Georgian Literature". The last ideas of the outstanding scholar and patriot were concerned with the progress of his people's culture.

ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები

- 1876 წლის 11 (23) აპრილს დაიბადა ქალაქ თბილისში.
- 1885 წელს შევიდა თბილისის პროგიმნაზიაში.
- 1888 წელს მიიღეს თბილისის პირველი გიმნაზიის მეორე კლასში, რომლის სრული კურსი დაამთავრა 1895 წელს.
- 1895 წლის აგვისტოში შევიდა პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლურ ენათა ფაკულტეტის სომხურ-ქართულ-ირანულ განყოფილებაზე.
- 1897 წელს პეტერბურგის მოსწავლე ახალგაზრდობის დემონსტრაციაში მონაწილეობისათვის დაკავებული იყო პოლიციის მიერ.
- 1899 წელს აღმოსავლური ენების ფაკულტეტის დადგენილებით (ნ. მარის წარდგინების საფუძველზე) დატოვებულ იქნა სპროფესოროდ მოსამზადებლად.
- 1900 წლის ნოემბრიდან 1901 წ. 2 მარტამდე აბარებდა სამაგისტრო გამოცდებს.
- 1901 წელს სამაგისტრო გამოცდების ჩაბარების შემდეგ მიავილინეს საზღვარგარეთ, ბერლინის უნივერსიტეტში პროფ. ა. ჰარნაკთან სამუშაოდ, სადაც მან დაჰყო 1902 წლის ოქტომბრამდე. ბერლინში ყოფნისას გერმანულად თარგმნა და წინასიტყვაობა დაურთო „ვესტატე მცხეთელის მარტვილობას“, რომელიც დაიბეჭდა ბერლინის აკადემიის გამომცემლობაში. ამავე დროს, შულცესთან ერთად თარგმნა „აბო ტფილელის წამება“ და დაურთო გამოკვლევა.
- 1902 წლის აპრილიდან ნ. მართან ერთად გაემგზავრა სინას მთაზე ქართული ხელნაწერების შესწავლა-აღწერის მიზნით, სადაც მან სექტემბრამდე დაჰყო.
- 1903 წელს საცდელი ლექციების ჩატარების შემდეგ პეტერბურგის უნივერსიტეტში დაინიშნა პრივატ-დოცენტის თანამდებობაზე.
- 1904 წელს, გაზაფხულზე გაემგზავრა პროფ. ინოსტრანცევთან ერთად დადესტნის ეთნოგრაფიულ ექსპედიციაში ორი თვის ვადით.

- 1907 წელს დაიცვა დისერტაცია თემაზე „ძველი საქართველოსა და ძველი სომხეთის სახელმწიფო წყობილება“ და მიენიჭა ქართული სიტყვიერების მაგისტროსის სამეცნიერო ხარისხი.
- 1907 წელს ივ. ჯავახიშვილის თაოსნობით პეტერბურგში ჩამოყალიბდა „ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრე“. ამ წრემ შეადგინა გეგმა-კითხვარი (1910 წ.) საქართველოს სოფლების ეკონომიური, კულტურული და სხვ. მდგომარეობის გამოსარკვევად და დაუგზავნა საქართველოს სხვადასხვა სოფლებში მომსახურე პედაგოგებსა და ინტელიგენციის წარმომადგენელთ შესავსებად. 1913 წელს რუსეთსა და საზღვარგარეთ მოსწავლე ქართველი ახალგაზრდობის აღრიცხვის, მათი მეცნიერული ინტერესების თუ მიდრეკილების და ეკონომიური მდგომარეობის გამოსარკვევად შემოღებული და დაგზავნილი იყო საანკეტო ფურცლები. წრის წევრების მიერ შედგენილი იყო ბიბლიოგრაფია ქართული პერიოდული გამოცემებისა.
- 1907 წელს, 24 დეკემბერს არჩეულ იქნა საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების ნამდვილ წევრად.
- 1908 წლიდან თანამშრომლობს ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაში.
- 1910 — 13 წლებში კითხულობს ლექციებს ძველი ქართული საისტორიო მწერლობის, სამართლისა და ქართული ხელოვნების ისტორიის საკითხებზე.
- 1917 წელს არჩეულ იქნა პეტერბურგის უნივერსიტეტის დოცენტად.
- 1917 წელს პეტერბურგში ეწევა ქართული უნივერსიტეტის დაარსებისათვის მოსამზადებელ მუშაობას, ადგენს პროფესორ-მასწავლებელთა კონტინგენტს და სხვ.
- 1917 წლის მაისში თბილისში და ქუთაისში წაიკითხა ლექციები ქართული უნივერსიტეტის დაარსების აუცილებლობის შესახებ.
- 1918 წელს, 26 იანვარს ივ. ჯავახიშვილის თაოსნობით დაარსდა თბილისის უნივერსიტეტი.
- 1918 წლის იანვრიდან 1919 წლის დეკემბრამდე თბილისის უნივერსიტეტის სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის დეკანი.
- 1919 წლის დეკემბერში არჩეულ იქნა უნივერსიტეტის რექტორად. ამ თანამდებობაზე 1926 წლის ზაფხულამდე მუშაობდა.

- 1919 — 25 წლებში საქართველოს სამეცნიერო საბჭოს და, ამავე დროს, საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოების თავმჯდომარეა.
- 1931 წელს დაინიშნა საქართველოს სახ. მუზეუმის მეცნიერ-კონსულტანტად, ხოლო 1936 წელს მასვე დაევალა ამავე მუზეუმის ისტორიის განყოფილების გამგის თანამდებობის შესრულება. ამავე დროს, იგი იყო ხელნაწერთა განყოფილების მეცნიერი-კონსულტანტი.
- 1933 წელს დაინიშნა თსუ-ს საქართველოს ისტორიის კათედრის გამგედ.
- 1933 — 40 წწ. ხელმძღვანელობდა გათხრებს საქართველოს სხვადასხვა მხარეში: მცხეთა-სამთავრო, არმაზი, გეგუთი, ბოლნისი, გუდარჩხი და სხვ.
- 1935 წელს განათლების სახალხო კომისარიატთან არსებულმა საკვლიფიკაციო კომისიამ ივ. ჯავახიშვილს დისერტაციის დაუცველად მიანიჭა ისტორიულ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.
- 1935 წლიდან ხელმძღვანელობდა საქართველოში შინამრეწველობისა და წერილი ხელოსნობის მასალების შეგროვებას.
- 1936 წელს მიწვეულ იქნა კავკასიისმცოდნეობის, შემდგომში აკად. ნ. მარის სახელობის ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მეცნიერ-კონსულტანტად.
- 1937 წლიდან რუსთაველის სახ. მუზეუმის დირექტორია.
- 1937 წელს ხელმძღვანელობს შ. რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ დაწერიდან 750 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო გამოფენის მოწყობას.
- 1938 წელს დაჯილდოებულ იქნა შრომის წითელი დროშის ორდენით.
- 1938 წელს არჩეულ იქნა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად.
- 1938 — 39 წწ-ში ჩაატარა საჯარო ლექციები მატერიალური კულტურის, ყოფა-ცხოვრების, ზნე-ჩვეულების, მუსიკის ისტორიის, უძველესი ქართული მსოფლმხედველობისა და სხვ. საკითხებზე.
- 1939 წელს არჩეულ იქნა სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად.

- 1940 წლის 18 ნოემბერს გარდაიცვალა მოხსენების კითხვის დროს ხელოვნების მუშაკთა სახლში.
- 1946 წელს, გარდაცვალების შემდეგ, როგორც საქართველოს ისტორიის სასკოლო სახელმძღვანელოს ერთ-ერთ ავტორს, მიენიჭა სახელმწიფო პრემია.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

- 1876 г. 11 (23) апреля родился в г. Тбилиси.
- 1885 г. поступил в Тбилисскую прогимназию.
- 1888 г. был принят во второй класс Тбилисской первой гимназии. Окончил гимназию в 1895 г.
- 1895 г., в августе поступил в Петербургский университет, на армяно-грузино-иранское отделение Факультета восточных языков.
- 1897 г. был задержан полицией в связи с участием в демонстрации учащейся молодежи Петербурга.
- 1899 г. по решению Факультета восточных языков (на основании рекомендации Н. Я. Марра) был оставлен при университете для подготовки к профессорской деятельности.
- 1900—1901 гг. сдавал магистерские экзамены.
- 1901 г. после сдачи магистерских экзаменов был направлен за границу, в Берлинский университет, для работы с проф. Гарнаком. Пробыв там до октября 1902 г. перевел на немецкий язык и снабдил предисловием «Мученичество Эвстафия Мцхетели» (Изд. Берлинской академией). Вместе с проф. Шульцем перевел «Мученичество Або Тбилели».
- 1902 г. с апреля по сентябрь вместе с Н. Я. Марром побывал на Синае, с целью изучения и описания хранящихся там грузинских рукописей.
- 1903 г. был назначен приват-доцентом Петербургского университета.
- 1904 г. вместе с проф. Иностранцевым на два месяца был командирован в этнографическую экспедицию в Дагестан.
- 1907 г. защитил диссертацию на тему: «Государственный строй древней Грузии и древней Армении», получив ученую степень магистра грузинской словесности.

-
- 1907 г. организовал «Научный кружок студентов-грузин Петербургского университета». Кружком в 1910 г. был составлен опросный лист об экономическом состоянии грузинских селений и разослан сельским учителям и другим представителям интеллигенции для заполнения в период летнего отдыха; в 1913 г. была составлена и разослана анкета для собирания сведений об учившихся в России и за границей студентах-грузинах с целью выяснения их числа, научных интересов и материального положения. Членами кружка составлялась библиография грузинских периодических изданий и т. п.
- 1907 г. 24 декабря избирается действительным членом Историко-этнографического общества Грузии.
- 1908 г. Начал сотрудничать в Обществе по распространению грамотности среди грузин.
- 1910—13 гг. читает серию публичных лекций по вопросам древнегрузинской историографии, истории грузинского права и грузинской культуры.
- 1917 г. избирается доцентом Петербургского университета.
- 1917 г. в Петербурге ведет подготовительную работу по созданию грузинского университета в Тбилиси, намечает контингент профессорского состава и т. п.
- 1917 г. летом в Тбилиси и Кутаиси читает публичные лекции о необходимости открытия грузинского университета.
- 1918 г. 26 января в Тбилиси был основан грузинский университет.
- 1918 г. в январе избирается деканом философского факультета вновь основанного Тбилисского университета.
- 1919 г. в декабре избирается ректором Тбилисского университета. Проработал в этой должности до лета 1926 г.
- 1919—1925 гг. является членом Научного совета Грузии и председателем Историко-этнографического общества.
- 1931 г. назначается научным консультантом Государственного музея Грузии, а с 1936 г. ему же поручается заведывание Отделом истории этого музея. Одновременно выполнял функции научного консультанта Отдела рукописей музея.

- 1933 г. назначается заведующим кафедрой истории Грузии Тбилисского гос. университета.
- 1933—1940 гг. руководит археологическими раскопками в Мцхета-Самтавро, в Армази, Гегути, Болниси, Гударехи и др.
- 1935 г. Квалификационная комиссия при Народном комиссариате просвещения Грузии присуждает И. А. Джавахишвили ученую степень доктора исторических наук без защиты диссертации.
- 1935—1940 гг. руководит собиранием материалов о «кустарной» промышленности Грузии.
- 1936 г. приглашается научным консультантом Института кавказоведения (в дальнейшем — Института языка, истории и материальной культуры им. Н. Я. Марра).
- 1937 г. назначается директором Музея им. Руставели.
- 1937 г. Руководит организацией юбилейной выставки, посвященной 750-летию написания «Витязя в тигровой шкуре» Шота Руставели.
- 1938 г. награждается Орденом Трудового Красного знамени.
- 1938 г. избирается депутатом Верховного Совета Груз. ССР.
- 1938—1939 гг. читает цикл публичных лекций по вопросам истории материальной культуры, быта, нравов и обычаев, истории музыки и др.
- 1939 г. избирается действительным членом Академии наук СССР.
- 1940 г. 18 ноября скончался во время чтения публичной лекции в Доме работников искусств.
- 1946 г. присуждается Государственная премия как соавтору учебника по истории Грузии для средних школ.

აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის შრომები
ТРУДЫ АКАДЕМИКА ИВАНЕ ДЖАВАХИШВИЛИ

1899

1. Мудрость Балавара. Перевод. — Записки Вост. отд. Рус. археол. о-ва, т. XI, СПб., 1899, с. 1—8.

1900

2. ანდრია მოციქულის და წმიდა ნინოს მოღვაწეობა საქართველოში. — I. წმ. ნინო. — მოამბე, 1900, № 5, განყ. II, გვ. 55-70; № 6, განყ. II, გვ. 18—50.

რეც.: ვინმე მესხი (გვარამაძე, ივ.). წმ. ანდრია მოციქულზედა. — მოგზაური, 1901, № 12, გვ. 1185—1193.

Проповедническая деятельность апостола Андрея и св. Нины в Грузии. — I. Св. Нина. — Моамбе, 1900, № 5, отд. II, с. 55—70; № 6, отд. II, с. 18—50.

Рец.: Винме Месхи (Гварамадзе Ив.). Об Андрее апостоле. — Могаури, 1901, № 12, с. 1185—1193.

3. საქართველოს სამეფო ტახტის მემკვიდრეები მეფის ძე დავით და ბატონიშვილი იულონ. — მოამბე, 1900, № 4, განყ. II, გვ. 1—27.

Наследники грузинского престола царевичи Давид и Юлон. — Моамбе, 1900, № 4, отд. II, с. 1—27.

1901

4. ხალხის აღწერის და შემოსავლის დავთრები საქართველოში (ნოხსენება 22 თებ. 1901 წ. პეტერბურგის საარქეოლოგიო საზღვის აღმოსავლეთის განყ-ბის კრებაზე). — მოამბე, 1901, № 4, განყ. II, გვ. 1—17. — არის ცალკე ამონაბეჭდებიც.

Народные и податные переписи в Грузии. (Доклад, прочит. в Петербурге 22-го февраля 1901 г. на заседании Вост. отд. Рус. археол. о-ва.) — Моамбе, 1901, № 4, отд. II, с. 1—17. — имеются отд. оттиски.

5. Проповедническая деятельность апостола Андрея и св. Нины в Грузии. I. Св. Нина. — Журн. М-ва нар. просвещения 1901, № 1, с. 77—113.

6. Das Martyrium des heiligen Eustatius von Mzchetha. — Sitzungsberichte der K. Pr. Akademie der Wissenschaften, 1901, Bd. 38, s. 875—902.

1902

7. Народные переписи в Грузии. — Записки Вост. отд. Рус. археол. о-ва, 1902, т. 14, вып. I, с. 01—014.

რეც.: ჯანაშვილი, მ. ბიბლიოგრაფია, — ივერია, 1902, № 253, გვ. 4.

Рец.: Джанашвили, М. Библиография. — Иверна, 1902, № 253, с. 4.

1904

8. მამულიშვილობა და მეცნიერება. — ცნობის ფურცელი, 1904, № 2453, გვ. 2—3; № 2458, გვ. 2—3; № 2460 გვ. 2—3; № 2465, გვ. 2—3, № 2466, გვ. 2—3; № 2467, გვ. 2—3.

არის ცალკე გამოცემა. ტფ., წიგნის გამომც. ქართ. ამხ-ბის სტ., 1904. 52 გვ.

რეც.: გოგებაშვილი, ი. მკითხველისადმი (ივ. ჯავახიშვილის წერილის გამო „მამულიშვილობა და მეცნიერება“) — ცნობის ფურცელი, 1904, № 2481, გვ. 2—3.

რეც.: ბ. ბ. ორი წიგნი (ივანე ჯავახიშვილის „მამულიშვილობა და მეცნიერება“ და სხვ.) — ივერია, 1904, 17 ივლ., გვ. 2—3; 18 ივლ. გვ. 2.

რეც.: ჯანაშვილი, მ. მცირე შენიშვნა (ივ. ჯავახიშვილის წერილის გამო „მამულიშვილობა და მეცნიერება“). — ცნობის ფურცელი, 1904, № 2472, გვ. 3—4; № 2473, გვ. 3.

Патриотизм и наука. — Цнобис пурцели, 1904, № 2453, с. 2—3; № 2458, с. 2—3; № 2460, с. 2—3; № 2465, с. 2—3; 2466, с. 2—3; № 2467, с. 2—3.

Имеется отд. издание. Тифлис, Тип. груз. изд. т-ва, 1904. 52 с.

Рец.: Гогებაшвили, Я. К читателю. (По поводу статьи Ив. Джавахишвили «Патриотизм и наука»). — Цнобис пурцели, 1904, № 2481, с. 2—3.

Рец.: П. П. О двух книгах (Ив. Джавахишвили. «Патриотизм и наука» и др...). — Ивериа, 1904, 17 июля, с. 2—3, 18 июля, с. 2.

Рец.: Джанашвили, М. Короткое замечание (по поводу статьи Ив. Джавахишвили «Патриотизм и наука»). — Цнобис пурцели, 1904, № 2472, с. 3-4; № 2473, с. 3.

9. Грузия. — Библиография. (Аннотированных 30 названий). — Византийский временник, 1904, т. XI, вып. 1—2, с. 323—352.

10. Грузия. — Библиография. (Аннотированных 21 название). — Византийский временник, 1904, т. XI, вып. 3—4, с. 751—785.

11. К истории церковных реформ в древней Грузии. (Георгий Афонский). — Журн. М-ва нар. просвещения, 1904, № 2, с. 358—372.

1905

12. საქართველოს მეფე და მისი უფლებების ისტორია. — ცნობის ფურცელი. 1905, № 2856, გვ. 2—4; 2859, გვ. 2—3; № 2860, გვ. 2—3; № 2862, გვ. 2—3; № 2866, გვ. 1—3.

არის ცალკე გამოცემა. ტფ., წიგნის გამომც. ქართ. ამხ-ბის სტ., 1905. (4), 90, II გვ.

რეც.: კასრაძე, დ. ივ. ჯავახიშვილის ლექციის გამო. („საქართველოს მეფე და მისი უფლებების ისტორია“). — კლდე, 1915, № 3, გვ. 13—15.

Царь и история царской власти в Грузии. — Цнобис пурцели, 1905, № 2856, с. 2—4, № 2859, с. 2—3; № 2860, с. 2—3; № 2862, с. 2—3; № 2866, с. 1—3.

Имеется отд. издание: Тифлис, Тип. Груз. изд. т-ва, 1905. (4), 90, II с.

Рец.: Касрадзе, Д. По поводу лекции Ив. Джавахишвили. («Царь и история царской власти в Грузии»). — Клде, 1915, № 3, с. 13—15.

13. Государственный строй древней Грузии и древней Армении. Т. I. СПб, 1905. 147 с. (Тексты и разыскания по армяно-грузинской филологии, Кн. VIII).

Рец.: Марр, Н. — Журн. М-ва нар. просвещения, 1908, № 5, с. 200—223.

1906

14. ხნეობრივი მოძღვრების ისტორია საქართველოში. — ივერია, 1906, № 10, გვ. 9—11; № 11, გვ. 14—16; № 12, გვ. 12—15; № 13, გვ. 11—14.

История нравственного учения в Грузии. — Ивериа. 1906, № 10, с. 9—11; № 11, с. 14—16; № 12, с. 12—15; № 13, с. 11—14.

15. საქართველოს ეკონომიური ისტორია. პირველი ნაწილი (VIII—XIII სს.). — ივერია, 1906, № 22, გვ. 12—16; № 26, გვ. 10—12.

Экономическая история Грузии. Часть I (VIII—XIII вв.). — Ивериа, 1906, № 22, с. 12—16; № 26, с. 10—12.

16. Грузия. — Библиография. (Аннотированных 18 названий). — Византийский временник, 1906, т. XII, вып. 1—4, с. 426—445.

17. Политическое и социальное движение в Грузии в XIX веке. Книгоиздат. «Сакартвело». СПб, 1906, 45 с.

1907

18. კულტურის ისტორია საქართველოში. (შინაარსი სამი ლექციისა „კულტურის ისტორია საქართველოში უძველეს დროიდან XIII საუკუნემდე“. ლექციები წაკითხული იყო 1907 წ. 22, 23, 24 ივნისს ტფილისის საკრებულოს დარბაზში). — ისარი, 1907, № 138, გვ. 2—4; № 139, გვ. 2—3.

История культуры в Грузии. (Содерж. трех лекций: «История культуры в Грузии с древнейших времен до XIII в.». Лекции были прочит. в зале Тифлисского собрания. 22, 23, 24 июня, 1907 г.). — Исари, 1907, № 138, с. 2—4; № 139, с. 2—3.

19. საქართველოს ეკონომიური ისტორია. წიგნ. 1. ტფ., ელ. სტ. წიგნის გამომც. ქართ. ამხ-ბისა. 1907. 110, II გვ.

რეც.: ფ. მ. (ფილიპე მახარაძე) ბიბლიოგრაფიული შენიშვნები. — ცისკარი (ქუთ.), 1907, № 5, № 6, გვ. 11—13.

Экономическая история Грузии. Кн. I. Тифл., Электротехн. изд. груз. изд. т-ва, 1907, 110, 11 с.

Рец.: Ф. М. (Филипп Махарадзе). Библиографические заметки. — Цискари (Кутаиси), 1907, № 5, № 6, с. 11—13.

20. Автокефалия. — А. Грузинской церкви. — Политическая энциклопедия. Под ред. Л. З. Слонимского. Т. I. СПб., Изд. т-ва «Ключ», 1907, с. 46—48.

21. Грузия. — Политическая энциклопедия. Под ред. Л. З. Слонимского, Т. I, СПб., Изд. т-ва «Ключ», 1907, с. 598—602.

1908

22. საისტორიო მასალები. პასუხი მ. ჯანაშვილს („ევესტათი მცხეთელის მარტვილობის“ თარიღის გამო). — საქართველო, 1908 წ. № 10, გვ. 11—14.

Исторические материалы. Ответ М. Джанашвили. (По поводу датировки «Мученичества Евстафия Мцхетели»). — Сакартвело, 1908, № 10, с. 11—14.

23. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. 1. ტფ., პ. ი. თუმანიშვილის გამოცემა 1908. X, 189 გვ.

რეც.:—საქართველო, 1908, № 4, გვ. 11.

История грузинского народа. Кн. I. Тифлис, Изд. П. И. Туманишвили, 1908, X, 189 с.

Рец. — Сакартвело, 1908, № 4, с. 11.

24. Обзор теории и литературы о происхождении грузинского языка. — Журнал М-ва нар. просвещения, 1908, № 8, с. 241—258.

25. История церковного разрыва между Грузией и Арменией в начале VII века. — Известия Акад. наук, 1908, VI серия, № 5, с. 433—446; № 6, с. 511—536.

1909

26. ქართული სამართლის ისტორია. ორი ლექცია 27 და 28 მაისს 1909 წ. (კონსპექტი). — ერი, 1909, № 1, გვ. 14—16; № 2, გვ. 13—16; — ჩვენს ერი, 1909, № 1, გვ. 13—16; № 2, გვ. 13 — 16; —

საქ. მოამბე, 1909, № 1, გვ. 14—16; № 2, გვ. 14—16, № 3, გვ. 13—15.

არის ცალკე ამონაბეჭდი. თბ., „სინათლის“ სტ., 1909.

История грузинского права. Две лекции 27 и 28 мая 1909 г. (Конспект). — Эри, 1909, № 1, с. 14—16; № 2, с. 13—16. — Чвени эри, 1909, № 1, с. 13—16; № 2, с. 13—16. — Сакартвелოს მოამბე, 1909, № 1, с. 14—16; № 2, с. 14—16; № 3, с. 13—15.

Имеется отд. оттиск. Тифлис, тип. «Синатле», 1909.

1910

27. ივ. ჯავახიშვილის ლექციები ქართულ საისტორიო მწერლობაზე (შინაარსი ლექციებისა). — საქართველოს მოამბე, 1910, № 13, გვ. 9—11; — მოამბე, 1910, იანვ. გვ. 12—14. — ერი, 1910, № 1, გვ. 9—11; № 3, გვ. 5 — 7.

Лекции И. А. Джавахишвили по грузинской исторической литературе. (Содерж. лекций). — Сакартвелოს მოამბე, 1910, № 13, с. 9—11; — მოამბე, 1910, იანვ., с. 12—14; — Эри, 1910, № 1, с. 9—11; № 2, с. 9—11; № 3, с. 5—7.

1912

28. Материалы для истории грузинской патристической литературы. — Христианский Восток, 1912, т. I, вып. I, с. 6—29.

29. К вопросу о времени построения грузинского храма в Атене по вновь обследованному эпиграфическому памятнику. — Христианский Восток, 1912, т. I вып. 3, с. 277—297.

30. (Рец. на кн.): Е. Такаишвили. Материалы по археологии Кавказа, собранные экспедициями Моск. археол. общ-ва, вып. XII, (Москва, 1909). XII, 164 с. — Христианский Восток, 1912, т. I, вып. I, с. 99—104.

31. (Рец. на кн.): Пахомов, Е. А. Монеты Грузии. Ч. I. (Домонгольский период). Зап. нумиз. отд. Русс. арх. о-ва, IV в. I тома 129 с. (СПб., 1910). — Христианский Восток, 1912, т. I, вып. I, с. 104—114.

32. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი I და II. ტფ. სტ. „შრომა“, 1913. (გარეკანზე 1914). V, III, 708 გვ.; (55) ჩართ. ფ. ილ., რუკა და ტაბ.

История грузинского народа. Кн. I и II; Тифлис, Тип. «Шрома», 1913. (На обл. 1914). V, III, 708 с. (55) вкл. л. илл.

33. ქართული ეურნალ-გაზეთების რედაქტორებისა და წიგნების გამომცემლობისადმი (პეტროგრადის ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრის გამგეობის მიმართვა—ბიბლიოგრაფიის აუცილებლობის შესახებ). — სახალხო გაზეთი, 1913, № 802, გვ. 3. — ხელს აწერენ: გამგეობის თავმჯდომარე ა. შანიძე და წრის ხელმძღვანელი ივ. ჯავახიშვილი.

Редакциям грузинских журналов и газет и книгоиздательствам. (Обращение научного кружка грузинских студентов Петрограда — о необходимости составления библиографии). — Сахалхо газети, 1913, № 802, с. 3. Подписи: предс. правл. А. Шанидзе, руководитель кружка Ив. Джавахишвили.

34. Грузия. — История Грузии. — Грузинское право. — Грузинский язык — Грузинская литература: 1. Древний период; 2. Древнегрузинская историческая литература. — Энциклопедический словарь т-ва бр. А. и Н. Гранат и К.° — СПб., 1913, т. XVII, столб. 192—251.

35. Слово св. Иоанна Златоуста «О врожденном и predetermined добре и зле» в древне-грузинском переводе. — Христианский Восток, 1913, т. II, вып. 3, с. 275—280.

36. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი II. ტფ., „შრომის“ სტ.: 1914. 249—708 გვ. (38) ჩართ. ფ. ილ.; 1 ფ. ტაბულა.

რეც.: ნახუცრიშვილი, დ. (მკითხველის შენიშვნები). — თეატრი და ცხოვრება, 1915, № 49, გვ. 6—7.

История грузинского народа. Кн. II. Тифлис, 1914. 249—708 с. (38) вкл. л. илл.; 1 л. табл.

Рец.: Нахуцришвили, Д. (Заметки читателя). — Театრი და ცხოვრება, 1915, № 49, с. 6—7.

37. Термины искусств и главнейшие сведения о памятниках искусств и материальной культуры в древнегрузинской литературе. — Христианский Восток, 1914, т. III, вып. 1, с. 17—31.

1915

38. ქართული ლექსიკონის შესახებ. — წინასიტყვაობა წიგნისა: სახელმძღვანელო ვრცელი ქართული ლექსიკონის შესადგენად. ტფ., 1915, გვ. 1—8. — ხელს აწერენ. ივ. ჯავახიშვილი და სხვ.

О грузинском словаре. Предисл. кн.: Руководство для составления полного грузинского словаря. Тифлис, 1915, с. 1—8. — Подписи: Ив. Джавахишвили и др.

39. წინასიტყვაობა. — კრებული ივ. ჯავახიშვილის რედაქციით. პეტროგრადის ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრის გამოცემა, ტფ., 1915, გვ. I — VII.

Предисловие. — Кребули (Сборник). Под ред. Ив. Джавахишвили. Изд. петрогр. студентов-грузин. Тифлис, 1915, с. I—VII.

1916

40. ივ. ჯავახიშვილის წერილი: (ნ. გ. ადონცის პროფესორად არჩევის შესახებ, გაზ. „საქართველოს“ რედაქციის შემცდარი მსჯელობა და საქმის ნამდვილი ვითარება). — სახალხო ფურცელი, 1916, 29 ოქტ., გვ. 3—4.

Письмо Ив. Джавахишвили: (Об избрании Н. Г. Адонца профессором. Ошибочное суждение редакции газ. «Сакартвело» и действительное положение дела). — Сахалхо пурцели, 1916, 29 окт., с. 3—4.

41. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლა. წიგნ. 1. ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა (V—XVIII სს.). ტფ., ელექტრონით მბეჭდავი ქართ. ამხ., 1916. 338, XXV გვ.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. 1. Древнегрузинская историография (V—XVIII вв.). Тифлис, 1916, 338, XXV с.

42. ქართული ბიბლიოგრაფია. ქართულ ერთდროულ გამოცემებში (1852—1910) მოთავსებული სტატიებისა და მასალების მაჩვენებელი. ენათმეცნიერება, ეთნოგრაფია, გეოგრაფია, არქეო-

ლოგია, ისტორია, ხალხური სიტყვიერება და ძველი მწერლობა. პეტროგრადი, 1916. 160 გვ. აქ დაბეჭდილია აკად. ივ. ჯავახიშვილის მიერ სტუდენტობის დროს შედგენილი (1897 წ.) ბიბლიოგრაფია საქართველოს ისტორიისა და ეთნოგრაფიის შესახებ გაზ. „ივერიიდან“ (1886—1896 წწ.)—ეთნოგრაფია გვ. 9-23, ისტორია, გვ. 42—69.

Грузинская библиография. Указатель к статьям и материалам, опубликованным в грузинской периодической печати (1852—1910). Языкознание, этнография, география, археология, история, народная словесность и древняя литература. Петроград. Тип. имп. Акад. наук, 1916. 160 с. Здесь напечатана составленная Ив. Джавахишвили в студенческие годы (1897 г.) библиография по истории и этнографии Грузии из газ. «Иверия» (1886—1896 гг.) — по этнографии стр. 9—23, по истории стр. 42—69.

1917

43. ქართველი ერის მოკლე ისტორია. წიგნი 1. უძველესი დროიდან I საუკუნემდე. ქუთაისი, „განათლება“, 1917 (გარეკანზე: 1918). 183 გვ.

Краткая история грузинского народа. Кн. 1. От древнейшего времени до I в. Кутаиси, «Ганатлеба», 1917. (Обл.: 1918). 183 с.

44. ქართული უნივერსიტეტის დაარსების აუცილებლობის შესახებ. მოხსენება, წაკითხული 1917 წლის 12 მაისს თბილისში და 17 მაისს ქუთაისში. — სახალხო საქმე, 1917, № 62, გვ. 3; № 63, გვ. 2; № 66, გვ. 3; № 68, გვ. 4. — თბილ. უნ-ტის შრომები, 1948, ტ. 33, გვ. 1—11.

О необходимости основания Грузинского университета. — Сахалхо сакме, 1917, № 62, с. 3; № 63, с. 2; № 66, с. 3; № 68, с. 4, Труды Тбил. ун-та, т. 33, 1948, с. 1—11.

45. Об одном анонимном грузинском историке XIV века. — Известия Рос. Акад. наук, 1917, VI серия, № 17, с. 1483—1486.

1918

46. ქალაქები, საქალაქო წესწყობილება და ცხოვრების ვითარება საქართველოში XVII—XVIII სს.—პრომეთე, 1918, № 1, გვ. 35—61.

Города, городской строй и городская жизнь в Грузии в XVII—XVIII вв. — Прометей, 1918, № 1, с. 35—61.

47. ქართველი ერის მოკლე ისტორია. წიგნი 2. I—XII სს. ქრ. შ. ქუთაისი, „განათლების“ ამხ. გამ-ბა, 1918, 96 გვ.

Краткая история грузинского народа. Кн. 2. I—XII вв. Кутаиси, 1918. 96 с.

48. О знаках препинания при издании древне-грузинских текстов. Пгр., 1916, 12 с. [Пособия для работ по армяно-грузинской филологии, III].

1919

49. დამოკიდებულება რუსეთსა და საქართველოს შორის მე-18 საუკუნეში. თბ., ქართული ცენტრის გამოცემა, 1919. 64 გვ.

Взаимоотношения России и Грузии в XVIII веке. Тифлис, Изд. груз. клуба, 1919. 64 с.

50. საქართველოს საზღვრები ისტორიულად და თანამედროვე თვალსაზრისით განხილული. ტფ., წერა-კითხვის გამავრც. საზ-ბის გამოც. № 160, 1919. 56 გვ.

Границы Грузии, рассмотренные с исторической и современной точки зрения. Тифлис, Изд. Груз. о-ва распротр. грамотности, № 160, 1919. 56 с.

51. ქართული სამართლის ისტორია. წიგნი. I. ქუთაისი, თ. მთავრიშვილის ამხ-ბის გამოცემა, 1919. 220 გვ.

История грузинского права. Кн. I. Кутаиси, Изд. Т. Мтавришвили и т-ва, 1919. 220 с.

1920

52. ამიერკავკასიის კერძო უნივერსიტეტის მდგომარეობა (პროფ. ივ. ჯავახიშვილის მოხსენება). ბ-ნ სახალხო განათლების მინისტრის ამხანაგს. — სახალხო საქმე, 1920, № 903, გვ. 3.

Состояние Закавказского частного университета. (Доклад проф. Ив. Джавахишвили) г-ну товарищу министра народного просвещения. — Сахалхо сакме, 1920, № 903, с. 3.

1921

53. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ესლა. წიგნი 1. ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა (V—XVIII სს.).

მე-2 შეესებ. გამოცემა. ტფ., წერა-კითხვის გამავრც. საზ-ბის გამოც. № 210, 1921. XXXX, 224 გვ.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. I Древнегрузинская историография (V—XVIII вв.). 2-е доп. изд. Тифлис, Изд. О-ва распрот. грамотности. № 210, 1921. XXXX, 224 с.

1922

54. „ვეფხისტყაოსნის“ კრიტიკული შესწავლის ძირითადი საფუძველი: საკითხი სადაურობისა და დროისა და ავტორის პიროვნების შესახებ. (მოხსენება, წაკითხული საქ. საისტ. და საეთნ. საზ-ბის კრებაზე). — ბახტრიონი, 1922, 3 ივლ., გვ. 2.

Главная основа критического изучения «Вепхисткаосани»: Вопрос о месте, времени (написания) и личности автора. (Доклад на заседании Историко-этнографического общества Грузии). — Бахтриони, 1922, 3 июля, с. 2.

1922—1923

55. [უძველესი ქართული ხელნაწერები]. (პროფ. ივ. ჯავახიშვილის მოხსენების შინაარსი ს. ჯანაშიას წერილში „ახალი ხანა ქართულ მეტყველებაში“). — ლომისი, 1923, № 26, გვ. 1; ჯანაშია, ს. შრომები. ტ. 3. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1959, გვ. 136—141.

[Древнейшие грузинские рукописи]. (Содержание доклада проф. Ив. Джавахишвили в статье С. Джанашиа «Новый период в грузиноведении»). — Ломиси, 1923, № 26, с. 1; Джанашиа, С. Труды. Т. 3, 1959, с. 136—141.

56. ახლად აღმოჩენილი უძველესი ქართული ხელნაწერები და მათი მნიშვნელობა მეცნიერებისათვის. (წინასწარი მოხსენება ნიმუშებისა და სურათების დართვით). — ტფილისის უნ-ტის მოამბე, II, 1922—1923, გვ. 313—391; 8 ფ. ტაბ.

არის ცალკე ამონაბეჭდი.

რეც.: ჩვენნი მეცნიერება, 1923, № 6 — 7, გვ. 102.

Вновь открытые древнегрузинские рукописи и их значение для науки. Предварит. доклад с приложением образц. и рис. — Вестник Тифлисск. ун-та, т. 2, 1922—1923, с. 313—391.; 8 вкл. с табл.

Имеется отд. оттиск.

Рец.: Чвени მეცნიერება, 1923, № 6—7, с. 102.

57. ახლად აღმოჩენილი ქართლის ცხოვრება და თამარ მეფის მეორე აქამდე უცნობი ისტორიკოსის თხზულება. (წინასწარი მოხსენება). — ტფილ. უნ-ტის მოამბე, ტ. 3, 1923, გვ. 186—216.

არის ცალკე ამონაბეჭდი.

რეც.: კაკაბაძე, ს. — საისტორიო მოამბე, 1924, წიგნ. 1, გვ. 285—291.

Вновь открытая Картлис цховреба и произведение доселе неизвестного историка царицы Тамары. (Предварит. доклад). — Вестник Тифлисск. ун-та, т. 3, 1923, с. 186—216. — Имеется отд. оттиск.

Рец.: Какабадзе, С. — Саисторно моамбе, 1924, кн. 1, с. 285—291.

58. გლახთა მოძრაობის ისტორიის ერთი ფურცელი ძველ სომხეთში. — ტფილ. უნ-ტის მოამბე, 1922—1923, ტ. II, გვ. 248—261.

Одна страница из истории крестьянского движения в древней Армении. — Вестник Тифлисск. ун-та, 1922—23, т. 2, с. 248—261.

59. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. მე-4. ნაწ. 1. (XV საუკ.) — ჩვენი მეცნიერება, 1923, № 4—5, გვ. 58—102; № 6—7, გვ. 48—79; 1924, № 8, გვ. 25—46; № 9—10, გვ. 14—56; № 11—12, გვ. 15—79.

История грузинского народа. Кн. IV, ч. 1. (XV в.). — Чвени მეცნიერება, 1923, № 4—5, с. 58—102; № 6—7, с. 48—79. 1924, № 8, с. 25—46; № 9—10, с. 14—56; № 11—12, с. 15—79.

1924

60. ქართული საფას-საზომთამცოდნეობა ანუ ნუმისმატიკა-მეტროლოგია. — ჩვენი მეცნიერება, 1924, № 1 (13), გვ. 133—176; № 2 (14), გვ. 17—64; № 3—4 (15—16), გვ. 17—60.

რეც.: კაკაბაძე, ს. — საისტორიო მოამბე, 1924, წიგნ. 2, გვ. 277—294; 1925, წიგნ. 1, გვ. 284—293.

Грузинская нумизматика и метрология. — Чвени მეცნიერება, 1924, № 1 (13), с. 133—176; № 2 (14); с. 17—64; № 3—4 (15—16), с. 17—60.

Рец.: Какабадзе, С. — Саисторно моамбе, 1924, Кн. 2, с. 277—294; 1925, кн. 1, с. 284—293.

61. ს. კაკაბაძის შენიშვნა საისტორიო რუკაზე. — საისტორიო მოამბე, 1924, 1 გვ. 293—297. — ჩვენი მეცნიერება, 1924, № 11—12, გვ. 129.

Замечание С. Какабадзе по поводу исторической карты. — Ист. вестник, 1924, 1, с. 293—297. — Чвени მეცნიერება, 1924, № 11—12, с. 129.

62. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. 4. ნაწ. 1. (XV საუკ.). ტფ., პოლიგრაფ. განყ-ბის 1-ლი სტ., 1924. VIII, 231 გვ.

რეც.; კაკაბაძე, ს.—საისტორიო მოამბე, 1924, წიგნი 2, გვ. 268—277.

История грузинского народа. Кн. 4, ч. 1. (XV век), Тифлис, 1-ая тип. полиграф. отд., 1924, VIII, 231 с.

Рец.: Какабадзе, С. — Саისტორიო მოამბე, 1924, კნ. 2, с. 268—277.

63. პროფ. ბეტრე მელიქიშვილის ეუბილე. (ივ. ჯავახიშვილის სიტყვის შინაარსი, გადმოცემული „დამსწრეს“ — შალვა შარაშიძის მიერ). — ქართული სიტყვა, 1924, 24 თებ., № 15, გვ. 3—4.

Юбилей проф. П. Меликишвили. (Содержание речи Ив. Джавахишвили, переданное Шалвой Шарашидзе). — Картული სიტკვა, 1924, 24 ფებრ., № 15, с. 3—4.

1925

64. ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია. თავი I—II. — ახალი კავკასიონი, 1925, № 1—2, განყ. IV, გვ. 55—99.

Грузинская палеография, гл. I—II. — Ахали Кавკასიონი, 1925, № 1—2, отд. IV, с. 55—99.

65. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლა. წიგნ. 3, ნაკვ. 3. ქართული საფას-საზომთამცოდნეობა ანუ ნუმისმატიკა-მეტროლოგია. ტფ., „ჩვენი მეცნიერება“, 1925. VI, 172 გვ.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. 3. вып. 3. Грузинская нумизматика и метрология. Тифлис, «Чвени მეცნიერება», 1925, VI, 172 с.

რეც.: P. P. [P. Peeters].—Analecta Bollandiana, t. 46, Fasc. I—2, 1928, p. 395—397.

66. სახელმწიფო უნივერსიტეტი უდიდეს მადლობას უცხადებს... (საქ. სახკომსაბჭოს მინერალების კოლექციის შექმნისა და მისი უნივერსიტეტისათვის გადაცემისათვის). — კომუნისტი, 1925, 31 მაისი, გვ. 5.

Государственный университет объявляет большую благодарность... (Совету народных комиссаров Грузии за приобретение и передачу университету коллекции минералов). — Комунисти, 1925, 31 мая, с. 5.

1926

67. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლა. წიგნ. 3, ნაკვ. 1. ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია. ტფ. „ქართული წიგნი“, 1926. XII, 241 გვ.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. 3, вып. 1. Грузинская палеография. Тифлис, «Картули цигნი», 1926. XII, 241 с.

რეც.: P. P. [P. Peeters].—Analecta Bollandiana, t. 46, Fasc. I—2, 1928, p. 395—397.

68. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლა. წიგნ. 3, ნაკვ. 2. ქართული სიგელთმცოდნეობა ანუ დიპლომატიკა. ტფ., უნ-ტის გამ-ბა, 1926, 199 გვ.

რეც.: კაკაბაძე, ს. — საისტორიო კრებული, 1928, წიგნი 2, გვ. 95—98.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. 3, Вып. 2. Грузинское грамотоведение или дипломатика. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1926, 199 с.

Рец.: Какабадзе, С. — Саистორიო კრებული, 1928, კნ. 2, ს. 95—98.

რეც.: P. P. [P. Peeters].—Analecta Bollandiana, t. 46, Fasc. I—2, 1928, p. 395—397.

69. ქართული საბუთების აღმნიშვნელი ტერმინები. — მიმოხილველი, 1926, № 1, გვ. 69—98.

1928

70. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. 1. მე-3 შვესებ. და გადა-
მუშავებ. გამოცემა. ტფ., სილ. თავართქილაძის გამომც., 1928. VII,
376 გვ. ილ.

რეც.: კაკაბაძე, ს. — საისტორიო კრებული, 1928, წიგნი 3, გვ.
136—143.

История грузинского народа. Кн. 1. 3-е доп. и перераб.
изд. Тифлис, Изд. Сил. Таварткиладзе, 1928. VII, 376 с.;
с илл.

Рец.: Кაკაბაძე, С. Саистორიო კრებული, 1928, кн. 3.
с. 136—143.

71. ქართული სამართლის ისტორია. წიგნ. 1. ტფ., ტფილ. უნ-
ტის გამ-ბა, 1928. X, 220 გვ.

История грузинского права. Кн. 1-ая. Тифлис, Изд-во
Тифлисск. ун-та, 1928, X, 220 с.

რეც.: P. P. [P. Peeters].—Analecta Bollandiana, t. 40, 1930.

72. ქართული სამართლის ისტორია. წიგნ. 2, ნაკვ. 1. ტფ.,
ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1928. VIII, 237 გვ.

История грузинского права. Кн. 2, вып. 1. Тифлис, Изд-во
Тифлисск. ун-та, 1928, VIII, 237 с.

რეც.: P. P. [P. Peeters].—Analecta Bollandiana, t. 48, 1930.

1929

73. ქართული სამართლის ისტორია. წიგნი 2, ნაკვ. 2, ტფ.,
ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1929. XVI, 583 გვ.

История грузинского права. Кн. 2. Вып. 2, Тифлис,
Изд-во Тифлисск. ун-та, 1929. XVI, 583 с.

რეც.: P. P. [P. Peeters].—Analecta Bollandiana, t. 48, 1930.

1930

74. საქართველოს ეკონომიური ისტორია. წიგნი I. მეორე, ახ-
ლად დაწერილი გამოცემა 21 სურ-ით და 1 რუკით. თბ., „ქართული
წიგნი“, 1930, 428 გვ.

Экономическая история Грузии. Кн. 1. Заново написанное 2-е изд. Тб., «Қартули цигნი», 1930. 428 с.; 21 илл. и 1 карт.

რევ.: Peeters, P.—Byzantion, t. 5, Fasc. 2, (1929—1930), p. 694—696.

75. Грузинская Советская Социалистическая Республика. VIII. Исторический очерк. — Б.С.Э. М., 1930. Т. 19. столб. 558—598. Исторический очерк составлен И. Джавахишвили, Ф. Махарадзе, С. Қакабадзе и С. Хундадзе. Под общ. ред. Ф. Махарадзе.

1934

76. აკად. ბ. შარის ხსოვნას. — ბოლშევიკური კადრებისათვის, 1934, № 21, გვ. 3.

Памяти академика Н. Марра. — Большевикури кадрებისათვის, 1934, № 21, ს. 3.

77. საქართველოს ეკონომიური ისტორია. წიგნ. 2. მეორე ახლად დაწერილი გამოცემა სურათებით. ტფ., „ფედერაცია“, 1934. XX, 708 გვ. ილ.; 9 ჩართ. ფ. ილ.

Экономическая история Грузии. Кн. 2. Заново написанное 2-е изд. Тифлис, «Федерация» 1934. XX, 708 с.с. илл.; 9 вкл. л. илл.

78. სოციალური ბრძოლის ისტორია საქართველოში IX—XIII საუკუნეებში, ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1934, II, 57 გვ.

История социальной борьбы в Грузии в IX—XIII вв. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1934. II, 57, с.

1935

79. ბალნეოლოგიური და ინჰოლაციური მკურნალობა საქართველოში. ტფ., „ტექნიკა და შრომა“, 1935, 39 გვ.

Бальнеологическое и ингаляционное лечение в Грузии. Тифлис, «Техника და შრომა», 1935. 39 ს.

80. შინამრეწველობისა და წვრილი ხელოსნობის ისტორიისათვის მასალების შეგროვების წესი. — საქართველოს შინამრეწველი, 1935, 10 აპრ., № 9, გვ. 2—3.

Правила собирания материалов по истории кустарной промышленности и мелкого ремесленного производства. — Сакартвелოს შინამრეწველი, 1935, 10 აპრ., № 9, ს. 2—3.

81. ძველი სომხური საისტორიო მწერლობა. წიგნი I. ტფ. თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1935, XV, 216 გვ.

Древнеармянская историческая литература. Кн. 1. Тифлис, Изд-во Тифлисск. ун-та, 1935. XV, 216 с.

რეც.: P. P. (P. Peeters). — *Analecta Bollandiana*, t. 44, F. 3—4, p. 397—401.

1936

82. სკოლში ჯაკათანის აიხაღასის ჯარბომხრის ყაათ-მოქციან ზამარ X დ. 4 XIII დ. ასეგნსრენ. შარქმანოქციონ ქრეგნსრენი ათაჯარანიქ ქსქ ბანიშოქციონსსრიქ ზანგხრძ ყრიქ. შსქრესქრედი. ვნრ. შსქრინჯანის ჭინე. 1936. 42 ხე.

Материалы по истории социальных движений в Армении в X — начале XIII в. Перевод с груз. с предисловием и примечаниями проф. Л. Меликсет-Бега. Ереван, Фонд Мелкосяна, 1936. 42. с.

1937

83. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, 1937, ტ. 2, ნაკვ. 1, გვ. 1—14; შემოკლებული ტექსტი: კომუნისტი, 1937, 6 აგვ., გვ. 2—3.

გამოვიდა ცალკე წიგნად. ტფ., სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1938. 16 გვ.

Илья Чавчавадзе и история Грузии. — Вестник ин-та языка, истории и матер. культуры, 1937, т. 2, вып. 1, с. 1—14; Сокращенный текст: Комунисти, 1937, 6 авг., с. 2—3.

Имеется отд. издание. Изд-во груз. филиала Акад. наук СССР, 1938. 16 с.

84. რუსთაველის ეპოქის სოციალური კულტურა და პოემა „ვეფხისტყაოსანი“. (საბჭოთა მწერლების კავშირის V პლენუმზე გაკეთებული მოხსენებიდან). — კომუნისტი, 1937, 29 დეკ.; გვ. 3; ლიტ. საქართველო, 1938, 10 იანვ., გვ. 2.

Социальная культура эпохи Руставели и поэма «Вепхисткаосани». (Из доклада на V пленуме Союза писателей

СССР). — Комунисти, 1937, 29 дек., с. 3; — Лит. Сакарთველო, 1938, 10 янв., с. 2.

85. საბჭოთა ინტელიგენცია ხმას მისცემს სტალინის ეპოქის საუკეთესო ადამიანებს. — კომუნისტი, 1937, 12 დეკ., გვ. 3.

Советская интеллигенция будет голосовать за лучших людей сталинской эпохи. — Комунисти, 1937, 12 дек., с. 3.

86. ქართველი ერის ისტორიის შესავალი. წიგნი 2. ქართული და კავკასიური ენების თავდაპირველი ბუნება და ნათესაობა. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის გამ-ბა, 1937. 754 გვ. თავფ. პარალ. ქართ., რუს. და ფრანგ. ენ.

Введение в историю грузинского народа. Кн. 2. Первоначальный строй и родство грузинского и кавказских языков. Тб., Изд-во груз. филиала Академии наук СССР, 1937. 754 с. Тит. л. на груз., рус. и франц. яз.

87. შოთა რუსთაველი და მისი ეპოქის გამოფენა. — კომუნისტი, 1937, 9 მარტი, გვ. 3—4.

Шота Руставели и выставка его эпохи. — Комунисти, 1937, 9 марта, с. 3—4.

88. ჩვენი ამოცანები ენათმეცნიერებისა და კულტურის ისტორიის სფეროში. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ისტორიის ინ-ტის მოამბე, 1937, ტ. 1, გვ. 1—8.

Наши задачи в сфере языкознания и истории культуры. — Вестник Ин-та языка, истории и матер. культуры, 1937, т. 1, с. 1—8.

89. Личность и мировоззрение (Шота Руставели). — Известия, 1937, 17 марта, с. 3.

1938

90. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების ოცი წლისთავისათვის. — კომუნისტი, 1938, 30 მაისი, გვ. 3.

К 20-летию основания Тбилисского государственного университета. — Комунисти, 1938, 30 мая, с. 3.

91. მცხეთა-სამთავროს არქეოლოგიური ექსპედიციის მუშაობა. — კომუნისტი, 1938, 23 დეკ., გვ. 2.

Работа археологической экспедиции в Мцхета-Самтавро. — Комунисти, 1938, 29 дек., с. 2.

92. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის მესამე ლექცია (ციკლიდან „საქართველოს მატერიალური კულტურის ისტორია“ თემაზე: „ავეჯი და ჭურჭელი ძველ საქართველოში“. მოკლე შინაარსი). — მუშა, 1938, 22 ივნ., გვ. 4.

Третья лекция проф. Ив. Джавахишвили (Из цикла «Истории материальной культуры Грузии». На тему: «Мebelь и посуда в древней Грузии». Краткое содержание). — Муша, 1938, 22 июня, с. 4.

93. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის მეხუთე ლექცია („საქართველოს მატერიალური კულტურა: ყოფა-ცხოვრება საქართველოში“. მოკლე შინაარსი). — მუშა, 1938, 4 ივლ., გვ. 4.

Пятая лекция проф. Ив. Джавахишвили. («Материальная культура Грузии: Быт в Грузии». Краткое содержание). — Муша, 1938, 4 июля, с. 4.

94 ქართული ძველი წარმართული, საერო და შემდეგ გაჩენილი საეკლესიო მუსიკა და ბრძოლა მათ შორის. — მნათობი, 1939, № 6, გვ. 133—140.

Древнегрузинская языческая, светская и созданная позднее церковная музыка и борьба между ними. — Мнатоби, 1938, № 6, с. 133—140.

95. ქართული მუსიკის ისტორიის ძირითადი საკითხები. თბ., „ფედერაცია“, 1938. 381 გვ. ილ.

რეც.: ჯანელიძე, დ. ივ. ჯავახიშვილის ერთ-ერთი უკანასკნელი შრომის მნიშვნელობა ქართული თეატრის ისტორიისათვის. — მნათობი, 1946, № 4, გვ. 145—154.

Основные вопросы истории грузинской музыки. Тб., «Федерация», 1938. 381 с. с илл.

Рец.: Джanelidze, Д. Значение одного из последних трудов Ив. Джавахишвили для истории грузинского театра. — Мнатоби, 1946, № 4, с. 145—154.

96. წინასიტყვაობა: — კრ.: შოთა რუსთაველის ეპოქის მატერიალური კულტურა. თბ., 1938, გვ. V—VIII.

Предисловие: — Сб.: Материальная культура эпохи Шота Руставели. Тб., 1938, с. V—VIII.

97. Как создавался университет. — Заря Востока, 1938, 30 мая, с. 2.

98. Эпос «Давид Сасунский» близок, родственен всем народам СССР. — Коммунист (Ереван), 1938, 14 дек., с. 3.

99. სოციალისტური სამშობლოს საკეთილდღეოდ (საკ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობის გამო). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1939, 11 მარტი, გვ. 2.

На благо социалистической Родины. (По поводу XVIII съезда ВКП(б). — Ахалгазрда комунисти, 1939, 11 марта, с. 2.

100. Грузия. — Энциклопедический словарь Русского библиографического ин-та Гранат. Т. 17, М., 1939. Столб.: 192—259. Столб.: 192—259. — В соавторстве с И. А. Абашидзе.

101. Основные историко-этнологические проблемы истории Грузии, Кавказа и Ближнего Востока. — Вестник древней истории, 1939, № 4, с. 30—49.

102. Отражение истории в народном эпосе и народного эпоса в истории. — Коммунист (Ереван), 1939, 16 сент., с. 5.

103. Речь на общегородском собрании интеллигенции Тбилиси, посвященном обсуждению исторических решений XVIII съезда ВКП(б). — Заря Востока, 1939, 21 апр., с. 2.

1940

104. გათხრები მცხეთა-სამთავროში. აკად. ივ. ჯავახიშვილის მოხსენება. — კომუნისტი, 1940, 30 მარტი, გვ. 4.

Раскопки в Мцхета-Самтавро. Доклад акад. И. А. Джавахишвили. — Комунисти, 1940, 30 марта, с. 4.

105. გამოჩენილი პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე (გოგებაშვილის დაბადების 100 წლისთავის გამო). — საბჭოთა აჭარა, 1940, 27 ოქტ., გვ. 3; Батумский рабочий, 1940, 29 окт., с. 3; Заря Востока, 1940, 29 окт., с. 3; Сов. Абхазия, 1940, 29 окт., с. 2.

Выдающийся педагог и общественный деятель. (К 100-летию со дня рождения Я. Гогобашвили). — Сабчота Ачара, 1940, 27 окт., с. 3;

106. დებუტატ ი. ა. ჯავახიშვილის სიტყვა (საქართველოს სსრ პირველი მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მესამე სესიაზე 1940 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტზე და 1938 და 1939 წლების სახელმწიფო

ბიუჯეტის შესრულების შესახებ გაკეთებული მოხსენების გამო). — კომუნისტი, 1940, 10 ივნ., გვ. 2;

Выступление депутата Ив. Джавахишвили на третьей сессии I созыва Верховного Совета Груз. ССР по докладу о государственном бюджете за 1940 и о выполнении гос. бюджета 1938 и 1939 годов. — Комунисти, 1940, 10 июня, с. 2.

107. დიდი პედაგოგი. (ი. გოგებაშვილის იუბილესათვის). — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1940, № 10, გვ. 75; კომუნისტი, 1940, 27 ოქტ., გვ. 3.

Большой педагог. (К юбилею Я. Гогобашвили). — Комунистури აგრდისათვის, 1940, № 10, с. 75; Комунисти, 1940, 27 окт., с. 3.

108. მკითხველები „კომუნისტის“ შესახებ. (ივ. ჯავახიშვილის, ლ. ქიაჩელის, აკ. ხორავას, ნ. მუსხელიშვილის და სხვათა წერილები. გაზეთ „კომუნისტის“ არსებობის 20 წლისთავთან დაკავშირებით). — კომუნისტი, 1940, 3 ივნ., გვ. 3.

Читатели о «Комунисти». (Письма Ив. Джавахишвили, Л. Киачели, Ак. Хорава, Н. Мухелишвили и др. по поводу 20-летия газ. «Комунисти») — Комунисти, 1940, 3 июня, с. 3.

109. ოქტომბერმა ფართო გზა გაუხსნა მეცნიერებას. — საბჭოთა მასწავლებელი, 1940, 7 ნოემბ., გვ. 3.

Октябрь открыл широкий путь науке. — საბჭოთა მასწავლებელი, 1940, 7 ноября, с. 3.

110. პიტიახშ ასფაგურის აკლამა არმაზში. (საუბარი აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილთან). — კომუნისტი, 1940, 31 ოქტ., გვ. 4;

Гробница питнахша Аспагура в Армази. (Беседа с академиком И. А. Джавахишвили). — Комунисти, 1940, 31 окт., с. 4.

111. სასარგებლო საქმე. (ქართული ნაციონალური სპორტის შესწავლის შესახებ). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 7 სექტ., გვ. 3.

Полезное дело. (Об изучении грузинского национально-го спорта). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 7 сент., с. 3.

112. საქართველოს ისტორია, უძველეს ხანიდან ჩვენს დრომდე. თბ., სახელგამი, 1940. 488, II გვ. — ხელნაწერის უფლებით. შემდგენლები: ს. ჯანაშია, ივ. ჯავახიშვილი, ნ. ბერძენიშვილი, ვ. ხაჭაპურიძე.

История Грузии. С древнейшей эпохи до наших дней. Тб., Госиздат ГССР, 1940 488, II с. — На правах рукописи. — Сост.: С. Джанашиа, Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили, Г. Хачапуридзе.

113. წინასიტყვაობა.—წიგნში: ეგნატაშვილი ბერი. ახალი ქართლის ცხოვრება. XVIII ს. დამდ. თბ., სსრ კავშირის მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1940, XXIV გვ.

Предисл. — В кн.: Егнаташвили Бери. Новая история Грузии. Нач. XVIII в. Тб., Изд. Груз. филиала АН СССР, 1940, XXIV с.

114. Как создавался университет. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3. (Статья, написанная к 20-летию Тбил. ун-та).

115. Памяти А. Г. Габуния (деятеля грузинского искусства. Некролог). Среди подписавшихся — И. Джавахишвили. — Заря Востока, 1940, 17 ноября, с. 4.

116. Раскопки в Мцхета-Самтавро. Беседа с академиком И. А. Джавахишвили. — Заря Востока, 1940, 19 сент., с. 3.

1941

117. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი 3. XIII—XIV სს. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. XIII, 249 გვ.

История грузинского народа. Кн. 3. XIII—XIV вв. Тб., Изд-во АН Груз.ССР, 1941. XIII, 249 с.

1943

118. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედ-ით. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. თბ., სახელგამი, 1943. 387 გვ.—ნ. ბერძენიშვილისა და ს. ჯანაშიას თანაავტორობით.

რეც.: მაჭავარიანი, ვ. — ბოლშევიკი, 1943, № 10—11, გვ. 106—111.

История Грузии. Часть I. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы. Тб., Грузгосиздат, 1943. — В соавтор. с Н. Бердзенишвили и С. Джанашиа.

Рец.: Мачавариани, В. — Большевики, 1943, № 10—11, с. 106—111.

Рец.: Мачавариани, В. Большое достижение грузинской исторической науки. (К выходу в свет курса истории Грузии). — Боец РККА, 1944, 6 февр., с. 4.

1945

119. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ახლა. წიგნი. I. ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა (V—XVIII სს.). მე-2—3 შევსებ. გამოცემა. რედ. ს. ყაუხჩიშვილი. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1945. 448 გვ.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. I. Древнегрузинская историография (V—XVIII вв.). 2—3-е доп. изд. Ред. С. Каухчишвили. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1945. 448 с.

1946

120. მასალები ქართველი ერის მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის. ტ. 1. მშენებლობის ხელოვნება ძველ საქართველოში. რედ. ნ. ბერძენიშვილი. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. XI, 284 გვ.

Материалы по истории вещественной культуры грузинского народа. Т. I. Строительное искусство в древней Грузии. (Ред. Н. Бердзенишвили). Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1946. XI, 284 с.

121. წინასიტყვაობა.—წიგნში: გიორგი მთაწმინდელი. ცხოვრება იოვანესი და ეფთვიმესი. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. გვ. 1—11.

Предисловие. — В кн.: Георгий Святогорец. Житие св. Иоанна и св. Эфимия. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1946, с. 1—11.

122. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX ს-ის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედ-ით. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-2 შევსებ., შესწ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1946. 431 გვ.—ნ. ბერძენიშვილისა და ს. ჯანაშიას თანაავტორობით.

რეც.: დონდუა, ვ. საქართველოს ისტორიის კარგი სახელმძღვანელო. — სახალხო განათლება, 1947, 19 ივნ., გვ. 3.

История Грузии. Ч. I. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старш. классов сред. школы. Тб., Грузгосиздат, 1946. III, 460 с. — В соавт. с Н. Бердзенишвили и С. Джанашиа.

Рец.: Дондуа, В. Хороший учебник по истории Грузии. — Сахалхо ганатлеба, 1947, 19 июня, с. 3.

123. История Грузии. Ч. I. С древнейших времен до начала XIX века. Учебн. для старших классов сред. школы. Под ред. С. Джанашиа. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. IV, 460 с. с илл. (Ин-т истории им. акад. Ив. Джавахишвили). — В соавторстве с Н. А. Бердзенишвили и С. Н. Джанашиа.

Рец.: Базилевич, К. История Грузии. — Известия, 1946, 14 мая, с. 3.

Рец.: Базилевич, К. Выдающийся труд по истории Грузии. — Правда, 1947, 2 июля, с. 3.

რეც.: ბაზილევჩი, კ. შესანიშნავი ნაშრომი საქართველოს ისტორიის შესახებ. — კომუნისტი, 1947, 5 ივლ., გვ. 3.

Рец.: Бахрушин, С. Хороший пример научной разработки истории Грузии. — Культура и жизнь, 1946, 28 июня.

1947

124. სინას მთის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. გამოსაცემად მოამზადა ი. ა. ჯავახიშვილის კაბინეტმა. წინასიტყვ. ი. აბულაძის. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1947. VII, 320 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. საქ. სახელმწ. მუზეუმი).

Описание грузинских рукописей Синая. Подгот. к печати Кабинетом им. И. А. Джавахишвили. (Предисл. И. Абуладзе). Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1947. VII, 320 с. (АН ГССР. Гос. музей Грузии).

1948

125. თბილისის უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა პირველი შემადგენლობა და სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის პირველი სასწავლო გეგმა. — შრომები (თბილ. სახ. უნ-ტი), (ტ.) XXXIII B, 1948, გვ. 13—34.

Первый состав профессоров и педагогов Тбилисского университета и первый учебный план философского факультета. — Труды Тбил. гос. Ун-та, (т.) XXXIII B, 1948, с. 13—34.

126. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი 2. რედ-ები: ს. ყაუხჩიშვილი, ალ. ჯავახიშვილი. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1948. VI, 371 გვ.

История грузинского народа. Кн. 2. (Ред.: С. Каухчишвили и Ал. Джавахишвили). Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1948. VI, 371 с.

127. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი 4. (XV—XVI სს.). (რედ-ები: ს. ყაუხჩიშვილი, ალ. ჯავახიშვილი). თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1948. VIII, 372 გვ.

История грузинского народа. Кн. 4. (XV—XVI вв.). (Ред.: С. Каухчишвили и Ал. Джавахишвили). Тб., Изд-во Тбил. гос. ун-та, 1948. VIII, 372 с.

128. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედ-ით. სახელმძღვ. საშ. სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-3 შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1948, 429 გვ. ილ; 11 ფ. ილ. და რუკ.—ს. ჯანაშიასა და ნ. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

История Грузии. Часть I. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы. Тб., Госиздат, 1948. 429 с. с илл. и карт. (Ин-т истории им. акад. Ив. Джавахишвили АН ГССР). — В соавторстве С. Джанашиа и Н. Бердзенишвили.

1949

129 ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ახლა. წიგნი 3, ნაკვ. 1. ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია. მე-2 შევსებ. გამოცემა. რედ. ი. აბულაძე. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1949. XVIII, 292 გვ., 6 ფ. ილ.

Задачи, источники и методы истории в древности и теперь. Кн. 3, Вып. 1. Грузинская палеография. 2-е доп. изд. (Ред. И. Абуладзе). Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1949. XVIII, 392 с.; 6 вкл. л. илл.

130. საქართველოს ისტორია. (XI—XV სს.). (მოკლე მიმოხილვა). თბ., სახელგამი, 1949. 284 გვ. ილ.—ივ. ჯავახიშვილის არქივი დატული ხელნაწერი დასაბეჭდად გაამზადა ს. ყაუხჩიშვილმა.

История Грузии. (XI—XV вв.). (Краткий обзор). Тб., Госиздат, 1949. 284, с. илл. — По хранящейся в архиве

И. А. Джавахишвили рукописи подготовил к печати С. Каухчишвили.

131. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი 3 (XIII—XIV სს.). რედ. ს. ყაუხჩიშვილი. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1949. VIII, 351 გვ.

История грузинского народа. Кн. III. (XIII—XIV вв.). (Ред. С. Каухчишвили). Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1949, 351 с.

1950

132. ქართველი ერის ისტორიის შესავალი. წიგნი I. საქართველოს, კავკასიისა და მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიულ-ეთნოლოგიური პრობლემები. (რედ. გ. ჩიტაია). თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1950. VIII, 333 გვ.

რეც.: შენგელაია, დ. ქართველთა ისტორიის გარიჟრაჟზე. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1951, 4 იანვ., გვ. 2.

Введение в историю грузинского народа. Кн. I. Историко-этнологические проблемы Грузии, Кавказа и Ближнего Востока. (Ред. Г. Читая). Тб., 1950. (АН Груз. ССР. Гос. музей им. акад. С. Н. Джанашиа). VIII, 333 с.

Рец.: Шенгелая, Д. На заре грузинской истории. — Литература და ხელოვნება, 1951, 4 янв., с. 2.

133. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედ-ით. სახელმძღვ. საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-4 შესწ. შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1950. 435 გვ. ილ. 8 ფ. რუკ. და ტაბ. — ნ. ბერძენიშვილისა და ს. ჯანაშიას თანავტორობით.

რეც.: მახარაძე, ი. და მუშკუდიანი, ვ. გავაუმჯობესოთ საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელო. — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1953, № 5, გვ. 80—86.

История Грузии. Ч. I. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учеб. для старш. классов сред. школы. 4-е испр. и доп. изд. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1950. 435 с. с илл.; 8 л. карт. и табл. — В соавторстве с Н. А. Бердзенишвили и С. Н. Джанашиа.

Рец.: Махарадзе, И. и Мушкудиани, В. Улучшим учебник истории Грузии. — Комунистури აგზრდისათვის, 1953, № 5, с. 80—86.

134. История Грузии. Ч. I. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебн. для старших классов средн. школы. 2-е испр. изд. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1950, IV, 460 с.; 7 л. илл. (Ин-т истории им. акад. Ив. Джавахишвили АН ГССР). — В соавторстве с Н. А. Бердзенишвили и С. Н. Джанашиа.

1951

135. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. 1. მე-4 გამოცემა. დასაბეჭდად მოამზადა და ივანე ჯავახიშვილის არქივში დაცული მასალით შეავსო ს. ყაუხჩიშვილმა. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1951. X, 502 გვ.

რეც.: დლონტი, აღ.—სტალინელი (გორი), 1951, 27 დეკ., გვ. 3.

История грузинского народа. Кн. 1. Изд. 4-е. Подгот. к печати и дополнил хранящимся в архиве И. А. Джавахишвили материалом С. Каухчишвили. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1951. X, 502 с.

Рец.: Глонти, Ал. — Сталинели, (Гори), 1951, 27 дек., с. 3.

1953

136. Грузия в IX — первой четверти XIII вв. — В кн.: Очерки истории СССР. Период феодализма IX—XV вв. Ч. I. М., Изд-во АН СССР, 1953, с. 538—589.

1956

137. ქართული ენისა და მწერლობის ისტორიის საკითხები. ილ. აბულაძისა და აღ. ბარამიძის რედ-ით. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1956. 224 გვ. (ს. ჯანაშიას სახ. საქ. სახელმწ. მუზეუმი).

შინაარსი: 1. შოთა რუსთაველის დაბადების 750 წლისთავის ზეიმის გამო. 2. Личность и мировоззрение. 3. რუსთაველის ეპოქის სოციალური კულტურა და პოემა „ვეფხისტყაოსანი“. 4. „ვეფხისტყაოსნის“ ახალი გამოცემის ირგვლივ. 5. ვეფხისტყაოსანი. 6. ამირანდარეჯანის ანარეკლი ვეფხისტყაოსანში. 7. შოთა რუსთაველი და მისი ეპოქის გამოფენა. 8. ქართული სიტყვიერებისა და მწერლობის ისტორიის პრობლემისათვის. 9. ქართული ფილოლო-

გისა და ძველი ქართული მხატვრული ეპოსის ისტორიის ამოცანები. 10. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. 11. ჩვენი ამოცანები ენათმეცნიერებისა და კულტურის ისტორიის სფეროში. 12. ნიკოლაოზ კათალიკოზი. 13. Материалы для истории грузинской патристической литературы. 14. ადამიანი ძველ ქართულ მწერლობასა და ცხოვრებაში. 15. ქართული ლექსიკონის შესახებ. 16. Мудрость Балавара.

რეც.: ცაიშვილი, ს. ნარკვევები ქართული კულტურის ისტორიიდან. — სახალხო განათლება, 1956, 30 მაისი, გვ. 4.

Вопросы истории грузинского языка и литературы. Ред.: И. Абуладзе и Ал. Барамидзе, Тб., Изд АН Груз. ССР, 1956. 224 с. (АН Груз. ССР. Гос. музей Грузии им. акад. С. Н. Джанашиа).

Содержание: 1. По поводу торжества 750-летия со дня рождения Шота Руставели. 2. Личность и мировоззрение. 3. Социальная культура эпохи Руставели и поэма «Вепхистკაოსани». 4. Вокруг нового издания «Вепхистკაოსани». 5. «Вепхистკაოსани». 6. Отражение «Амирандареджаниани» в «Вепхистკაოსани». 7. Шота Руставели и выставка его эпохи. 8. К проблеме истории грузинской словесности и литературы. 9. Задачи истории грузинской филологии и древнего грузинского эпоса. 10. Илья Чавчавадзе и история Грузии. 11. Наши задачи в сфере языкознания и истории культуры. 12. Кათალიკოს Николаоз. 13. Материалы для истории грузинской патристической литературы. 14. Человек в древней грузинской литературе и истории. 15. О грузинском словаре. 16. Мудрость Балавара.

Рец.: Цаишвили, С. Очерки из истории грузинской культуры. — Сахалხო განათლება, 1956, 30 მაისი, ს. 4.

1957

138. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. — კრ-ში: ილია ჭავჭავაძე. თბ., 1957, გვ. 153—164.

Илья Чавчавадзе и история Грузии. — В сб.: Илья Чавчавадзе. Тб., 1957, с. 153—164.

139. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. I. მე-5 გამოცემა. (ს. ყაუხჩიშვილის, დ. გვრიტიშვილის და შ. მესხიას შესავალი წერილით), რედ. ს. ყაუხჩიშვილი, თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1960. XI, 503 გვ.

რეც.: ქართველი ერის მემბტიანე. (ი. ჯავახიშვილი. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. I. გამოც. მე-5. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1960. გამოსვლის გამო). — სახალხო განათლება, 1961, 26 აპრ., გვ. 4.

История грузинского народа. Кн. 1. 5-е изд. (С вступлением С. Каухчишвили, Д. Гвритишвили и Ш. Месхиа). Ред. С. Каухчишвили, Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1960. XI, 503 с.

Рец.: Летописец грузинского народа. (Ив. Джавахишвили. История грузинского народа. Кн. 1. Изд. 5-е. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1960. По поводу выхода в свет). — Сахалхо განათლება, 1961, 26 აპრ., ს. 4.

1962

140. მასალები ქართველი ერის მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის. ნაკვ. 3. ტანისამოსი, ქსოვილები და ხელსაქმე; ნაკვ. 4. საომარი საქურველი და სამხედრო საქმე. დასაბეჭდად მოამზადა ივ. ჯავახიშვილის სახ. კაბინეტმა. (გ. ჩიტაიას რედ-ით და შესავალი წერილით). თბ. საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა. 313 გვ. ილ., 37 ფ. ილ.

Материалы к истории материальной культуры грузинского народа. Вып. 3. Одежда, ткани и рукоделие; Вып. 4. Военное облачение и военное дело. Подгот. к печати кабинетом им. И. А. Джавахишвили. (Под ред. и со вступит. статьей Г. Читая). Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1962. 313 с.; 37 л. илл.

1964

141. მასალები საქართველოს ეკონომიური ისტორიისათვის. წიგნი 1. რედ. ნ. ბერძენიშვილი. გამოსაცემად მოამზადა ივ. ჯავახიშვილის სახ. კაბინეტმა. თბ., „მეცნიერება“, 1964. 145 გვ.

Материалы по экономической истории Грузии. Кн. 1. Ред. Н. Бердзенишвили. Подгот. к печати кабинетом им. И. А. Джавахишвили. Тб., «Мецნიერება», 1964. 145 с.

142. ივანე ჯავახიშვილის ერთი უცნობი წერილი. (კ. ხომერიკისადმი. სიტყვების—„გლახი“, „ყაზახი“, „კრესტიანსტო“, „მუჟიკი“ განმარტება. ვ. დონდუას პუბლიკაცია).—მაცნე (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. საზოგად. მეცნ. განყ-ბა), 1965, № 1, გვ. 293—299.

Неизвестное письмо Ив. Джавахишвили. (К К. Хоме-რიки. Разъяснение слов «Глахи», «Қазахи», «Крестьянство» и «Мужик». Публикация В. Дондуа). — Мაცნე (АН Груз. ССР. Отд. обществ. наук), 1965, № 1, с. 293—299.

143. მასალები საქართველოს მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის. ნაკვ. 2. საფენელ-საგებელი, ავეჯი და ქურჭელი. რედ. ი. აბულაძე. დასაბეჭდად მოამზადა ივ. ჯავახიშვილის სახ. კაბინეტმა. თბ., „მეცნიერება“, 1965. 131 გვ.; 14 ფ. ილ.

Материалы к истории материальной культуры грузинского народа. Вып. 2. Постель, мебель и посуда. Ред. И. Абуладзе. Подготовлено к печати кабинетом им. И. А. Джавахишвили. Тб., «Мецნიერება», 1965, 131 с.; 14 л. илл.

144. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი 2. (VII—XII სს.). რედაქტორები: ს. ყაუხჩიშვილი და ალ. ჯავახიშვილი. დასაბეჭდად მოამზადა და ივ. ჯავახიშვილის არქივში დაცული მასალით შეავსო ს. ყაუხჩიშვილმა. თბ., „საბჭოთა საქართველო“, 1965. 471 გვ. ილ.: 1 ფ. სქემ. (თბილ. სახ. უნ-ტი. საქ. ისტორიის კათედრა).

История грузинского народа. Кн. 2. (VII—XII вв.). Ред. С. Каухчишвили и Ал. Джавахишвили. Подгот. к печати и доп. хранившимся в архиве И. А. Джавахишвили материалом С. Каухчишвили. Тб., «Сабчота Сакартвелო». 1965. 471 с. 1 л. сх. (Тбил. гос. ун-т. Кафедра истории Грузии).

145. ი. ჯავახიშვილის უცნობი წერილები. (ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზ-ბასთან ურთიერთობის საკითხებზე). შ. გოზალიშვილის პუბლიკაცია. ი. ჯავახიშვილის დაბადების 90 წლისთავისათვის. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1966, 23 აპრ., გვ. 3.

Неизвестные письма Ив. Джавахишвили. (О взаимоотношении с Обществом распространения грамотности среди грузин). Публикация Ш. Гозалишвили. К 90-летию со дня рождения Ив. Джавахишвили. — Ахалгазрда комунисти, 1966, 23 апр., с. 3.

146. რუსთველიანა (ნ. ციციშვილი, ი. ტლაშაძე, ვახტანგ VI, აოჩილი, დ. გურამიშვილი, გრ. ორბელიანი, ი. ქავჭავაძე, ა. წერეთელი, ვაჟა-ფშაველა, ივ. ჯავახიშვილი, ნ. მარი და სხვ. რუსთაველის შესახებ). — ახალგაზრდა კომუნისტი. 1966, 27 სექტ., გვ. 3.

რუთაველიანა. (ნ. ციციშვილი, ი. ტლაშაძე, ვახტანგ VI, არჩილი, დ. გურამიშვილი, გრ. ორბელიანი, ი. ჩავჩავაძე, ა. ცერეთელი, ვაჟა-ფშაველა, ივ. ჯავახიშვილი, ნ. მარი და სხვ. რუთაველიანის შესახებ). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1966, 27 სექტ., გვ. 3.

147. ქართველ ხელოვანთა საზოგადოების გამგეობას — მოხსენება (ძეგლების დაცვისა და შესწავლის შესახებ. 1916 წ.). საქ. ხელნაწერთა ინსტიტუტის პუბლიკაცია. — ძეგლის მეგობარი, 1966, № 7, გვ. 43—51.

Докладная записка Правлению Общества грузинских художников. [Об охране, собирании и изучении памятников грузинской культуры, 1916 г.]. Публикация Ин-та рукописей АН ГССР. — Дзегლის მეგობარი, 1966, № 7, с. 43—51.

148. ქართველი ერის ისტორია. წიგნ. 3. (XIII—XIV სს.) დასაბუქდად მოამზადა და ივ. ჯავახიშვილის არქივში დაცული მასალებით შეავსო ს. ყაუხჩიშვილმა. თბ., „საბჭოთა საქართველო“, 1966. (თბილ. სახელმწ. უნ-ტი. საქ. ისტორიის კათედრა).

История грузинского народа. Кн. 3. (XIII—XIV вв.). Подгот. к печати и дополн. хранящимся в архиве Ив. Джавахишвили материалами С. Каухчишвили. Тб., «Сабчота Сакартвелო», 1966. (Тбил. гос. ун-т. Кафедра истории Грузии).

1967

149. საქართველოს ეკონომიური ისტორიის ძეგლები. წიგნ. I. დემოგრაფიული ძეგლები. აღმოსავლეთ საქართველოს XVIII ს. ხალხის აღწერის დავთრები. გამოსაცემად მომზადდა და ივ. ჯავახიშვილის სახ. კაბინეტში დაცული მასალებით შეივსო დ. მეგრელა-

ის და ნ. ჯავახიშვილის მიერ (რედ. ნ. ბერძენიშვილი). თბ., „მეცნიერება“, 1957. 283 გვ.

Памятники экономической истории Грузии. Кн. 1. Демографические памятники. Народные переписи Вост. Грузии XVIII в. Подгот. к печати кабинетом им. И. Джавахишвили. (Ред. Н. Бердзенишвили). Тб., «Мецნიერება», 1957. 283 с.

150. ქართველი ერის ისტორია. წიგნი 4. XV—XVIII სს. დასაბეჭდად მოამზადა და ევ. ჯავახიშვილის არქივში დაცული მასალით შეავსო ს. ყაუხჩიშვილმა. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1967. 490 გვ; 5 ფ. ილ. და პორტრ.

История грузинского народа. Кн. 4. XV—XVIII вв. (Подгот. к печати и доп. хранящимся в архиве Ив. Джавахишвили материалом С. Каухчишвили). Тб., Изд-во Тбил. унта, 1967. 490 с.; 5 л. илл. с портр.

რედ.: ლომოური, ნ. „ქართველი ერის ისტორია“. (ევ. ჯავახიშვილი). — ცისკარი, 1968, № 10, გვ. 150—152.

Рец.: Ломоური, Н. «История грузинского народа». (Ив. Джавахишвили). — Цискари, 1968, № 10, с. 150—152.

151. ქართული მარქსისტული ისტორიოგრაფიის მებაირახტრე. (საარქივო მასალები ნ. ბერძენიშვილის შესახებ). ი. ჯავახიშვილი... ფაქულტეტის საბჭოს. — კომუნისმის განთიადი (ჩოხატაური), 1967, 25 მაისი, გვ. 4.

Знаменосец грузинской марксистской историографии. (Архивные материалы о Н. Бердзенишвили). Ив. Джавахишвили... Совету факультета. — Комунизმის განთიადი (Чохатаური), 1967, 25 мая, с. 4.

1968

152. დიდი მეცნიერის მისაღმება. ივანე ჯავახიშვილის უცნობი წერილი (მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის არსებობის 10 წლისთავის გამო. თ. ქამუშადის პუბლიკაცია). — თბილისი, 1968, 16 ოქტ., გვ. 3.

Приветствие большого ученого. Неизвестное письмо Ив. Джавахишвили. (К 10-летию со дня основания театра им. К. Марджанишвили. Публикация Т. Камушадзе). — Тбилиси, 1968, 16 окт. с. 3.

153. ივანე ჯავახიშვილის ერთი კერძო წერილი. ტფილისი, 1936. 29 V. (ვ. დონდუასადმი). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 3.

Личное письмо Иване Джавахишвили. Тбилиси, 1936. 29 V. (К В. Дондуа). — Тбилисис университети, 1968, 19 апр., с. 3.

154. ივანე ჯავახიშვილის 34 კერძო წერილი. (წინასიტყვაობა და პუბლიკაცია ვ. დონდუასი). — მნათობი, 1968 № 9, გვ. 134 — 163. — ბიბლიოგრ. შენიშვნებში.

34 личных письма Ив. Джавахишвили. (Предисловие и публикация В. Дондуа). — Мнатоби, 1968, № 9, с. 134—163. — Библиогр. в примеч.

155. ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 1920—21 საბიუჯეტო წლის ხარჯთაღრიცხვის განმარტებითი მოხსენება. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ. გვ. 4.

Объяснительный доклад по бюджету Тбилисского государственного университета на 1920—1921 гг. — Тбилисис университети, 1968, 19 апр., с. 4.

156. უნდოდათ დედაენაზე მოესმინათ... (ნაწევრები თბილ. უნტის დაარსების 20 წლისთავზე წაკითხული მოხსენებიდან. 1938 წელი). — კომუნისტი, 1968, 20 ოქტ., გვ. 3.

Хотели послушать на родном языке... (Отрывок из доклада, прочит. к 20-летию основания Тбилис. ун-та. 1938 г.). — Комунисти, 1968, 20 окт., с. 3.

1970

157. აკადემიკოსები ს. ჯანაშიას შესახებ (ივ. ჯავახიშვილი, ნ. ბერძენიშვილი, ნ. მუსხელიშვილი და სხვ.) — ლენინის დროშა (მახარაძე), 1971, 1 აგვ., გვ. 3.

Академики о С. Джанашиа. (Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили, Н. Мухелишвили и др.). — Ленинис დროშა (Махарაძე), 1970, 1 ავგ., с. 3.

158. ივ. ჯავახიშვილისა და მ. ჯანაშვილის მიმოწერა (პუბლიკაცია ლ. ხელაძისა) — დროშა, 1970, № 8, გვ. 17.

Переписка Ив. Джавахишвили и М. Джанашвили. (Публикация Л. Хеладзе). — Дროშა, 1970, № 8, с. 17.

159. ივ. ჯავახიშვილის სიტყვა, წარმოქმნილი 1938 წელს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს არჩევნების წინასაარჩევნო კრებაზე (დებუტატობის კანდიდატად დასახელებასთან დაკავშირებით). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1970, 27 ნოემბ., გვ. 2.

Речь И. А. Джавахишвили на предвыборном собрании по выборам в Верховный Совет Груз. ССР в 1938 г. (В связи с выдвижением его кандидатуры в депутаты). — Тбилисисе университети, 1970, 27 ноября, с. 2.

1971

160. ბრძოლა საქართველოში უნივერსიტეტის დაარსებისათვის. — თბილ. უნ-ტის შრომები, ჰუმანიტ. მეცნ., ტ. I, 1971, გვ. 6—18.

Борьба за основание университета в Грузии. — Труды Тбил. ун-та, Гуманит. науки, т. 1, 1971, с. 6—18.

1972

161. აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის უცნობი წერილი. (მე-19 საუკუნის დასაწყისისათვის ქართული მუსიკალური ხელოვნების მდგომარეობის შესახებ. ვ. გურგენიძის პუბლიკაცია). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1972, 12 დეკ., გვ. 3.

Неизвестное письмо акад. Ив. Джавахишвили. (О состоянии груз. музыкального искусства к началу XIX века. Публикация В. Гургенидзе). — Ахалгазрда комунисти, 1972, 12 дек., с. 3.

162. ივანე ჯავახიშვილის წერილი მ. პოლიევქტოვისადმი. (ბ. ტოგონიძის პუბლიკაცია). — მეცნიერება და ტექნიკა, 1972, №6, გვ. 12—14.

Письмо Ивана Джавахишвили к М. Полиевктову. (Публикация Б. Тогонидзе). — Мецნიერება და техника, 1972, № 6, с. 12—14.

1974

163. საქართველოს ეკონომიური ისტორიის ძეგლები. წიგნი 2. XIII—XIX სს. თბ., „მეცნიერება“, 1974. 207 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინ-ტი).

Памятники экономической истории Грузии. Кн. 2. XIII—XIX вв. Тб., «Мецნიერება», 1974. 207 с. (Акад. наук Груз. ССР. Ин-т рукописей им. К. Кекелидзе).

164. ივანე ჯავახიშვილის უცნობი სიტყვა (წარმოთქმული 1940 წ. 14 სექტ. საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოს მაკეტის განხილვისას). [ს. ჯორბენაძის პუბლიკაცია] — მნათობი, 1974, № 3, გვ. 185—189.

Неизвестная речь Ив. Джавахишвили. (Произнесенная при обсуждении макета учебника истории Грузии) [Публикация С. Джорбенадзе]. — Мнатоби, 1974, № 3, с. 185—189.

ივ. ჯავახიშვილის რედაქციით გამოცემული შრომები
ТРУДЫ, ВЫШЕДШИЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ
ИВ. ДЖАВАХИШВИЛИ

165. კრებული. ივ. ჯავახიშვილის რედაქციით. პეტროგრადის ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრის გამოცემა. ტფ., 1915. VII, 202 გვ.; 5 ჩართ. ფ. ილ.

Кребули (Сборник). Под ред. Ив. Джавахишвили. Изд. научного кружка петроградских студентов. Тифлис, 1915. VII, 202 с.; 5 вкл. л. илл.

166. საქართველოს ისტორიული რუკა. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის რედ-ით. თბ., შინ. საქმ. სახ. კომ-ტის გამოცემა, 1923.

რუკა: კაკაბაძე, ს. — საისტორიო მოამბე, 1924, წიგნ. 1, გვ. 293—297.

Историческая карта Грузии. Под ред. проф. Ив. Джавахишвили. Тб., Изд-во Нар. комиссариата внутр. дел. 1923.

Рец.: Какабадзе, С. — Саистორიო მოამბე, 1924, кн. I, с. 293—297.

167. ლაშა-გიორგის დროინდელი მემბათიანე. ტფ., ტფილ. უნი-ტის გამ-ბა, 1927. 23 გვ. (ქართული ძეგლები. III. საისტორიო მწე-რლობა №2).

Летописец времен Лаша-Георгия. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1927, 23 с. (Груз. памятники, III. Ист. литература № 2).

168. შოთა რუსთაველის ეპოქის მატერიალური კულტურა. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის რედ-ით და წინასიტყვაობით. თბ., „ტიქ-ნიკა და შრომა“, 1938. VIII, 468 გვ.; 17 ჩართ. ფ. ილ.

Материальная культура эпохи Шота Руставели. Под ред. и с предисл. проф. Ив. Джавахишвили. Тб., «Техника да шрома». 1938. VIII. 468 с., 17 вкл. л. илл.

169. ეგნატაშვილი ბერი. ახალი ქართლის ცხოვრება, XVIII ს. დამდ. I. ტექსტი. ივ. ჯავახიშვილის წინასიტყვაობითა და რედ.-ით. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1940. XXVI, 256 გვ.

Егнаташвили Бери. Новая история Грузии. Нач. XVIII в. I. Груз. текст. С предисл. и ред. Ив. Джавахишвили. Тб., Изд-во Груз. филиала АН СССР, 1940, XXVI, 256 с.

170. ავეჯი ძველ ქართულ ფრესკებსა, მინიატურებსა და ქედურ ხელოვნებაში. ნიმუშების კრებული. ნიმუშები შეაგროვა და ნახატები შეასრულა ტ. ხერხეულიძემ ივ. ჯავახიშვილის რედ. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. 32 გვ., LXII ტაბ.

Мебель в древних грузинских фресках, миниатюрах и в чеканном искусстве. Сборник образцов. Образцы собрал и рисунки выполнил Т. Херхеулидзе. Под ред. Ив. Джавахишвили. Тб., Изд-во АН ГССР, 1941. 32 с., LXII таб.

171. ბასილი ეზოსმოდღარი. ცხოვრება მეფეთ-მეფისა თამარისი. გამოცემა ივ. ჯავახიშვილისა. ივ. ჯავახიშვილის მასალა დასაბეჭდად გაამზადეს ნათ. ჯავახიშვილმა და მ. კახაძემ. — აკად. ნ. მარის სახ. ენის. ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ისტორიის ინსტიტუტის მოამბე. 1944, ტ. 14, გვ. 316—357.

Басили эзосмодзвари. Жизнь царицы Тамары. Изд. Ив. Джавахишвили. По материалу Ив. Джавахишвили подготовили к печати Н. Джавахишвили и М. Кахадзе. — Вестник Ин-та языка, истории и матер. культуры им. акад. Н. Я. Марра, 1944, т. XIV, с. 316—357.

172. გიორგი მთაწმიდელი. ცხოვრება იოვანესი და ეფთვიმესი. გამოსაცემად დაამზადა ივ. ჯავახიშვილმა. გიორგი მთაწმიდლის ენა იოვანეს და ეფთვიმეს ცხოვრების მიხედვით—აკ. შანიქისა. (რედ. ა. შანიქე). თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. XII, 171 გვ.; 1 ფ. ხელნაწ.

რეც.: მიმომხილველი (ძიძიგური შოთა). გიორგი მთაწმიდლის თხზულების ახალი გამოცემა. — მნათობი 1947. № 1—2, გვ. 284—288.

Георгий Святогорец. Житие св. Иоанна и св. Евфимия. Подготовил к печати И. Джавахишвили. С исслед. А. Шанидзе — Язык Георгия Святогорца по его житию св. Иоанна и св. Евфимия. Ред. А. Шанидзе, Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1946. XII, 171 с. с факс.

Рец.: Мимомхилвели (Дзидзигури Шота). Новое издание сочинений Георгия Святогорца. — Мнатоби, 1947, № 1—2, с. 284—288.

ლიტერატურა ივ. ჯავახიშვილის შესახებ
ЛИТЕРАТУРА О ИВ. ДЖАВАХИШВИЛИ

1895

173. ახალი ამბავი (თბილისის 1 ვაჟთა გიმნაზიის კურსდამთავრებულთა შორის ივ. ჯავახიშვილი და სხვ.). — ივერია, 1895, 13 ივნ., გვ. 1.

Новости. (Среди окончивших курс Тифлисской 1-ой мужской гимназии — Ив. Джавахишвили и др.). — Ивериа, 1895, 13 июня, с. 1.

1897

174. ჯავახიშვილი, შ. ს. ხოვლე (ქართლი). ხალხის გონებრივი გაღვიძება და სახალხო სამკითხველო. (სტუდენტ ივანე ჯავახიშვილის და სხვ. დახმარებით). — ცნობის ფურცელი, 1897, 9 აგვ., გვ. 3.

Джавахишвили Ш. Ховле (Картли). Пробуждение разума народа и народная читальня. (С помощью студента Ив. Джавахишвили и др.). — Цნობის პურცელი, 1897, 9 ავგ., с. 3

1898

175. ახალგაზრდა ლინგვისტი. (ცნობა ივ. ჯავახიშვილის შესახებ). — ცნობის ფურცელი, 1898, 21 ოქტ., გვ. 2.

Молодой лингвист (Сообщение об Ив. Джавахишвили). — Цნობის პურცელი, 1898, 21 ოქტ., с. 2.

176. ახალი ამბავი: („სიბრძნე ბალავარის“ გადათარგმნა რუსულ ენაზე სტუდენტმა ივ. ჯავახიშვილმა). — ივერია, 1898, 13 ოქტ., გვ. 2.

Новости: (Перевод «Мудрости Балавара» на русский язык сделан студентом Ив. Джавахишвили). — Ивериа, 1898, 13 окт., с. 2.

177. როგორც პეტერბურგიდან გვატყობინებენ... (15 ქართველის მიერ პეტერბურგის უმაღლეს სასწავლებელში სწავლის დამთავრება. აღმოსავლეთ ენების ფაკულტეტზე ივ. ჯავახიშვილის დაცოვება). — ივერია, 1898, 11 ნოემბ., გვ. 2.

Из Петербурга сообщают.. (об окончании 15 грузинами Петербургского университета. Оставление Ив. Джавахишвили при факультете восточных языков). — Ивериа, 1898, 11 ноября, с. 2.

1899

178. ახალი ამბავი. (პეტერბურგში სტუდენტ ივანე ჯავახიშვილის ოქროს მედლით დაჯილდოება). — ივერია, 1899, 5 თებ. გვ. 1.

Новости. (Награждение в Петербурге студента Ив. Джавахишвили золотой медалью). — Ивериа, 1899, 5 февр., с. 1.

179. პეტერბურგიდან გვატყობინებენ (უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლადამთავრებულ ქართველთა რიცხვი. ივ. ჯავახიშვილის ოქროს მედლით დაჯილდოება). — ივერია, 1899, 23 თებ., გვ. 1.

Из Петербурга сообщают (число грузин, окончивших высшие учебные заведения. Награждение Ив. Джавахишвили золотой медалью). — Ивериа, 1899, 23 февр., с. 1.

180. პეტერბურგის უნივერსიტეტში... (კურსდამთავრებულ ქართველთა სია, მათ შორის: ივ. ჯავახიშვილი). — ივერია, 1899, 12 ივნ., გვ. 1; 26 ივნ. გვ. 2.

В Петербургском университете... (Список грузин, окончивших курс. Среди них: Ив. Джавахишвили). — Ивериа, 1899, 12 июня, с. 1; 26 июня, с. 2.

181. სტუდენტების გამოცდა. (პეტერბურგის უნივერსიტეტში კავკასიელი სტუდენტების წარმატება, მათ შორის ივ. ჯავახიშვილი). — ცნობის ფურცელი, 1899, 5 თებ., გვ. 2.

Экзамен студентов. (Успех кавказских студентов в Петербургском университете, среди них Ив. Джавахишвили). — Цнобис пурцели, 1899, 5 февр., с. 2.

182. უმაღლეს სასწავლებელში კურსდამთავრებულები (მათ შორის ივანე ჯავახიშვილი), — ცნობის ფურცელი, 1899, 12 ივნ., გვ. 2.

Окончившие высшее учебное заведение (среди них Иван Джавахишвили). — Цнобис пурцели, 1899, 12 июня, с. 2.

1901

183. ახალი ამბები და შენიშვნები. (ივ. ჯავახიშვილი ბერლინში და მისი მუშაობა პროფ. ჰარნაკთან). — მწყემსი, 1901, № 20, გვ. 9—10.

Новости и заметки. (Ив. Джавахишвили в Берлине и его работа у проф. Гарнака). — Мцкемსი, 1901, № 20, с. 9—10.

184. დუ ტუ მე გრ ე ლ ი. ხმა შორიდან. ზოგიერთი ქართული სიტყვების გამო. (სიტყვების: „საუცხოო“, „თავი“, „ზღვაოსანი“-ს და „ხარკის ამკრეფის“ მნიშვნელობა. აკ. წერეთლისა და ივ. ჯავახიშვილის განმარტებები). — ივერია, 1901, 18 ოქტ., გვ. 2—3.

Дуту Мегрели. Голос издалека. О некоторых грузинских словах. (Значение слов: «сауцхоо», «тави», «згваосани» и «харкис амкрефи». Разъяснения Ив. Джавахишвили и Ак. Церетели). — Иверია, 1901, 18 окт., с. 2—3.

185. სხვადასხვა ამბები (...ივ. ჯავახიშვილის და ზ. ავალიშვილის მიერ საპრივატდოცენტო გამოცდების ჩაბარება ს. პეტერბურგის უნივერსიტეტში). — კვალი, 1901, № 14, გვ. 223.

Разные вести. (О сдаче Ив. Джавахишвили и З. Авалишвили экзаменов на звание приват-доцента в С.-Петербургском университете). — Квали, 1901, № 14, с. 223.

186. Смесь. Въ Имп. русск. археолог. общ. 22 февр. князь И. А. Джавахишвили прочел весьма интересный реферат — «Старые грузинские народные переписи». (Краткое содерж.). — Известия Кавказского отделения имп. русск. геогр. общ-ва, 1901, т. XIV, № 2, с. 104.

187. იერუსალიმიდგან... [ცნობა ნ. მარის და ივ. ჯავახიშვილის მიერ ქართული ხელნაწერების შესწავლის შესახებ]. — ივერია, 1902, 16 ივლ., გვ. 1.

Из Иерусалима... [Сообщение об изучении Н. Марром и Ив. Джавахишвили грузинских рукописей]. — Ивериа, 1902, 16 июля, с. 1.

188. ტფილისი (ა. ხახანაშვილის ათონის მთაზე და ნ. მარისა და ივ. ჯავახიშვილის პალესტინაში გამგზავრება ძველი ქართული ძეგლების შესასწავლად). — ივერია, 1902, 16 ივნ., გვ. 1.

Тифлис (О поездке А. Хаханашвили на Афон и Н. Марра и И. Джавахишвили в Палестину с целью изучения древнегрузинских памятников). — Ивериа, 1902, 16 июня, с. 1.

189. ტფილისი (ნ. მარის და ივ. ჯავახიშვილის პალესტინიდან დაბრუნება, კარანტინის გამო მათი გაჩერება სუეცში). — ივერია, 1902, 24 აგვ., გვ. 2.

Тифлис (Возвращение Н. Марра и Ив. Джавахишвили из Палестины, их задержка в Суеце из-за карантина). — Ивериа, 1902, 24 авг., с. 2.

190. ტფილისი (ნ. მარი და ივ. ჯავახიშვილი სინას მთაზე. მათი და პროფ. ალ. ცაგარელის მუშაობა პეტერბურგის უნივერსიტეტში). — ივერია, 1902, 25, ივნ., გვ. 2.

Тифлис (Н. Я. Марр и Ив. Джавахишвили на Синае. Работа их и проф. Ал. Цагарели в Петербургском университете). — Ивериа, 1902, 25 июня, с. 2.

191. ტფილისი (ივ. ჯავახიშვილის და ნ. მარის დაბრუნება სინას მთიდან). — ივერია, 1902, 9 სექტ., გვ. 1—18.

Тифлис (Возвращение Ив. Джавахишвили и Н. Марра с Синая...). — Ивериа, 1902, 9 сент., с. 1—8.

1903

192. გ ა რ ი ყ უ ლ ი. პეტერბურგი. ქართული ისტორიისა და ლიტერატურის მოსწავლეთა ჯგუფი. ინტელიგენტ ქართველთა წრის დაარსების აზრი პეტერბურგში. (ივ. ჯავახიშვილის მიერ ლექციების კითხვა). — ივერია, 1903, 18 თებ., გვ. 3.

Гарикули. Петербург. Кружок по изучению грузинской истории и литературы. Об основании кружка грузинских интеллигентов в Петербурге. (Чтение лекций Ив. Джавахишвили). — Ивериа, 1903, 18 февр., с. 3.

193. როგორც პეტერბურგის გაზეთები გადმოგვცემენ... (ივანე ჯავახიშვილის მიერ ლექციების კოხვის დაწყება). — ივერია, 1903, 6 ივლ., გვ. 2.

Как сообщают петербургские газеты... (О начале чтения лекций Ив. Джавахишвили). — Ивериа, 1903, 6 июля, с. 2.

1907

194. ტფილისი, 11 იანვარი. (მოწინავეში აღნიშნულია, რომ ივ. ჯავახიშვილის ლექციამ „საქ. ეკონომიური ისტორია უძველესი დროიდან XIII საუკუნემდე“ დიდძალი საზოგადოება მიიზიდა და ბევრი გაბრუნდა უადგილობის გამო). — ისარი, 1907, № 5, გვ. 1.

Тифлис, 11 января. (В передовой статье отмечено, что лекция Иване Джавахишвили «Экономическая история Грузии с древнейших времен до XIII века» привлекла многочисленное общество и многие ушли из-за недостатка места). — Исари, 1907, № 5, с. 1.

195. ყ ი ფ შ ი ძ ე, ა. საჯარო ლექცია ივ. ჯავახიშვილისა („საქ. ეკონომიური ისტორია უძველესი დროიდან XIII საუკუნემდე“). — ისარი, 1907, № 4, გვ. 3; № 5, გვ. 3.

Кипшидзе, А. Публичная лекция Ив. Джавахишвили («Экономическая история Грузии с древнейших времен до XIII века»). — Исари, 1907, № 4, с. 3; № 5, с. 3.

1908

196. პრივატ-დოცენტის ივ. ჯავახიშვილის რეფერატი („საქართველოს ისტორიკოსთა ფილოსოფიური და მეთოდოლოგიური შეხედულების განვითარება VIII—XII საუკუნეთა განმავლობაში“). — ამირანი, 1908, № 86, გვ. 3—4.

Реферат приват-доцента Ив. Джавахишвили («Развитие философских и методологических взглядов грузинских историков в VIII—XII вв.») — Амირანი, 1908, № 86, с. 3—4.

197. ტფილისი, 10 იანვარი. (მოწინავეში დახასიათებულია ივ. ჯავახიშვილი, როგორც ლექტორი და მკვლევარი). — ამირანი, 1908, № 79, გვ. 1.

Тифлис, 10 января. (В передовой статье характеризуван Ив. Джавахишвили, как лектор и исследователь). — Амირани, 1908, № 79, с. 1.

198. ჯ ა ნ ა შ ვ ი ლ ი, მ. ჩემი შენიშვნები: II. დიდგვარიანი იყო და არა მღაბითაგანი (ყუთლუ არსლანი); III. 590 წელს და არა 544-ს და არც 888-ს (წამება ევსტათი მცხეთელისა); IV. სკვითიაში მყოფი ქართველი ყოფილა (ანდრია პირველწოდებული). — საქართველო, 1908, № 3, გვ. 11—12; № 5, გვ. 12; № 9, გვ. 10 — 12. ივ. ჯავახიშვილის გამოკვლევების გამო.

Дж а н а ш в и л и, М. Мои замечания: II Был родовитым, а не простолюдином (Кутлу Арслан); III. В 590-м году, а не в 544-м и не в 888-м году [Мученичество Евстафия Мцхетели]; IV. Грузин, бывший в Скифии (Андрей Первозванный). — Сакартвело, 1908, № 3, с. 11—12; № 5, с. 12; № 9, с. 10—12. Об исследованиях И. Джавахишвили.

1914

199. ივ. ჯავახიშვილის ლექცია. პროგრამა 7 და 8 იანვარს წაკითხული ლექციისა „საქართველოს ეკონომიური წესწყობილება და მდგომარეობა XVII—XVIII სს“. ლექცია წაკითხული იყო საისტ. და საეთნ. საზოგადოების სასარგებლოდ. — სახალხო გაზეთი, 1914, № 1084, გვ. 3.

Лекция Ив. Джавахишвили (Программа, прочит. 7-го и 8-го января лекции «Экономический строй и положение в Грузии в XVII—XVIII вв.». Лекция была прочит. в пользу Ист.-этногр. общ-ва). — Сахалхо газети, 1914, № 1084, с. 3.

1916

200. ქართული ბექდევითი სიტყვა. (წერილი ნ. გ. აღონცის პეტროგრადის უნ-ტის პროფესორად არჩევის შესახებ. ამის გამო გაზ. „საქართველოს“ გაკვირვება, თუ რად აუხვევს გვერდი პრივ-დოც. ივ. ჯავახიშვილს). — საქართველო, 1916, 14 ოქტ., გვ. 1.

Грузинская пресса. (Недоумение газ. «Сакартвело» по поводу избрания профессором Петроградского университета

1918

201. დევაძე, მიხ. (ძუშა). მოსმენილი ივ. ჯავახიშვილის ლექციიდან, მოკლედ (ახლად დაარსებულ ქართულ უნივერსიტეტში წაითხულო პირველი ლექციის შესახებ). — თეატრი და ცხოვრება, 1918, № 4, გვ. 12—14.

Девадзе, Мих. (Рабочий). Коротко, из лекции Ив. Джавахишвили. (О первой лекции, прочит. в вновь основанном университете). — Театри და ცხოვრება, 1918, № 4, с. 12—14.

202. პროფ. ივ. ჯავახიშვილი. (პორტრეტი და მოკლე ბიოგრაფიული ცნობები. ქართული უნივერსიტეტის დაარსების გამო). — საქართველო, 1918, № 23, გვ. 3.

Проф. Ив. Джавахишвили. (Портрет и краткие биографические сведения. В связи основаннем грузинского университета). — Сакартвело, 1918, № 23, с. 3.

203. ჯანაშვილი, მ. ქართული უნივერსიტეტი. (პროფ. ივ. ჯავახიშვილის როლი საქართველოს ისტორიის შესწავლის საქმეში). — საქართველო, 1918, № 10, გვ. 3—4.

Джанашвили М. Грузинский университет. (Роль проф. Ив. Джавахишвили в изучении истории Грузии). — Сакартвело, 1918, № 10, с. 3—4.

1920

204. მელიქსეთ-ბეგი, ლ. ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილი. (ბიოგრაფიული ცნობები და ივ. ჯავახიშვილის ნაშრომთა სია 1897—1920 წწ.). — მომავალი, 1920, № 1, გვ. 4—8; 1 ჩართ. ფ. პორტ.

Меликсет-Бег Леон. Иван Александрович Джавахишвили. (Биографические сведения и список трудов 1897—1920 гг.). — მომავალი, 1920, № 1, с. 4—8; 1 вкл. л. портр.

1923

205. გელი. ქართული მეცნიერება. (პროფ. ივ. ჯავახიშვილის როლი ქართული უნივერსიტეტის დაარსების საქმეში). — ლომისი, 1923, № 21, გვ. 1.

Г-ели. Грузинская наука. (Роль Ив. Джавахишвили в основании грузинского университета). — Ломиси, 1923, № 21, с. 1.

206. იბ. პიროვნება და კულტურა. (პროფ. ივ. ჯავახიშვილის როლი ქართული უნივერსიტეტის დაარსების საქმეში). — ლომისი, 1923, № 21, გვ. 2—3.

ინ. Личность и культура. (Роль проф. Ив. Джавахишвили в деле основания грузинского университета). — Ломиси, 1923, № 21, с. 2—3.

207. პროფ. ივ. ჯავახიშვილი — სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი. (ბიოგრაფიული ცნობები და უმთავრესი შრომების სია). — ტრიბუნა, 1923, № 402, გვ. 2.

Проф. Ив. Джавахишвили — ректор Государственного университета. (Биографические сведения и список основных трудов). — Трибуна, 1923, № 402, с. 2.

208. საიხელი. ივანე ჯავახიშვილი. (ბიოგრაფიული ცნობები და უმთავრესი შრომების სია, როგორც დაბეჭდილის ისე დაუბეჭდავისა). — ლომისი, 1923, № 21, გვ. 2.

საისელი. Иван Джавахишвили. (Биографические сведения и список основных трудов, как напечатанных, так и неопубликованных). — Ломиси, 1923, № 21, с. 2.

209. (ჯანაშია სიმონ). ახალ ხანა ქართულმეტყველებაში. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის მოხსენება. (შინაარსი). — ლომისი, 1923, № 26, გვ. 1; ჯანაშია, ს. შრომები, III, 1959, გვ. 136—142.

(Джанашиа Симон). Новая эра в грузиноведении. Доклад проф. Ив. Джавахишвили. (Содержание). — Ломиси, 1923, № 26, с. 1., Джанашиа, С. Труды, III, 1959, с. 136—142.

1925

210. არილი. თბილისის უნივერსიტეტის რექტორის პროფ. ივ. ჯავახიშვილისადმი მისი სამეცნიერო მოღვაწეობის 25 წლისთავზე (1900—1925). მიძღვნილი კრებული. თბ., 1925, 231 გვ.

Арили. Сборник, посвященный ректору Тбилисского университета проф. Ив. Джавахишвили к 25-летию его научной деятельности (1900—1925). Тб., 1925. 231 с.

211. Генко, А. По поводу работы проф. И. А. Джавахишвили, касающейся грузинских палимпсестов с библейскими текстами. Доклад, читанный на заседании Восточного

отд. Руск. археол. О-ва 27 сент., 1923 г. — Тексты и разыскания по кавказской филологии. Л., т. 1, 1925, с. 34—49.

212. Дондуа, К. Анахронизм в решении вопроса о взаимоотношениях яфетических языков Кавказа. Доклад, читанный в Яфетическом институте 18 янв. 1924 г. — Тексты и разыскания по кавказской филологии, Л., 1925, т. 1, с. 26—34.

213. Марр, Н. О кавказской версии Библии в грузинских палимпсестных фрагментах. [По поводу уклона Тифлисского университетского грузиноведения. Читано в заседании Вост. отд. Рус. археол. О-ва 27 сент. 1923 г.]. — Тексты и разыскания по кавказской филологии. Л., 1925, т. 1, с. 50—65.

1926

214. ივანე ჯავახიშვილი. (1876—IV, II—1926. ბიოგრაფიული ცნობები და უმაჯრესი შრომების სია). — ჩვენი მეცნიერება, 1926, № 17—18, გვ. I—VII პორტრ.

Иване Джавахишвили. (1876—IV, 11—1926. Биографические сведения и список основных трудов). — Чвени მეცნიერება, 1926, № 17—18, с. I—VII. с портр.

215. შაყაშვილი, კ. ვანო ჯავახიშვილი. (ავტორის შეხედულება პროფ. ივ. ჯავახიშვილის საზოგადოებრივი ცხოვრების უმაჯრესი ეტაპების შესახებ). — ჩვენი მეცნიერება, 1926, № 17—18, გვ. 1—5.

Макашвили, К. Вано Джавахишвили. (Впечатления автора о главнейших этапах общественной деятельности проф. Ив. Джавахишвили). — Чвени მეცნიერება, 1926, № 17—18, с. 1—5.

1938

216. შენგელაია, დ. პროფ. ივ. ჯავახიშვილი. (უმალღესი საბჭოს დეპუტატად არჩევის გამო). — ლიტ. საქართველო, 1938, 28 მაისი, გვ. 2.

Шенгелая, Д. Проф. Ив. Джавахишвили (По поводу избирания депутатом Верховного Совета). — Лит. Сакартвело, 1938, 28 мая, с. 2.

217. ჯ ა ნ ა შ ი ა, ს. ივანე ჯავახიშვილი. — მნათობი, 1938, № 6, გვ. 94—101.

Д ж а н а ш и а, С. Ивანе Джавахишвили. — Мнათობი, 1938, № 6, с. 94—101.

1939

218. აკადემიკოს ივ. ჯავახიშვილის ახალი შრომა „ქართული და კავკასიური ენების თავდაპირველი ბუნება და ნათესაობა“, 1937. ბიბლიოგრაფიული ცნობა. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1939, 20 თებ., გვ. 4.

Новый труд академика Ив. Джавахишвили. («Первоначальный строй и родство грузинского и кавказских языков», 1937). Библиографическая справка. — Ахалгазрда комунисти, 1939, 20 февр., с. 4.

219. გ ა მ ს ა ხ უ რ დ ი ა, კ. ივანე ჯავახიშვილი. (დიდი მეცნიერი, საქართველოს ისტორიის ფუძემდებელი. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად არჩევის გამო). — კომუნისტი, 1939, 9 თებ., გვ. 2.

Г а м с а х у р д и а, К. Ивანе Джавахишвили. (Крупный ученый, основоположник истории Грузии. По поводу его избирания действительным членом АН СССР). — Комунисти, 1939, 9 февр., с. 2.

220. გ ო ზ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი, შ. ივანე ჯავახიშვილი. (საქართველოს ისტორიის ფუძემდებელი. სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი და საქართველოს უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი). — საბჭოთა ოსეთი, 1939, 12 თებ., გვ. 3.

Г о з а л и ш в и л и, Ш. Ивანе Джавахишвили. (Основоположник истории Грузии, действ. член АН СССР, и депутат Верховного Совета Груз. ССР). — Сабчота Осети, 1939, 12 февр., с. 3.

221. პროფესორი ივანე ჯავახიშვილი. (ისტორიკოსი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, არჩეულია სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1939, 4 თებ., გვ. 2.

Профессор Ивანе Джавахишвили (Историк, депутат Верховного Совета Груз. ССР, избран действ. членом АН СССР). — Ахалгазрда комунисти, 1939, 4 февр., с. 2.

222. პროფესორ ივ. ჯავახიშვილის მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი გამოფენა (თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში). — კომუნისტი, 1939, 3 თებ., გვ. 4.

Выставка, посвященная деятельности профессора Ив. Джавахишвили (в Тбилисском гос. университете). — Коммунисти, 1939, 3 февр., с. 4.

223. Иван Александрович Джавахишвили. (Проф. Тбил. гос. ун-та, директор Музея Руставели, кандидат в действит. члены Акад. наук СССР). — Авт.: С. Джанашиа, Г. Хачапуридзе, Н. Мухелишвили, Д. Кипшидзе. — Правда, 1939, 24 янв., с. 3.

224. Новые действительные члены и члены-корреспонденты Академии наук СССР. (Избраны общим собранием Акад. наук СССР 28—29 янв. 1939 г.). (Науч. характеристики. О выборе действ. членом АН СССР И. А. Джавахишвили). — Вестник Акад. наук СССР, 1939, № 2—3, с. 175—176.

225. Чикобава, А. Ценный вклад в советскую науку. Акад. И. А. Джавахишвили «Первоначальный строй и родство грузинского и кавказских языков». Библиографическая справка. — Заря Востока, 1939, 5 февр., с. 2.

1940

226. ბარამიძე, ალ. ივანე ჯავახიშვილი და ძველი ქართული მწერლობა. — ლიტ. საქართველო, 1940, 28 ნოემბ., გვ. 2.

Барамидзе, Ал. Иване Джавахишвили и древнегрузинская литература. — Литературиლი საქართველო, 1940, 28 ნოემბერ, ს. 2.

227. კაკაბაძე, დ. მცხეთა-სამთავროს არქეოლოგიური გათხრები. (აკად. ივ. ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით). — კომუნისტი, 1940, 25 ოქტ., გვ. 4.

Кაკабадзе, Д. Археологические раскопки в Мцхета-Самтавро. (Под руководством акад. Ив. Джавахишвили). — Коммунисти, 1940, 25 окт., с. 4.

228. მაჭავარიანი, თ. აკადემიკოს ივ. ჯავახიშვილის დაბეჭდილი შრომების სია.—ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ისტორიის ინ-ტის მოამბე, 1940, ტ. V—VI, გვ. 695—705.

Мачавариани, Т. Список печатных трудов академика Ив. Джавахишвили. — Вестник ин-та языка, истории и материальной культуры, 1940, т. V—VI, с. 695—705.

229. მელიქსეთ-ბეგო, ლ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი და მისი შრომები. (ქრონოლოგიური ბიბლიოგრაფია). — ბიბლიოგრაფიის მოამბე, 1940, № 1, გვ. 99—108.

Меликсет-Бег, Л. Академик И. А. Джавахишвили и его труды. (Хронологическая библиография). — Библиографический моамбе. 1940, № 1, с. 99—108.

230. შანცი, აკ. აკად. ივ. ჯავახიშვილი და ქართული კულტურის საკითხები. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3.

Шанидзе, А. Акад. Иване Джавахишвили и вопросы грузинской культуры. — Коммунисты, 1940, 21 ноябр., с. 3.

231. Завриев, К. С. Воспитатель научных кадров. — Заря Востока, 1940, 20 ноябр., с. 3.

1941

232. მაჭავარიანი, თ. აკადემიკოს ივ. ჯავახიშვილის შრომათა სია. — თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. 18, 1941, გვ. XVIII—XXVII.

Мачавариани, Т. Список трудов академика Ив. Джавахишвили. — Труды Тбил. ун-та, т. 18, 1941, с. XVIII—XXVII.

1943

233. ბრძანებულება საქართველოს უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიის ინსტიტუტისათვის აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის სახელის მიკუთვნების შესახებ. — კომუნისტი 1943, 19 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1943, 19 ноябр., с. 1.

Указ Президиума Верховного Совета Грузинской ССР о присвоении имени академика И. А. Джавахишвили Институту истории Акад. наук Груз. ССР. — Коммунисты, 1943, 19 ноябр., с. 1; Заря Востока, 1943, 19 ноябр., с. 1.

234. ჩუბინაშვილი, გ. ივანე ჯავახიშვილი. (1876—1940). — მნათობი, 1943, № 11—12, გვ. 207—214.

Чубинашвили, Г. Иване Джавахишвили. (1876—1940). — Мнатоби, 1943, № 11—12, с. 207—214.

1944

235. აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის გამოუქვეყნებელი ნაშრომი. (სინას მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობის გამოსაცემად მომზადება. საქდესი.) — კომუნისტი, 1944, 6 ოქტ., გვ. 4.

Неопубликованный труд акад. И. А. Джавахишвили. (О подготовке к изданию «Описания грузинских рукописей Синайского монастыря»). (Груз. ТАГ). — Комунисти, 1944, 6 окт., с. 4.

1946

236. ქართველი მეცნიერები. (ივ. ჯავახიშვილი და დ. ბაქრაძე). — პიონერი, 1946; № 8, გვ. 29. პორტ.

Грузинские ученые (Ив. Джавахишвили и Д. Бакрадзе). — Пионери, 1946, № 8, с. 29, с портр.

1947

237. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოში 1946 წელს მეცნიერების დარგში თვალსაჩინო ნაშრომებისათვის სახელმწიფო პრემიების მინიჭების შესახებ. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ დაადგინა მიენიჭოთ სახელმწიფო პრემიები თვალსაჩინო მეცნიერული ნაშრომებისათვის: ისტორიულ-ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დარგში ბერძენიშვილს ნიკოლოზ ალექსანდრეს ძეს, საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის ნამდვილ წევრს, ჯავახიშვილს ივანე ალექსანდრეს ძეს, აკადემიკოსს, ჯანაშიას სიმონს ნიკოლოზის ძეს, აკადემიკოსს — მეცნიერული ნაშრომისათვის „საქართველოს ისტორია უძველესი ხანიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე.“ 1946.—კომუნისტი, 1947, 8 ივნ., გვ. 1—2., Правда, 1947, 7 июня, с. 1; Известия, 1947, 7 июня, с. 1; Заря Востока, 1947, 8 июня, с. 1.

Совет Министров СССР. Постановление. О присуждении государственных премии за выдающиеся работы в области науки за 1946 год. В области историко-филологических наук: Бердзенишвили Н. А., Джавахишвили И. А., академику и Джанашиа, С. Н. академику, вице-президенту АН

Грузии — за научную работу «История Грузии с древнейших времен до начала XIX века», опубликованную в 1946 году. — Правда, 1947, 7 июня, с. 1; Известия, 1947, 7 июня, с. 1; Заря Востока, 1947, 8 июня, с. 1; კომუნისტი, 1947, 8 ივნ., გვ. 1—2.

238. დონდუა, В. Крупный вклад в историческую науку. (Лауреат государственной премии И. А. Джавахишвили). — Правда, 1947, 12 апр.; Заря Востока, 1947, 19 апр., с. 3.

1948

239. აკად. ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტის სამეცნიერო სესია, მე-2, 1948. 4—5 მაისი, მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის ხსოვნისადმი. („ჯავახიშვილის დღეები“). მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1948, 17 გვ.

თეზისები: გრიგოლია, კ. ივანე ჯავახიშვილი და საქართველოს ისტორია., ლომთათიძე, გ. ივანე ჯავახიშვილის ღვაწლი საქართველოს არქეოლოგიაში.

Научная сессия Института истории им. акад. Ив. Джавахишвили, 2-я. 1948. 4—5 мая. Посвященная памяти Ив. Джавахишвили. «Дни Джавахишвили». План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1948. 17 с.

Тезисы: Григолия, К. Иване Джавахишвили и история Грузии. — Ломтатидзе, Г. Заслуги Ив. Джавахишвили в археологии Грузии.

240. გაწერელია, ავ. ივანე ჯავახიშვილი. წიგნში: „ლიტერატურული ნარკვევები“. თბ., სახელგამი, 1948. გვ. 195—200.

Гацереლია, Ак. Иване Джавахишвили. — В кн.: «Литературные очерки», Тб., 1948, с. 195—200.

241. ყაუხჩიშვილი, ს. ივანე ჯავახიშვილის ცხოვრება და მოღვაწეობა. — მნათობი, 1948, № 3, გვ. 112—127.

Каухчишвили, С. Жизнь и деятельность Иване Джавахишвили. — Мнათობი, 1948, № 3, с. 112—127.

1949

242. გვრიტიშვილი, დ. ივანე ჯავახიშვილი (1876—1940). მონოგრაფია. თბ., საბლიტგამი, 1949, 148 გვ; 4 ფ. პორტრ.

რეც.: სურგულაძე, აკ. მონოგრაფია დიდ ქართველ მეცნიერზე — კომუნისტი, 1950, 26 მარტი, გვ. 3.

რეც.: ლლონტი, შ. წიგნი გამოხენილი ქართველი მეცნიერის შესახებ. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1950, 26 აპრ., გვ. 3.

რეც.: გიორგიძე, მ. მონოგრაფია — ივანე ჯავახიშვილი. — საბჭოთა ოსეთი, 1950, 11 ოქტ., გვ. 4.

Гврйтишвили, Д. Иване Джавахишвили (1876—1940). Монография. Тб., Саблитгами, 1949. 148 с.; 4 л. портр.

Рец.: Сургуладзе, Ак. Монография о крупном грузинском ученом. — Комунисти, 1950, 26 марта, с. 3.

Рец.: Глонти, Ш. Книга о выдающемся грузинском ученом. — Сабчота Апхазети, 1950, 26 апр., с. 3.

Рец.: Гиоргидзе, М. Монография — Иване Джавахишвили. — Сабчота Осети, 1950, 11 окт., с. 4.

Рец.: Бахтадзе, В. Рассказ о выдающемся советском историке. — Заря Востока, 1950, 27 авг., с. 3.

1951

243. ლომთათიძე, გ. ივანე ჯავახიშვილი და ვათხრობითი არქეოლოგია საქართველოში. — მიმომხილველი, ტ. 2, 1951, გვ. 1—56.

Ломтатидзе, Г. Иване Джавахишвили и археология Грузии. — Мимомхилвели, т. 2, 1951, с. 1—36.

1952

244. კაშმაძე, შ. ივ. ჯავახიშვილი. — დროშა, 1952, № 4, გვ. 17—18.

Кашмадзе, Ш. Ив. Джавахишвили — Дроша, 1952, № 4, с. 17—18.

245. ხანთაძე, შ. დიდი ქართველი მეცნიერი. — ახალგაზრდა სტალინელი, 1952, 9 დეკ., გვ. 3.

Хантадзе, Ш. Крупный грузинский ученый. — Ахалгазрда სტალინელი, 1952, 9 декабря, с. 3.

1953

246. გამსახურდია, კ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — დროშა, 1953, № 4, გვ. 14.

Гамсахурдиа, К. Академик Иване Джавахишвили.
— Дроша, 1953, № 4, с. 14.

247. ივანე ჯავახიშვილის ძეგლის გახსნა თსუ-ში. ქანდაკების
ავტორი თ. ღვინიაშვილი. არქიტექტორი კ. ნახუცრიშვილი.—
კომუნისტი, 1953, 11 აპრ., გვ. 3; Заря Востока, 1953, 11 апр., с. 3.

Открытие памятника Ивану Джавахишвили (в ТГУ).
— Комунисти, 1953, 11 апр. с. 3.; Заря Востока, 1953, 11 апр.,
с. 3.

248. ჯავახიშვილი, ნ. სახელოვანი მეგობრობა ზ. ფალია-
შვილსა და ი. ჯავახიშვილს შორის. — დროშა, 1953, № 5, გვ. 14 —
15.

Джавахишвили, Н. Славная дружба между З. Па-
лиашвили и Ив. Джавахишвили. — Дроша, 1953, № 5,
с. 14—15.

1958

249. ბერძენიშვილი, დ. ივ. ჯავახიშვილი და პეტერბურ-
გის ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრე. — თბილ. უნ-ტის
სტუდენტთა შრომების კრ., ტ. 8, 1958, გვ. 115—132.

Бердзенишвили, Д. Ив. Джавахишвили и Петер-
бургский научный кружок грузинских студентов. — Тбил.
унив. студ. шრომების კრებული, т. 8, 1958, с. 115—132.

250. მელიქსეთ-ბეგი, ლ. აკად. ივ. ჯავახიშვილი და არ-
მენოლოგია. — ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინ-ტის შრომები,
ტ. 3, 1958, გვ. 267—288.

Меликсет-Бег, Л. Академик Иване Джавахишвили
и арменоведение. — Труды Ин-та истории им. Ив. Джава-
хишвили, т. 3, 1958, с. 267—288.

251. რატიანი, პ. ივ. ჯავახიშვილი და საქართველს
ახალი ისტორიის ზოგიერთი საკითხი. — ივ. ჯავახიშვილის
სახ. ისტორიის ინ-ტის შრომები, ტ. 3, 1958, გვ. 257—265.

Ратиани, П. Иване Джавахишвили и некоторые во-
просы новой истории Грузии. — Труды Ин-та истории им.
Ив. Джавахишвили, т. 3, 1958, с. 257—265.

252. შანიძე, აკ. თბილისის უნივერსიტეტის ორგანიზატო-
რი. — კომუნისტი, 1958, 18 თებ., გვ. 3; ახალგაზრდა სტალინელი,
1958, 22 თებ., გვ. 3.

Шанидзе, Ак. Организатор Тбилисского университе-
та. — Комунисти, 1958, 18 февр., с. 3; Ахалгазრდა сталинели,
1958, 22 февр., с. 3.

253. ჯ ა ვ რ ი შ ვ ი ლ ი, კ. ჩვენი უნივერსიტეტი. ფოტოზე: სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის ისტორიკოსთა I გამოშვება. შუაში — ივანე ჯავახიშვილი. — დროშა, 1958, № 2, გვ. 4—5.

Д ж а в р и ш в и л и, К. Наш университет. На снимке: I выпуск историков философского факультета. В середине — Иване Джавахишвили. — Дроша, 1958, № 2, с. 4—5.

1959

254. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი, რ. ერთი საბუთი ივანე ჯავახიშვილისა და დავით კაკაბაძის ურთიერთობის შესახებ. — ახალგაზრდა სტალინელი, 1959, 18 სექტ., გვ. 4.

М е т р е в е л и, Р. Один документ о взаимоотношении Ив. Джавахишвили и Д. Какабадзе. — Ахалгазрда сталинели, 1959, 18 сент., с. 4.

1960

255. გ ვ რ ი ტ ი შ ვ ი ლ ი, დ. ქართლის ცხოვრების მესაიდუმლე. ივანე ჯავახიშვილი. თბ., „ნაკადული“, 1960. 141 გვ. (გამოჩენილ ადამიანთა ცხოვრება).

რეც.: ბახტაძე ბ. გამოჩენილ ადამიანთა ცხოვრება. — ლიტერატურული გაზეთი, 1961, 10 მარტი, გვ. 3.

რეც.: მიქაძე, ბ. ქართლის ცხოვრების მესაიდუმლე. — საბჭ. ხელოვნება, 1961. № 7, გვ. 88.

რეც.: ჩაკვეტაძე, დ. წიგნი დიდ ქართველ ისტორიკოსზე. — ცისკარი, 1960, № 3, გვ. 143—144.

Г в р и т и ш в и л и, Д. Исследователь тайн истории Грузии. Иване Джавахишвили. Тб., «Накадули», 1960. 141 с. (Жизнь замечательных людей).

Рец.: Бахтадзе, Б. Серия — «Жизнь замечательных людей». — Лит. газета, 1961, 10 марта, с. 3.

Рец.: Микадзе, Б. Исследователь тайн истории Грузии — Сабчота хеловნება, 1961, № 7, с. 88.

Рец.: Чакветაძე, Д. Книга о крупном грузинском историке. — Цискари, 1960, № 8, с. 143—144.

256. ს ი დ ა მ ო ნ ი ძ ე, ვ. სამაგალითო თავმდაბლობა. ივანე ჯავახიშვილის პასუხი პეტერბურგიდან ქართველთა შორის წერა-

კითხვის გამავრცელებელი საზღვის სახელით ვ. ყაზბეგის მიერ გავ-
ზავნილ წერილზე. — სახალხო განათლება, 1960, 23 ნოემბ., გვ. 4.

Сидамонидзе, В. Примерная скромность. Ответ
Ивана Джавахишвили из Петербурга на письмо Г. Казбеги,
адресованное ему от имени Общества распространения гра-
мотности среди грузинского населения. — Сахалхо ганатле-
ба, 1960, 23 ноября, с. 4.

257. ს ი მ ი ნ ი შ ვ ი ლ ი, ვ. სად დაიბადა ივანე ჯავახიშვილი?
საკითხის დაზუსტებისათვის. — თბილისი, 1960, 25 ნოემბ., გვ. 2.

Симонишвили, В. Где родился Иване Джавахишви-
ли? — Тбилиси, 1960, 25 ноября, с. 2.

1961

258. კ ვ ა ლ ი ა შ ვ ი ლ ი, ა. ეს ნაშრომი არ უნდა დაიკარგოს.
(ივ. ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით საქართველოში შეგროვილი
წინამრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ტერმინოლოგიის გა-
მოცემის საჭიროების შესახებ). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1961,
6 ივნ., გვ. 3.

Квалишвили, А. Этот труд не должен пропасть.
(О необходимости издания терминологии кустарной про-
мышленности и сельского хозяйства в Грузии, собранной
под руководством Ив. Джавахишвили). — Ахалгазрда ко-
мунисти, 1961, 6 июня, с. 3.

259. უ ჩ ა ნ ე ი შ ვ ი ლ ი, დ. ივანე ჯავახიშვილი და საქართვე-
ლოს ისტორიის ზოგიერთი საკითხი. — მნათობი, 1961, № 3, გვ.
171—172.

Учанейшвили, Д. Иване Джавахишвили и некото-
рые вопросы истории Грузии. — Мнатობი, 1961, № 3,
с. 171—172.

1962

260. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი, რ. დიდი მეცნიერის საინტერესო წერი-
ლი (ივ. ჯავახიშვილი მხატვარ დ. კაკაბაძის შესახებ ვ. ზდანოვიჩი-
სადმი 1912 წლის 6 ოქტომბერს მიწერილ წერილში). — ცისკარი,
1962, № 1, გვ. 133—134.

Метревели, Р. Интересное письмо большого уче-
ного. (Ив. Джавахишвили о художнике Д. Какабадзе в

პიშმე კ ჴ. ჴდანიშვიტუ ოტ 6 ოქტბრე 1912 ოდის). — ჴისკარი, 1962, № 1, ს. 133—134.

261. სიღამონიძე, ვ. ფოტოს ავტორი ი. ჴავახიშვილი. (1913 წელს სოფ. ატენში ი. ჴავახიშვილის მიერ ე. და თ. ბზიშვილების ფოტოსურათის გადღების შესახებ). — სოფლის ცხოვრება, 1962, 26 ივლ., გვ. 4.

სიღამონიძე, ვ. ავტორ ფოტო ი. ჴავახიშვილი. (ო ფოტოგრაფირვანი ივ. ჴავახიშვილი ჴ. ი ტ. ბზიშვილი ვ 1913 ოდის ვ სელე ატენი). — სოფლის ცხოვრება, 1962, 26 იული, ს. 4.

1963

262. ი. ჴავახიშვილის გამოუქვეყნებელი ნაშრომები. („მასალები ქართველი ერის მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის. ნესამე და მეოთხე ნაკვეთი—ტანისამოსი, ქსოვილება და ხელსაქმე, საომარი საჭურველი და სამხედრო საქმე“. საქდესი). — თბილისი, 1963, 9 მარტი, გვ. 3.

Неизданные труды И. А. Джавахишвили. (Материалы к истории материальной культуры грузинского народа. III и IV части. — Одежда, ткани и рукоделие. Военное облачение и военное дело. Груз. ТАГ) .— Тбилиси, 1963, 9 марта, с. 3.

263. ნოღაიდელო, ვ. მოგონებები ივანე ჴავახიშვილზე. — ლიტ. აჴარა, 1963, № 4, გვ. 51—55.

Ногаидели, Дж. Воспоминания об Иване Джавахишвили. — Лит. Аджара, 1963, № 4, с. 51—55.

1964

264. აკად. ივ. ჴავახიშვილი — ქართული სამართლის ისტორიის მკვლევარი. — საბჭოთა სამართალი, 1964, № 6, გვ. 51—56.

აკად. ივ. ჴავახიშვილი — исследовател истории грузинского права. — Сабчота самартали, 1964, № 6, с. 51—56.

265. ედიშერაშვილი, ნ. ივანე ჴავახიშვილის სოფელი ხოვლე. (კასპის რაიონი). — დროშა, 1964, № 12, გვ. 8.

Едишерашвили, Н. Деревня Ив. Джавахишвили Ховле. (Каспский р-н) — Дроша, 1964, № 12, с. 8.

266. ჯორბენაძე, ს. ივანე ჯავახიშვილის მოქალაქეობრივი გმირობა. (თბილ. უნ-ტის დაარსების ისტორიიდან). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1965, 17 დეკ., გვ. 2. პორტრ.

Джорбенадзе, С. Гражданский подвиг Ивана Джавахишвили. (Из истории основания Тбил. ун-та). — Тбилисис университети, 1965, 17 дек., с. 2 с портр.

1966

267. რატიანი, პრ. ივანე ჯავახიშვილის მსოფლმხედველობისათვის. — მნათობი, 1966, № 6, გვ. 169—180.

Ратиани, Пр. К мировоззрению Ивана Джавахишвили. — Мнатоби, 1966, № 6, с. 169—180.

268. ჩხიკვაძე, გრ. ი. ჯავახიშვილი და ძველი ქართული მუსიკალური კულტურა. — ლიტ. საქართველო, 1966, 10 ივნ., გვ. 2.

Чхиквадзе, Гр. Иване Джавахишвили и древнегрузинская музыкальная культура. — Лит. Сакартвело, 1966, 10 июня, с. 2.

269. ჯორბენაძე, ს. პირველი ლექცია თბილისის უნივერსიტეტში. (წაკეთებული ივ. ჯავახიშვილის მიერ). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1966, 18 თებ., გვ. 2.

Джорбенадзе, С. Первая лекция в Тбилисском университете (прочитанная Ив. Джавахишвили). — Тбилисисс университети, 1966, 18 февр., с. 2.

1967

270. ტაბლიაშვილი, თ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. (დოკუმენტური მასალები). — საისტორიო მოამბე, ტ. 21—22, 1967, გვ. 317—492.

Таблашвили, Т. Академик Иване Джавахишвили и Тбилисский государственный университет. (Документальные материалы). — Саисториო მოამბე, т. 21—22, 1967, с. 317—492.

271. შანიძე, აკ. მოგონებანი ივანე ჯავახიშვილზე. — დროშა; 1967, № 6, გვ. 3—5.

Шанидзе, А. Воспоминания об Иване Джавахишвили. — Дроша, 1967, № 6, с. 3—5.

272. ასათიანი, ნ. ივ. ჯავახიშვილი და თბილისის უნივერსიტეტი. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1968, 26 მარტი, გვ. 3.

Асатиани, Н. Ив. Джавахишвили и Тбилисский университет. — Ахалгазрда комунисти, 1968, 26 марта, с. 3.

273. გელაშვილი, მ. ნახევარსაუკუნოვანი იუბილე. (თბილ. უნ-ტის დაარსების 50 წლისთავის გამო). — წითელი დროშა (ახალციხე), 1968, 24 ოქტ., გვ. 2—3.

Гелашвили, М. Полувековой юбилей. (К 50-летию со дня основания Тбил. университета). — Чители дроша (Ахалцихе), 1968, 24 окт., с. 2—3.

274. გვენცაძე, ალ. ჩემი უნივერსიტეტი. (მოგონებები ივ. ჯავახიშვილზე, ვ. თოფურიაზე, აკ. შახიძეზე), — ალაზნის განთიადი, 1968, 5 ნოემბ., გვ. 2, 4.

Гвенцадзе, Ал. Мой университет. (Воспоминания об Ив. Джавахишвили, В. Топуриа, Ак. Шанидзе). — Алазнис гантиади, 1968, 5 ноября, с. 2, 4.

275. გვრიტიშვილი, დ. ივანე ჯავახიშვილი. (ცხოვრება და მოღვაწეობა). თბ., „ნაკადული“, 1968. 242 გვ.; 1 ფ. პორტრ. — აკად. ივ. ჯავახიშვილის დაბეჭდილი შრომების სია. გვ. 211—235. — საძიებლები, გვ. 236—242.

რეც.: გამრეკელი, დ. ივანე ჯავახიშვილის ბიოგრაფიისათვის. (შენიშვნა დ. გვრიტიშვილის მონოგრაფიაზე „ივანე ჯავახიშვილი“). — ლიტ. საქართველო, 1969, 31 იანვ., გვ. 4.

რეც.: მეტრეველი, გ. ქართველი ერის მესაიდუმლე. — ცისკარი, 1969, № 7, გვ. 152 — 153.

რეც.: ჭანჭველაშვილი, მ. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — სახალხო განათლება, 1970, 4 თებ., გვ. 3.

Гвритишвили, Д. Иване Джавахишвили. (Жизнь и деятельность). Тб., «Накадули», 1968. 242 с.; 1 л. портр. — Список печатных трудов акад. Ив. Джавахишвили, с. 211—235. — Указатели, с. 236—242.

Рец.: Гамрекели, Д. К биографии Ив. Джавахишвили. (Замечание на монографию Д. Гвритишвили «Иване Джавахишвили»). — Лит. Сакартвело, 1969, 31 янв., с. 4.

Рец.: Метревели, Г. Глубокий знаток истории Грузии. — Цискари, 1969, № 7, с. 152—153.

Ред. Джинчвелашвили, М. Крупный ученый и общественный деятель. — Сахалхо ганатлеба, 1970, 4 февр., с. 3.

276. გვრიტიშვილი, დ. ივანე ჯავახიშვილი—უნივერსიტეტის დამაარსებელი. — სახალხო განათლება, 1968, 2 ოქტ., გვ. 4 პორტრ-ით.

Гвритишвили, Д. Иване Джавахишвили — основатель университета. — Сахалхо ганатлеба, 1968, 2 окт., с. 4. с порт.

277. გვრიტიშვილი, დ. ფუძემდებელი. (ივ. ჯავახიშვილი). — თბილისი, 1968, 12 ივლ., გვ. 2.

Гвритишвили, Д. Основоположник. (Иване Джавахишвили). — Тбилиси, 1968, 12 июля, с. 2.

278. გვრიტიშვილი, დ. ქართლის ცხოვრების შესაიღუმლე. (ივ. ჯავახიშვილი). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 1—2; საბჭოთა ოსეთი, 1968, 22 ოქტ., გვ. 3; განთიადი (კასპი), 1968, 5 სექტ., გვ. 3.

Гвритишвили, Д. Знарок таин истории Грузии. Ив. Джавахишвили. — Тбилисის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., с. 1—2; საბჭოთა ოსეთი, 1968, 22 ოქტ., с. 3; Гантиади (Каспи), 1968, 5 сент., с. 3.

279. გოზალიშვილი, გ. დაუვიწყარი წლები. მოგონება (ივ. ჯავახიშვილზე). — თბილისი, 1968, 17 სექტ. გვ. 3.

Гозалишвили, Г. Незабываемые годы. Воспоминание (об Ив. Джавахишвили). — Тбилиси, 1968, 17 сент., с. 3.

280. გოზალიშვილი, გ. ჩვენი უნივერსიტეტის ღირსება. — კოლმეურნე (სიღნაღი), 1968, 4 ივლ., გვ. 3.

Гозалишвили, Г. Честь нашего университета. — Колмеурне (Сигнаги), 1968, 4 июля, с. 3.

281. დონაძე, ვ. დიდი მეცნიერი, უნივერსიტეტის ფუძემდებელი ივ. ჯავახიშვილი. — ლენინის დროშა (მახარაძე), 1968, 25 მაისი, გვ. 3—4; 28 მაისი, გვ. 4.

Донадзе, В. Крупный ученый, основоположник университета. Ив. Джавахишвили. — Ленинის დროშა (Махარაძე), 1968, 25 мая, с. 3—4; 28 мая, с. 4.

282. დონდუა, ვ. ივ. ჯავახიშვილის ერთი კერძო წერილი (ვ. დონდუასადმი). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 3.

Дондуа, В. Личное письмо Ив. Джавахишвили (к В. Дондуа). — Тбилиსის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., с. 3.

283. ზურაბაშვილი, ავ. იკურთხოს მისი მარჯვენა. (მოგონება ივ. ჯავახიშვილზე). — სოფლის ცხოვრება, 1968, 20 ოქტ. გვ. 2.

Зурабашвили, Ав. Да будет благословлена его десница. (Воспоминания об Ив. Джавахишвили). — Соплис цховреба, 1968, 20 окт., с. 2.

284. ზურაბაშვილი, ავ. ვაჟაკსა გული რკინისა... (ივ. ჯავახიშვილის შესახებ). — სახალხო ჯანმრთელობა, 1968, 22 ოქტ. გვ. 2.

Зурабашвили, Ав. Воспоминание. (Об Ив. Джавахишвили). — Сахалхо джанмртелоба, 1968, 22 окт., с. 2.

285. თაყაიშვილი, ე. ფასდაუდებელი დეაწლი. (მოგონება ივ. ჯავახიშვილზე თბილ. უნ-ტის დაარსების 50 წლისთავთან დაკავშირებით. დაწერილია 1951 წ. ქვეყნდება პირველად). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 2.

Такашвили, Э. Неоценимая заслуга. (Воспоминание об Ив. Джавахишвили в связи с 50-летием основания Тбилисского университета, написано в 1951 г., публикуется впервые). — Тбилиსის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., с. 2.

286. თოფურია, ვ. ივანე ჯავახიშვილი და ქართველური ენები. — იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება, ტ. 16, 1968, გვ. 257—262.

Топуриа, В. Иване Джавахишвили и картвельские языки. — Иберийско-кавказское языкознание, т. 16, 1968, с. 257—262.

287. კეკელიშვილი, ნ. შეხვედრები პეტერბურგში. (ივ. ჯავახიშვილთან). — ალაზნის განთიადი (თელავი), 1968, 19 ოქტ., გვ. 3.

Кевлишвили, З. Встречи в Петербурге. (с Ив. Джавахишвили). — Алаზის განთიადი (თელავი), 1968, 19 ოქტ., с. 3.

288. კიკვიციანი, ა. დაუვიწყარი ლექციები. (ივ. ჯავახიშვილისა). — კომუნისტი, 1968, 23 ოქტ., გვ. 3.

Киквидзе, А. Незабываемые лекции. (Ив. Джавахишвили). — Комунисти, 1968, 23 окт., с. 3.

289. ლომთათიძე, ქ. ივ. ჯავახიშვილი და ქართულისა და მთის იბერიულ-კავკასიური ენების ისტორიულ-გენეტიკური ურთი-

ერთობის პრობლემა. — იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება, ტ. 16, 1968, გვ. 263—272.

Ломтатидзе, К. Иване Джавахишвили и проблема историко-генетической связи грузинского и горских иберийско-кавказских языков. — Иберийско-кавказское языкознание, т. 16, 1968, с. 263—272.

290. ლომსაძე, ბ. ივანე ჯავახიშვილი და ქართული უნივერსიტეტი. — ასპინძა, 1968, 15 ოქტ., გვ. 3—4.

Ломсадзе, Б. Иване Джавахишвили и грузинский университет. — Аспиндза, 1968, 15 окт., с. 3—4.

291. ლომსაძე, ნ. ორი შეხვედრა დიდ ადამიანთან. (ივ. ჯავახიშვილთან). — წითელი დროშა (ახალციხე), 1968, 24 ოქტ., გვ. 3.

Ломсадзе, Н. Две встречи с большим человеком. (С Ив. Джавахишвили). — Цители дроша (Ахалციхе), 1968, 24 окт., с. 3.

292. მელიქიშვილი, გ. მძლავრი ტალანტი. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 3.

Меликишвили, Г. Могучий талант. — Тбилисис университети, 1968, 19 апр., с. 3.

293. მესხია, შ. შესანიშნავი პედაგოგი. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 3.

Месхиа, Ш. Замечательный педагог. — Тбилисис университети, 1968, 19 апр., с. 3.

294. ქლენტი, ვლ. რამდენიმე ფრაგმენტი მოგონებისა ივანე ჯავახიშვილზე. — სახალხო ჯანმრთელობა, 1968, 13 აგვ., გვ. 2; 15 აგვ. გვ. 3—4.

Жгенти, Вл. Несколько фрагментов воспоминаний о Иване Джавахишвили. — Сахалхо джанмртелоба, 1968, 13 авг., с. 2; 15 авг., с. 3—4.

295. რატიანი, პრ. ივანე ჯავახიშვილის მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებისა და განვითარების საკითხისათვის. — ქართული ისტორიოგრაფია, 1968, გვ. 255—291.

Ратиани, Пр. К вопросу формирования и развития мировоззрения Иване Джавахишвили. — В сб.: Грузинская историография, Тб., 1968, с. 255—291.

296. უჩანეიშვილი, დ. პირველი დღე. მოგონება. (ი. ა. ჯავახიშვილზე). — თბილისი, 1968, 11 ივლ., გვ. 2.

Учанийшвили, Д. Первый день. Воспоминание. (О Ив. Джавахишвили). — Тбилиси, 1968, 11 июля, с. 2.

297. შენგელია, მ. ივანე ჯავახიშვილის უცნობი წერილები (ენდოკრინოლოგი ი. ასლანიშვილისადმი ქართული მედიცინის საკითხებზე). — სახალხო ჯანმრთელობა, 1968, 10 დეკ., გვ. 3.

Шенгелиа, М. Неизвестное письмо Иване Джавахишвили (к эндокринологу И. Асланишвили о вопросах грузинской медицины). — Сахалхо джанмртелоба, 1968, 10 дек., с. 3.

298. ჩხეტიია, შ. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. (აკად. ივ. ჯავახიშვილის სახლ-მუზეუმის გახსნის გამო სოფ. ხოვლეში. კასპის რაიონი). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1968, 27 აპრ., გვ. 3.

Чхетиа, Ш. Крупный ученый и общественный деятель. (По поводу открытия дома-музея акад. Ив. Джавахишвили в селе Ховле, Каспского р-на). — Ахалгазрда комунисти, 1968, 27 апр., с. 3.

299. ჩხეტიია, შ. მეცნიერი, პატრიოტი. (ივ. ჯავახიშვილი) — საბჭოთა აფხაზეთი, 1968, 19 ოქტ., გვ. 2.

Чхетиа, Ш. Ученый, патриот. (Ив. Джавахишвили). — Сабчота Абхазети, 1968, 19 окт., с. 2, с порт.

300. ჩხეტიია, შ. სამი შეკითხვა უნივერსიტეტადმთავრებულებს. — საბჭოთა პედაგოგი, 1968, 16 ოქტ., გვ. 3.

Чхетиа, Ш. Три вопроса к выпускникам университета. — Сабчота педагоგი, 1968, 16 окт., с. 3.

301. ჩხეტიია, შ. სიძველეთსაცავი გვიხმობს. — საბჭოთა პედაგოგი, 1968, 2 ოქტ., გვ. 2.

Чхетиа, Ш. Древнехранилище призывает нас. — Сабчота педагоგი, 1968, 2 окт., с. 2.

302. ჩხეტიია, შ. უნივერსიტეტის დიდი მოძღვარი. — სოფლის ცხოვრება, 1968, 19 ოქტ., გვ. 3.

Чхетиа, Ш. Большой наставник университета. — Соплис цховреба, 1968, 19 окт., с. 3.

303. ჩხეტიია, შ. ქართული უნივერსიტეტის ბურჯი. (ივ. ჯავახიშვილი). — საბჭოთა პედაგოგი, 1968, 8 მაისი, გვ. 3—4.

Ч х е т ი ა, Ш. Опора грузинского университета. (Ив. Джавахишвили). — Сабчота педагоგი, 1968, 8 მაია, ს. 3—4.

304. ც ხ ა კ ა ი ა, ქს. დაუეწყარი შეხვედრები. (ივ. ჯავახიშვილი). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 3.

Ц х а к а и а, Кс. Незабываемые встречи. (с Ив. Джавахишвили). — Тбилисის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., ს. 3.

305. ხ ა ს ი ა, ბ. და კ ა კ უ ლ ი ა, რ. საქართველოს ეკონომიური ისტორიის დიდი მკვლევარი. (ივ. ჯავახიშვილი). — თბილ. უნ-ტის დაარსების 50 წლისთავისათვის. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1968, 8 ოქტ., გვ. 3.

Х а с и а, Б. и К а к у л и а, Р. Крупный исследователь экономической истории Грузии. (Ив. Джавахишвили). К 50-летию Тбилисского гос. ун-та. — Ахалгазრდა კომუნისტი, 1968, 8 ოქტ., ს. 3.

306. ხ ო რ გ უ ა შ ვ ი ლ ი, გ. სიყვარული შთაგონებდა. (ივ. ჯავახიშვილის შესახებ). — სახალხო განათლება, 1968, 23 ოქტ., გვ. 2.

Х о р г у а ш в и л и, Г. Любовь вдохновляла. (Об Ив. Джавахишвили). — Сахალხო განათლება, 1968, 23 ოქტ., ს. 2.

307. ხ უ ც ი შ ვ ი ლ ი, ს. ივანე ჯავახიშვილის ხსოვნის დღე, — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Х у ц и ш в и л и, С. День памяти Иване Джавахишвили. — Тбилиსის უნივერსიტეტი, 1968, 22 ნოემბ., ს. 2.

308. ჯ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, გ. ივანე ჯავახიშვილი და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. — ალაზნის განთიადი (თელავი), 1968, 19 ოქტ., გვ. 3.

Д ж а в а х и ш в и л и, Г. Иване Джавахишвили и Тбилисский гос. университет. — Алаზნის განთიადი (თელავი), 1968, 19 ოქტ., ს. 3.

309. ჯ ო რ ბ ე ნ ა ძ ე, ს. ივანე ჯავახიშვილის სარექტორო მოღვაწეობიდან. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., გვ. 4.

Д ж о р б е н а д з е, С. Из ректорской деятельности Ив. Джавахишвили. — Тбилиსის უნივერსიტეტი, 1968, 19 აპრ., ს. 4.

310. ჯ ო რ ბ ე ნ ა ძ ე, ს. ყველაზე მძიმე დღე ივანე ჯავახიშვილის ცხოვრებაში. — ცისკარი, 1968, № 10, გვ. 133—135.

Д ж о р б е н а д з е, С. Самый тяжелый день в жизни Иване Джавахишвили. — Цისკარი, 1968, № 10, ს. 133—135.

311. **Микаберидзе, Г.** Не изгладится из памяти. (Из воспоминаний об Ив. Джавахишвили). — Русский язык в грузинской школе, 1968, № 4, с. 68—70.

312. **Чхетиа, Ш.** Основатель университета. (О Ив. Джавахишвили). — Вечерний Тбилиси, 1968, 23 окт., с. 3.

313. **Чхетиа, Ш.** Ученый патриот. К открытию дома-музея акад. И. А. Джавахишвили в с. Ховле Каспского района. — Вечерний Тбилиси, 1968, 20 мая, с. 3.

314. **Шанидзе, А.** Немеркнущее имя. (Об основателе Тбил. ун-та Ив. Джавахишвили). — Заря Востока, 1968, 27 окт., с. 3.

1969

315. კონკურსი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის პრემიის მოსაპოვებლად. (დაარსების შესახებ საზ.-პუბლიკ. მეცნიერებათა დარგში). — კომუნისტი, 1969, 6 ივლ., გვ. 4.

Конкурс на соискание премии имени Иване Джавахишвили. (Об учреждении в области общ.-гуманит. науки). — Комунисти, 1969, 6 июля, с. 4.

316. მერაბიშვილი, ე. დიდი მამულიშვილის ხსოვნისათვის (ივ. ჯავახიშვილის სახლ-მუზეუმის გახსნის გამო. სოფ. ხოვლეში). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1969, 9 დეკ., გვ. 4.

Мерабишвили, Э. Памяти большого патриота. По поводу открытия дома-музея Ив. Джавахишвили в селе Ховле. — Ахалгазრда комунисти, 1969, 9 дек., с. 4.

317. ნანიტაშვილი, ლ. ივანე ჯავახიშვილი და ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა პირველი აკადემიური გამოცემა. — ცისკარი, 1969, № 7, გვ. 137—140.

Наниташвили, Л. Иване Джавахишвили и первое академическое издание сочинений Ильи Чавчавадзе. — Цисკари, 1969, № 7, с. 137—140.

318. ჩხეტიია, შ. ივანე ჯავახიშვილი. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — სამეცნ.-საინფ. ბიულეტენი (საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული საარქივო სამმართველო), № 17—18, 1969, გვ. 84—93.

Чхетиа, Ш. Иване Джавахишвили. Большой ученый и общественный деятель. — Научно-информационный бюлле-

თენი. (Архивное управление при Совете Министров Груз. ССР), № 17—18. 1969, с. 84—93.

319. მდივანი, В. Наш университет. (Воспоминания о И. Джавахишвили). — Молодежь Грузии, 1969, 16 сент., с. 3; 18 сент., с. 3; 20 сент., с. 2.

1970

320. ასათიანი, ვ. უნივერსიტეტის ერთი საფუძველთაგანი. (ივ. ჯავახიშვილის ინიციატივით პეტერბურგის უნტ-ში ქართულ სტუდენტთა პირველი სამეცნიერო წრის დაარსების შესახებ). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1970, 27 ნოემბ., გვ. 2.

ასათიანი, В. Один из основоположников университета. (Об основании в Петербургском ун-те первого научного кружка грузинских студентов по инициативе Ив. Джавахишвили). — Тбилисис университети, 1970, 27 ноября, с. 2.

321. ბეგიაშვილი, თ. და კვიციანი, პლ. ახალი საქართველოს მშენებლობის აკვანთა. (ივ. ჯავახიშვილის თაოსნობით თბილისში საშ. სკოლების (გიმნაზიების) მასწავლებელთა კურსების გახსნის შესახებ 1918 წ.) — საბჭოთა პედაგოგი (ა. ს. პუშკინის სახ. თბილისის სახ. პედ. ინ-ტი), 1970, 25 თებ., გვ. 2.

ბეგიაშვილი, Т. и Квициани, Пл. У колыбели строительства новой Грузии. Об открытии по инициативе Ив. Джавахишвили в Тбилиси курсов для педагогов грузинских средних школ (гимназий). — Сабчота педагоგი (Тბილ. гос. пед. ინ-ტ იმ. А. С. Пушкина), 1970, 25 февр., с. 3.

322. ჭილაია, ს. მე და ჩემი პროფესორი (ი. ჯავახიშვილის შესახებ). — ლიტ. საქართველო, 1970, 15 მაისი, გვ. 2—3.

ჭილაია, С. Я и мой профессор. (Об Ив. Джавахишвили). — Литературиლი Сакартველო, 1970, 15 мая, с. 2—3.

1971

323. გოგბაიძე, მ. სამაგალითო მეგობრობა. (ზ. ფალიაშვილისა და ივ. ჯავახიშვილის მეგობრული ურთიერთობის შესახებ). — ალაზნის განთიადი (თელავი), 1971, 23 ოქტ., გვ. 3.

გოგბაიძე, М. Примерная дружба. (О дружбе между З. Палиашвили и Ив. Джавахишвили). — Алазნის განთიადი (Телавი), 1971, 23 окт., с. 3.

324. როდონაია, ნ. გლახთა მოძრაობის ისტორიოგრაფი-
დან. (ნიკო ნიკოლაძე და ივანე ჯავახიშვილი XIX ს. საქართველოს
გლახთა მოძრაობის შესახებ).—წიგნში ქართული ისტორიოგრა-
ფია, ტ. 2, 1971, გვ. 113—125.

Родоная, Н. Из историографии крестьянского дви-
жения. (Нико Николадзе и Иване Джавахишвили о крестья-
нском движении в Грузии в XIX в.). — В кн.: Грузинская
историография, т. 2, 1971, с. 113—125.

325. ხორგუაშვილი, გ. დიდი მამულიშვილის პატივსაცე-
მად. (ი. ჯავახიშვილის სახლ-მუზეუმის დაარსება მის მშობლიურ
სოფელ ხოვლეში. კასპის რ-ნი).—განთიადი (კასპი), 1971, 14, 16
სექტ., გვ. 3.

Хоргуашвили, Г. В честь большого патриота. (Ос-
нование дома-музея Ив. Джавахишвили в его родном селе
Ховле. Каспского района). — Гантиади (Каспи), 1971, 14,
16 сент., с. 3.

326. ჯორბენაძე, ს. მამულიშვილები. (ივ. ჯავახიშვილი და
ნ. მუსხელიშვილი). — კომუნისტი, 1971, 23 სექტ., გვ. 3.

Джорбенадзе, С. Патриоты. (Ив. Джавахишвили и
Н. Мухелишвили). — Комунисти, 1971, 23 сент., с. 3.

1972

327. გურგენიძე, დ. ივანე ჯავახიშვილის მოღვაწეობა სა-
ქართველოს სამეცნიერო საბჭოში (1919—1925 წლები).—სკოლა
და ცხოვრება, 1972, № 8, გვ. 69—78.

Гургенидзе, Д. Деятельность Ив. Джавахишвили в
Научном Совете Грузии (1919—1925 гг.). — Скола да цхов-
რება, 1972, № 8, с. 69—78.

328. გურგენიძე, ვ. აკადემიკოს ივ. ჯავახიშვილის უცნო-
ბი წერილი. (გაგზავნილი სახ. სამეცნიერო საბჭოს სახელზე 1922
წლის 27 მაისს ქართული ხელოვნების სამკედლოს—კონსერვატო-
რიის შესახებ). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1972, 12 დეკ., გვ. 3.

Гургенидзе, В. Неизвестное письмо академика Ив.
Джавахишвили. (Посл. Гос. ученому совету 1922 г. 27 мая по
поводу консерватории — кузницы грузинского искусства). —
Ахалгазрда комунисти, 1972, 12 дек., с. 3.

329. მენაბდე, ლ. ივანე ჯავახიშვილი და ძველი ქართული მწერლობა. — ცისკარი, 1972, № 9, გვ. 130—138.

Менабде, Л. Иване Джавахишвили и древнегрузинская литература. — Цискари, 1972, № 9, с. 130—138.

330. ტოგონიძე, ბ. გამოჩენილი მეცნიერი, ისტორიკოსი. პროფ. მ. პოლიევქტოვი. (სტატიაში მოყვანილია ი. ჯავახიშვილის წერილი მ. პოლიევქტოვისადმი). — მეცნიერება და ტექნიკა, 1972, № 6, გვ. 12—14.

Тогонидзе, Б. Выдающийся ученый, историк М. Полиевктов. (В статье приведено письмо Ив. Джавахишвили к М. Полиевктову). — Мецниереба და техника, 1972, № 6, с. 12—14.

331. ცინცაძე, ი. დიდი მეცნიერის უკანასკნელი ლექცია. — სახალხო განათლება, 1972, 1 დეკ., გვ. 4; სოფლის ცხოვრება, 1972, 28 ნოემბ., გვ. 3; ბორჯომი, 1972, 23 ნოემბ., გვ. 3; მცხეთა, 1969, 25 ოქტ., გვ. 3.

Цинцадзе, Я. Последняя лекция большого ученого — Сахалхо განათლება, 1972, 1 დეკ., с. 4; Соплис ცხოვრება, 1972, 28 ნოემბ., с. 3; Боржомი, 1972, 23 ნოემბ., с. 3; Мцхета, 1969, 25 окт., с. 4.

1973

332. გაჩეჩილაძე, ვ. ძვირფასი წერილები. (ივ. ჯავახიშვილის და გ. ახვლედიანის წერილები და ხელნაწერები ტრ. ჯათარძის პირად არქივში). — კომუნისტი, 1973, 7 თებ, გვ. 4.

Гачечиладзе, В. Дорогие письма. (Письма и рукописи Ив. Джавахишвили и Г. Ахвледнани в личном архиве Тр. Джапаридзе). — Комунисти, 1973, 7 февр., с. 4.

333. გეგეშიძე მ. აკად. ივ. ჯავახიშვილი საქართველოს შინაგანი სამეურნეო-კულტურული კავშირთაერთობის შესახებ. (მოსხენება წაკითხულ იქნა ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტის სამეცნიერო სესიის სხდომაზე, რომელიც მიეძღვნა ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 90 წლისთავს 1966 წ. 29 აპრ.) — მაცნე (საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზ-რივ მეცნ. განბა). 1973. № 2, გვ. 32—55.

Гегешидзе, М. Академик И. Джавахишвили о внутренних хозяйственно-культурных взаимосвязях Грузии.

(Доклад на заседание научной сессии Ин-та истории, археологии и этнографии им. Ив. Джавахишвили). — Мацне. Академия наук Груз. ССР. Отд-ние общ. наук. 1973, № 2, с. 32—55.

334. გუგუშვილი, პ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი (მოგონება). — კრ-ში: ეკონომიკა, ტ. 5, 1973, გვ. 374—391.

Гугушвили, П. Академик Иване Джавахишвили. (Воспоминание). — В сб.: Экономика, т. 5, 1973, с. 374—391.

335. გურგენიძე, გ. ყველასთან გულისხმიერი იყო. (მოგონებები ივანე ჯავახიშვილზე). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1973, 30 მარტი, გვ. 3.

Гургенидзе, Г. Со всеми был отзывчив. (Воспоминания об Ив. Джавахишвили). — Тбилисис университети, 1973, 30 марта, с. 3.

336. ზურაბაშვილი ავ. პერსონოლოგიური პრობლემები ივანე ჯავახიშვილის შრომებში. — წგ-ში: პერსონოლოგიური პრობლემები ქართულ მწერლობაში. (დეონტოლოგიურ-ფსიქოლოგიური ნარკვევი). თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1973, გვ. 177—186.

Зурабашвили А. Персоналогические проблемы в трудах И. А. Джавахишвили. — В кн.: Персоналогические проблемы в грузинской литературе. (Деонтологическо-психологический очерк). Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1973, с. 177—186.

337. ივანე ჯავახიშვილი — სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი. (1946 წელს ნ. ბერძენიშვილისა და ს. ჯანაშიას თანაავტორობით გამოქვეყნებულ „საქართველოს ისტორიის“ სახელმძღვანელოსათვის სახელმწიფო პრემიის მინიჭების გამო). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1973, 8 თებ., გვ. 2.

Иване Джавахишвили — Лауреат Государственной премии. (По поводу присуждения Государственной премии И. Джавахишвили за учебник «История Грузии», опубликованный в соавторстве с Н. Бердзенишвили и С. Джанашиа в 1946 г.). — Тбилисис университети, 1973, 8 февр., с. 2.

338. კიკვიძე, ა. მოგონებები ივანე ჯავახიშვილზე. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1973, 29 მაისი, გვ. 3.

Киквидзе, А. Воспоминания об Иване Джавахишвили. — Ахалгазრда комунисти, 1973, 29 мая, с. 3.

339. ჩხეიძე, დ. ბედნიერ შეხვედრათა წუთები. მოგონებები. ივ. ჯავახიშვილზე. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1973, 2 მარტი, გვ. 3.

Чхеидзе, Д. Минуты счастливых встреч. (Воспоминание об Иване Джавахишвили). — Тбилисис университети, 1973, 2 марта, с. 3.

340. ქუმბურიძე, ზ. გაუხუნარი ფურცლები. (ივანე ჯავახიშვილის მიერ ხანმეტი პალიმფსესტების აღმოჩენის 50 წლისთავის გამო). — ლიტერატურული საქართველო, 1973, 2 მარტი, გვ. 2.

Чумбуридзе, З. Немеркнувшие страницы. (К 50-летию открытия Иваном Джавахишвили ханметных палимпсестов). — Лит. Сакартвело, 1973, 2 марта, с. 2.

341. ხუციშვილი, ს. ივანე ჯავახიშვილის ორი წერილი. (გაგზავნილი ქუთაისში გიორგი ალადაშვილისადმი ვუკოლ ბერიძის სასულიერო სემინარიაში ქართული ენის მასწავლებლად დანიშვნის შესახებ). — სამშობლო, 1973, 16 ივლ., გვ. 5.

Хуцишвили, С. Два письма Ив. Джавахишвили. (Отпр. в Кутанси к Г. Аладашвили о назначении В. Беридзе учителем грузинского языка в Кутаисской духовной семинарии). — Самшობლო, 1973, 26 июля, с. 5.

342. ხუციშვილი ს. „მასწავლებელთა მასწავლებელს“. (ე. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინტ-ში ფირდოუსის „შაჰნამეს“ მეორე ტომზე ივ. ჯავახიშვილის შენიშვნების დაცვის შესახებ). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1973, 19 იანვ., გვ. 4.

Хуцишвили, С. «Учителю учителей». (О примечаниях Ив. Джавахишвили на втором томе «Шахнаме» Фирдоуси, хранящемся в институте рукописей им. К. Кекелидзе). — Тбилисис университети, 1973, 19 янв., с. 4.

343. ჯაფარიძე, ვ. საშვილიშვილო საქმე. (ივ. ჯავახიშვილის დეწლი საქართველოს შინამრეწველობისა და წერილი ხელოსანობის ისტორიისათვის მასალების შეკრებაში). — ლიტერატურული საქართველო, 1973, 18 მაისი, გვ. 2.

Джапаридзе, В. Большое дело. (Заслуга Ив. Джавахишвили в собирании материалов по кустарной и мелкой ремесленной промышленности Грузии). — Лит. Сакартвело, 1973, 18 мая, с. 2.

344. ჯორბენაძე, ს. ივანე ჯავახიშვილი და გიორგი ჩუბინაშვილი. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1973, 19 იანვ., გვ. 3.

Джорбенадзе, С. Иване Джавахишвили и Георгий Чубинашвили. — Тбилисис университети, 1973, 19 янв., с. 3.

1974

345. გუგუშვილი, პ. დაუეწყარი მასწავლებელი. (ივ. ჯავახიშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ). — მნათობი, 1974, № 1, გვ. 173—178.

Гугушвили, П. Незабываемый учитель. (О жизни и деятельности Ив. Джавахишвили). — Мნათობი, 1974, № 1, 173—178.

345ა. ჯავახიშვილი, ნ. ზაქარია ფალიაშვილის წერილები ივანე ჯავახიშვილისადმი. — საბჭოთა ხელოვნება, 1974, № 4, გვ. 88—94.

Джавахишвили, Н. Письма З. Палиашвили к Ив. Джавахишвили. — Сабчота хеловნება, 1974, № 4, с. 88—94.

ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალება და დაკრძალვა СМЕРТЬ И ПОХОРОНЫ АКАД. ИВ. ДЖАВАХИШВИЛИ

346. გარდაიცვალა აკადემიკოსი ი. ა. ჯავახიშვილი. (18 ნოემბერს). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 19 ნოემბ., გვ. 1.

Заря Востока, 1940, 19 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 19 ноября, с. 1.

Скончался академик И. А. Джавахишвили (18 ноября). — Ахалгазრда комунисти, 1940, 19 ноября, с. 1; Заря Востока, 1940, 19 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 20 ноября, с. 1.

347. გარდაიცვალა აკადემიკოსი ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილი. (18 ნოემბერს. სიმონ ჩიქოვანის, დემნა შენგელაიას, აკაკი გაწერელიას სიტყვები). — ლიტ. საქართველო, 1940, 28 ნოემბ., გვ. 2.

Скончался академик Иване Джавахишвили. (18 ноября. Письма С. Чиковани, Д. Шенгелаяна, Ак. Гацелелна и др.). — Лит. Сакартвело, 1940, 28 ноября, с. 2.

348. ი. ა. ჯავახიშვილის დაკრძალვის მომწუბი მთავრობის კომისია. — კომუნისტი, 1940, 19 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 19 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1940, 19 ноября, с. 1.

Государственная комиссия по организации похорон Ив. Джавахишвили. — Комунисти, 1940, 19 ноября, с. 1; Ахалгазрда комунисти, 1940, 19 ноября, с. 1.

349. აკადემიკოს ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილის დაკრძალვის მომწეობი მთავრობის კომისიის ცნობა. — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ. გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 2; Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 1.

От государственной комиссии по организации похорон академика И. А. Джавахишвили. — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1; Ахалгазрда комунисти, 1940, 20 ноября, с. 2; Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 1.

350. აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის ცხედრის გადასვენება. (სამკურნალო კომბინატიდან სახელმწ. უნივერსიტეტის კლუბის დარბაზში. 20 ნოემბერი. თბილისი). — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1;

Перенесение тела академика И. А. Джавахишвили. (Из лечебного комбината в зал клуба Гос. университета, 20 ноября, Тбилиси). — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 3; Ахалгазрда комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1.

351. აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის დაკრძალვა. (თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეზოში, 21 ნოემბერი). — კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 1.

Похороны академика И. А. Джавахишвили. (Во дворе Тбилисского гос. университета 22 ноября). — Комунисти, 1940, 22 ноября, с. 1.

352. აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის დაკრძალვა. — ლიტ. საქართველო, 1940, 28 ნოემბ., გვ. 2.

Похороны академика И. Джавахишвили. — Лит. Сакартвело, 1940, 28 ноября, с. 2.

353. აკადემიკოს ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილის ხსოვნის უკვდავყოფის შესახებ. სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილება: 1. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეზოში დაიდგას აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის ბიუსტი; 2. დამტკიცდეს მშრომელთა დებუტატების თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის წინადადება ქ. თბილისში კოლხიდის ქუჩისათვის ი. ა. ჯავახიშვილის ქუჩის დარქმევის შესახებ; 3. დაწესდეს ი. ა. ჯავახიშვილის სახელობის ათი გაძლიერებული სტიპენდია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიული და ფილოლოგიური ფაკულტეტის სტუდენტებისათ-

ვის. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 1.

Об увековечении памяти академика Ивана Джавахишвили. Постановление Совета Народных Комиссаров Груз. ССР: 1. Установить во дворе Тбилисского государственного университета бюст академика И. А. Джавахишвили; 2. Утвердить предложение Тбилисского городского Совета депутатов трудящихся о переименовании Колхидской улицы в улицу И. А. Джавахишвили; 3. Учредить десять усиленных стипендий И. А. Джавахишвили на историческом и филологическом факультетах Тбилисского государственного университета. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1; Ахалгазრда комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1; Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 1.

354. სტურუა, გ. სიტყვა (ი. ა. ჯავახიშვილის დაკრძალვაზე). — კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 1; თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. XVIII, 1941, გვ. XIII—XIV.

Стуруа, Г. Т. Речь (на похоронах И. А. Джавахишвили). — Комунисти, 1940, 22 ноября, с. 1; Труды Тбил. гос. ун-та, т. XVIII, 1941, с. XIII—XIV.

355. სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის დებეშა. — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Телеграмма вице-президента АН СССР. — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1.

356. ნ. მარის სახელობის ინსტიტუტის [სამგლოვიარო დებეშა]: ზელს აწერს აკად. კრაჩკოვსკი. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Институту им. Н. Марра. Телеграмма, подписанная академиком Крачковским. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1.

357. საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის (სამძიპრის დებეშა სსრ კავშირის საბჭოთა მწერლების კავშირისა და მისი ქართული კომისიისაგან) ზელსმოწერა: ა. ფადეევი, ა. პავლენკო, ვ. გოლცევი. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Союзу грузинских советских писателей (Телеграмма соболезнования Союза советских писателей и его грузинской комиссии. Подписывают: А. Фадеев, П. Павленко, В. Гольцев. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1.

358. ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის. (სამეცნიერო დებეშა). ხელისმწერა: პროფ. კ. ღონდუა, ვ. ღონდუა. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Институту языка, истории и материальной культуры. (Телеграмма соболезнования). Подписывают: Проф. К. Дондуа, В. Дондуа. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1.

359. ქალაქ ლვოვში მყოფ საქართველოს მშრომელთა დელეგაციის დებეშა. ხელს აწერენ დელეგაციის დავალებით: გ. კიკნაძე, აკად. ნ. მუსხელიშვილი და სხვ. — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Телеграмма находившейся во Львове делегации трудящихся Грузии. Подписывают по поручению делегации: Г. Кикнадзе, акад. Н. Мухелишвили и др. — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1.

360. აფხაზეთის სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის დებეშა. — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Телеграмма Абхазского научно-исследовательского института. — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1.

361. სამხიმრის დებეშები. (მიღებული სსრკ მეცნ. აკადემიის ფილიალთა კომიტეტის კოლექტივისაგან, სსრკ მეცნ. აკადემიის ისტორიის ინსტიტუტისა, სსრკ არქიტექტურის აკადემიისაგან, ლენინგრადის ენისა და აზროვნების ინსტიტუტისა, სსრკ მეცნ. აკადემიის აზერბაიჯანის ფილიალისაგან). — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1.; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 23 ნოემბ., გვ. 1.

Телеграммы соболезнования (полученные от коллектива Комитета филиалов АН СССР, Институт истории АН СССР, Академии Архитектуры СССР, Ленинградского Института языка и мышления, Азербайджанского филиала АН СССР) — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1; Ахалгазრда კომუნისტი, 1940, 23 ноября, с. 1.

362. დიდი მეცნიერი. (აკად. ი. ა. ჯავახიშვილი. ნეკროლოგი). — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Крупный ученый. (Акад. И. А. Джавахишвили. Некролог). — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1.

363. ივანე ჯავახიშვილი. (ნეკროლოგი). — ხელს აწერენ: ნ. მუსხელიშვილი, ივ. ბერიტაშვილი, აკ. შანიძე და სხვ. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ.,

გვ. 3; Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 22 ноября, с. 1.

Иване Джавахишвили. (Некролог). Подписывают: Н. Мухелишвили, Ив. Бериташвили, Ак. Шанидзе и др. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 3; Ахалгазда комунисти, 1940, 22 ноября, с. 3; — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 22 ноября, с. 1.

364. საბჭოთა მეცნიერების გამოჩენილი მოღვაწე. (აკადემიკოსი ი. ა. ჯავახიშვილი. ნეკროლოგი). — კომუნისტი, 1940, 19 ნოემბ., გვ. 1; ლიტ. საქართველო, 1940, 28 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა მასწავლებელი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Выдающийся деятель советской науки. (Академик И. А. Джавахишвили. Некролог). — Комунисти, 1940, 19 ноября, с. 1; Лит. Сакартвело, 1940, 28 ноября, с. 2; Сабчота масцаვლებელი, 1940, 20 ноября, с. 1.

365. აბაშიძე ი. ქართველი საბჭოთა მწერლების მეგობარი. (ი. ა. ჯავახიშვილი). — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3.

Абашидзе, И. Друг грузинских советских писателей (И. А. Джавахишвили). — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 3.

366. აკად. ივ. ჯავახიშვილი. გარდაცვალების გამო. — თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. XVIII, 1941, გვ. IX—XII.

Акад. Ив. Джавахишвили. По поводу кончины. — Труды Тбил. гос. ун-та, 1941, т. XVIII, с. IX—XII.

367. ბაინდურაშვილი, თ. სტუდენტური ფიცია. (სიტყვა წარმოთქმული ივ. ჯავახიშვილის დაკრძალვაზე). — ალაზნის განთიადი (თელავი), 1968, 19 ოქტ., გვ. 3.

Баиндурашвили, Т. Студенческая клятва. (Слово, произнесенное на похоронах Ив. Джавахишвили). — Алазнис განთიადი (Телавი), 1968, 19 окт., с. 3.

368. ბარამიძე, ალ. მეცნიერისა და მასწავლებლის ხსოვნას. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3.

Барамидзе, Ал. Памяти ученого и учителя. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 3.

369. ბარდაველიძე, ვ., ფუთურიძე, ვ., ჩიტაია, გ. დიდი მეცნიერის გზა. — კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Бардавелидзе, В., Пугуридзе, В. и Читаия, Г. Путь крупного ученого. — Комунисти, 1940, 22 ноября, с. 2.

370. ბერიტაშვილი, ივ. დიდი დანაკლისი. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 19 ნოემბ., გვ. 2.

Бериташвили, И. Большая утрата. — Ахалгазрда комунисти, 1940, 19 ноября, с. 2.

371. ბერიტაშვილი, ი. ისტორიული მეცნიერების გამოჩენილი მოღვაწე. (ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილი, ნეკროლოგი). — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 1.

Бериташвили, И. Выдающийся деятель исторической науки. (И. А. Джавахишвили. Некролог). — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1. Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 1.

372. გაწერელია, ავ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — მნათობი, 1940, № 11, გვ. 31-34.

Гацерелия, А. Академик Иване Джавахишвили. — Мნათობი, 1940, № 11, с. 31—34.

373. გოგიბერიძე, მ. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3.

Гогиберидзе, М. Выдающийся советский ученый. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 3.

374. თოფურიძე, ვ. დიდი დანაკლისი. — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Топуриа, В. Большая утрата. — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1.

375. ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილი (წერილები: ირ. აბაშიძე. დიდი მეცნიერი. — ვ. ჟურული. გამოთხოვება). — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Иван Александрович Джавахишвили (статья: Ир. Абашидзе. Великий ученый. — В. Журули. Прощание). — Ахалгазрда комунисти, 1940, 22 ноября, с. 2.

376. ქეკელიძე, კ. დიდი ადამიანის ხსოვნას. — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 2.

Кекелидзе, К. Памяти большого человека. — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1; Ахалгазрда комунисти, 1940, 20 ноября, с. 2.

377. კეცხოველი ნ. ჩვენი მეცნიერების დიდი მოამაგე. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 3.

Кецховели, Н. Крупный деятель нашей науки. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 3.

378. კუპატაძე, მ. საბჭოთა არმიელის წერილიდან. (ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების გამო ვ. ჭეიშვილის მიერ გამოგზავნილი წერილის შესახებ). — ალაზნის განთიადი (თელავი), 1968, 19 ოქტ., გვ. 3.

Купатадзе, М. Из письма красноармейца (В. Чейшвили по поводу смерти Ив. Джавахишвили). — Алазнис განთიადი (Тელავი), 1968, 19 окт., с. 3.

379. ნიორაძე, გ. ჩვენი ივანე ჯავახიშვილი. — კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Ниорадзе, Г. Наш Иване Джавахишвили. — Комунисти, 1940, 22 ноября, с. 2.

380. შანიძე, აკ. სიტყვა აკად. ივ. ჯავახიშვილის დაკრძალვაზე. (1940 წლის 21 ნოემბერს). — თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. XVIII, 1941, გვ. XV—XVII.

Шанидзе, А. Слово на похоронах акад. Ив. Джавахишвили 21 ноября 1940 года. — Труды Тбил. гос. ун-та т. XVIII, 1941, с. XV—XVII.

381. ჩიქობავა, ა. ქართული კულტურის დიდი მკვლევარი. (აკად. ი. ა. ჯავახიშვილი. ნეკროლოგი). — კომუნისტი, 1940, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Чикобава, А. Крупный исследователь грузинской культуры. (Академик И. А. Джавахишвили. Некролог). — Комунисти, 1940, 20 ноября, с. 1.

382. ჯანელიძე, ა. მეცნიერი, მოქალაქე. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Джанелидзе, А. Ученый, гражданин. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1.

383. ბრიანებულემა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა თბილისის მე-18 საშუალო სკოლისათვის ი. ა. ჯავახიშვილის სახელის მიკუთვნების შესახებ. — კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 21 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 22 ноября, с. 1.

Указ Президиума Верховного Совета Грузинской ССР о присвоении имени И. А. Джавахишвили Тбилисской 18-й средней школе. — Комунисти, 1940, 21 ноября, с. 1; Ахалгаზრდა კომუნისტი, 1940, 21 ноября, с. 1.

384. ჩვენი სკოლა ღირსეულად ატარებს აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის სახელს. მიტინგი მე-18 საშუალო სკოლაში [მიძღვნილი საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებებისადმი—სკოლისათვის აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის სახელის მიკუთვნების შესახებ].—კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 2; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 2; Заря Востока, 1940, 22 ноября, с. 4.

Наша школа с честью будет носить имя академика И. А. Джавахишвили. (Митинг в 18-й средней школе, в связи с указом Президиума Верховного Совета Груз. ССР о присвоении имени И. Джавахишвили 18-й средней школе). — Комунисти, 1940, 22 ноября, с. 2; Ахалгазრда комунисти, 1940, 22 ноября, с. 2.

385. მეგრელიძე, ი. კულტურის დიდი ისტორიკოსი. — კომუნისტი, 1940, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Мегрелидзе, И. Крупный историк культуры. — Комунисти, 1940, 22 ноября, с. 2.

386. Киквидзе, А. Акад. И. А. Джавахишвили (Некролог). — Историк-марксист, 1941, № 1, с. 157—158.

387. Похороны академика И. А. Джавахишвили. (21 ноября. Речи на траурном митинге: Г. Стуруа, Е. Чудакова, О. Меликяна, А. Шанидзе, Ш. Дадиани, А. Чочуа). — Заря Востока, 1940, 22 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 22 ноября, с. 1.

388. Телеграммы (соболезнования по поводу кончины академика И. А. Джавахишвили): — Вице-президента Академии наук СССР, от Союза писателей СССР и от Азербайджанского филиала Акад. наук СССР. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3; Молодой сталинец, 1940, 22 ноября, с. 3.

389. Выдающийся деятель советской науки. — Заря Востока, 1940, 19 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1940, 20 ноября, с. 1.

390. Джанашиа, С. Н. Иван Александрович Джавахишвили. (Некролог). — Сообщения Груз. филиала Акад. наук СССР, т. 1, № 9, 1940, с. 641—646.

391. Джанашиа, С. Н. Иван Александрович Джавахишвили. (1876—1940. Некролог). — Вестник Акад. наук СССР, 1941, № 1, с. 68—70.

392. Абашидзе, Ир. Замечательный исследователь грузинской литературы. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

393. Высоко нести звание советского специалиста. Подписи профессоров: А. М. Бенашвили; Н. Л. Гварамадзе; Г. К. Гедеванишвили; А. А. Гулисашвили и др. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

394. Гамбашидзе, Ш. Передовой деятель советской культуры. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

395. Гецадзе, М. Будем изучать труды И. А. Джавахишвили. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

396. Гоктели, В. Ученый огромной эрудиции. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

397. Друг работников большевистской печати. Подпись: Коллектив работников редакции и авторский актив газеты «Заря Востока». — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 3.

398. Какабадзе, Д. Прекрасная жизнь. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

399. Кварацхелия, В. Воспитатель молодежи. — Молодой сталинец, 1940, 22 ноября.

400. Кецховели, Н. Неутомимый исследователь. — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 3.

401. Копалиани, В. и Думбадзе, М. Чуткий руководитель. — Молодой сталинец, 1940, 22 ноября.

402. Куфтин, Б. А. Ученый общественник. — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 3.

403. Любимый лектор. — Подписи студентов Тбилисского гос. ун-та: Д. Коридзе, Э. Гамрекели, Т. Бежанова, А. Микаутадзе. — Молодой сталинец, 1940, 22 ноября.

404. Мачавариани, А. Тяжелая утрата. — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 3.

405. Николадзе, Я. Жизнь на благо народа. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

406. Николайшвили, Н. Последнее выступление академика И. А. Джавахишвили. — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 3.

407. Патриот социалистической родины. Подпись: Военный Совет Закавказского военного Округа. — Заря Вос-

тока, 1940, 21 ноября, с. 3; Молодой сталинец, 1940, 22 ноября, с. 3.

408. Харадзе, А. К. Замечательный ученый и педагог. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

409. Хачапуридзе, Г. В. Передовой советский ученый. — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 3.

410. Хоравა, А. Образец преданности делу передовой советской науки. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

411. Чиковани, С. Человек большой культуры. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

412. Шаутидзе, В. Он нес культуру в массы. — Заря Востока, 1940, 21 ноября, с. 3.

413. Шанидзе, А. Крупнейший историк Грузии. — Заря Востока, 1940, 20 ноября, с. 1.

დაბადების წლისთავები ГОДОВЩИНЫ РОЖДЕНИЯ

დაბადების 65 წლისთავი 65 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

414. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — ქიათურის მლაროელი, 1941, 10 აპრ., გვ. 4.

Академик Иване Джавахишвили. — Чиатурис მაгарელი, 1941, 10 აპრ., с. 4.

415. გ. ჯ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1941, 12 აპრ., გვ. 4.

Г. Дж. Академик Иване Джавахишвили. — Сабчота Ахазети, 1941, 12 აპრ., с. 4.

416. თე დ ი ა შ ვ ი ლ ი, ე. ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილი. — საბჭოთა ოსეთი, 1941, 11 აპრ., გვ. 4.

Тедиашвили, Е. Иване Александрович Джавахишвили. — Сабчота Осети, 1941, 11 აპრ., с. 4.

დაბადების 70 წლისთავი 70 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

417. გოზალიშვილი, შ. გამოჩენილი ისტორიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1946, 23 აპრ., გვ. 3.

Гозалишвили, Ш. Выдающийся историк Иване Джавахишвили. — Сабчота Апхазети, 1946, 23 апр., с. 3.

418. Маградзе, А. Выдающийся деятель советской науки. — Заря Востока, 1946, 23 апр., с. 2.

დაბადების 80 წლისთავი

80 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

419. მიქავა, ა. ივანე ჯავახიშვილი. — ჰებრძოლი (ზუგდიდი), 1956, 27 აპრ., გვ. 4.

Микава, А. Иване Джавахишвили. — Мебрძოლი (Зугдидი), 1956, 27 апр., с. 4.

420. შეშაბერიძე, ს. ივ. ჯავახიშვილი. — გამარჯვების დროშა (ახმეტა), 1956, 25 აპრ., გვ. 3.

Шешаберидзе, С. Ив. Джавахишвили. — Гамарჯ-веба (Ахмета), 1956, 25 апр., с. 3.

დაბადების 85 წლისთავი

85 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

421. დონდუა, ვ. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1961, № 4, გვ. 5—8.

Дондуа, В. Выдающийся грузинский ученый. — Мецნიერება და техника, 1961, № 4, с. 5—8.

422. კარდენახიშვილი, ბ. ივანე ჯავახიშვილი. — კოლმეურნის ხმა (თელავი), 1961, 23 აპრ., გვ. 2.

Карденахишвили, Б. Иване Джавахишвили. — Колмеურნის ხმა (Телавი), 1961, 23 апр., с. 2.

423. კიკვიძე, ა. ივანე ჯავახიშვილი და ქართული ისტორიოგრაფია. — თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. 78, 1963, გვ. 17—26.

Киквидзе, А. Иване Джавахишвили и грузинская историография. — Труды Тбил. гос. ун-та, т. 78, 1963, с. 17—26.

424. მესხია, შ. და გვრიტიშვილი, დ. დიდი მეცნიერი და მოქალაქე. — კომუნისტი, 1961, 23 აპრ., გვ. 4.

Месхиа, Ш. и Гвритишвили, Д. Большой ученый и гражданин. — Комунисти, 1961, 23 апр., с. 4, с портр.

425. მეტრეველი, რ. ივანე ჯავახიშვილი და ქართული მუსიკის ისტორიის საკითხები. — ცისკარი, 1961, № 4, გვ. 154—158.

Метревели, Р. Иване Джавахишвили и вопросы истории грузинской музыки. — Цискари, 1961, № 4, с. 154—158.

426. ქორიძე, ვ. ქართული კულტურის დიდი მესაიდუმლე. — წინსვლა (სამტრედია), 1961, 23 აპრ., გვ. 3.

Коридзе, В. Глубокий знаток грузинской культуры. — Цинсвла (Самтрედია), 1961, 23 апр., с. 3.

427. შამათავა, თ. მადლიერების გრძნობით. (სოხუმის პედ. ინტ-ში აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილ საღამოზე). — საბჭოთა აფხაზეთი, 1961, 30 აპრ., გვ. 4.

Шаматава, О. С чувством благодарности. (На вечере в Сухумском пед. институте, посвященном 85-летию со дня рождения академика И. А. Джавахишвили). — Сабчота Абхазети, 1961, 30 апр., с. 4.

428. Дондуа, В. Летописец земли грузинской. — Заря Востока, 1961, 23 апр. с. 4.

429. Чхетия, Ш. Академик И. А. Джавахишвили. — Сов. Абхазия, 1961, 28 апр., с. 4.

430. Чхетия, Ш. Гражданин и ученый. — Молодой сталинец, 1961, 25 апр., с. 3.

დაბადების 90 წლისთავი

90-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

431. აკად. ი. ა. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიის და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის სამეცნიერო სესია, მე-15. 1966. მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 90 წლისთავისადმი. (თეზისები). თბ., „მეცნიერება“, 1966, 24 გვ.

თეზისები: 1. პრ. რატიანი. ივ. ჯავახიშვილის მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებისა და განვითარების საკითხისათვის. 2. გ. ჩიტაია, ქართველი ხალხის ეთნიკური ისტორიის პრობლემა ივ. ჯავახიშვილის ნაშრომებში. 4. მ. დუმბაძე, საქართველოს ფეოდალური ხანის ისტორიის პერიოდიზაცია ივ. ჯავახიშვილის ნაშრომებში. 6. ს. ყაუხჩიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და „ქართლის ცხოვრება“. 7. ვ. დონდუა, ივ. ჯავახიშვილი როგორც წყაროთმცოდნე.

Научная сессия Ин-та истории, археологии и этнографии им. акад. И. А. Джавахишвили, 15-ая. 1966. Посвященная 90-летию со дня рождения Ивана Джавахишвили. (Тезисы). Тб., «Мецниереба», 1966, 24 с.

Тезисы: 1. П. Ратиани. — О формировании и развитии мировоззрения Ив. Джавахишвили. 2. Г. Читая. — О проблеме этнической истории грузинского народа в трудах Ив. Джавахишвили. — 4. М. Думбадзе. — Периодизация истории феодальной эпохи в трудах Ив. Джавахишвили. 6. С. Каухчишвили. И. А. Джавахишвили и «Картлис Цховреба», 7. В. Дондуа. — Ив. Джавахишвили как источниковед.

432. გაგოშიძე, მ. დიდი მეცნიერი.—გამარჯვების დროშა (ლაგოდეხი), 1966, 28 აპრ., გვ. 4.

Гагошидзе, М. Великий ученый. — Гамарджвебис დროშა (Лагодехი), 1966, 28 აპრ., ს. 4.

433. გვრიტიშვილი, დ. ივანე ჯავახიშვილი. — მნათობი, 1966, № 6, გვ. 164—166.

Гвритишвили, Д. Иване Джавахишвили. — Мნათობი, 1966, № 6, ს. 164—166.

434. გვრიტიშვილი, დ. ხალხის წარსულის დიდი მკვლევარი. — თბილისი, 1966, 23 აპრ., გვ. 3. პორტრ.

Гвритишвили, Д. Крупный исследователь истории народа. — Тбилиси, 1966, 23 აპრ., ს. 3, ს. портр.

435. გოზალიშვილი, შ. დიდი მოამბე. — კოლმეურნე (სიღნაღი). 1966, 23 აპრ., გვ. 3.

Гозалишвили, Ш. Крупный деятель. — Колмеურნე (Сигნაგი), 1966, 23 აპრ., ს. 3.

436. გოზალიშვილი, შ. ერის დიდი მემბტიანე. — ლიტერატურული საქართველო, 1966, 22 აპრ., 3.

Гозалишвили, Ш. Крупный летописец грузинского народа. — Лит. Сакарთველო, 1966, 22 აპრ., ს. 3.

437. გულიაშვილი, ჯ. საქართველოს ისტორიის რჯულმდებელი. — ერის განთიადი (საგარეჯო), 1966, 26 აპრ., გვ. 3.

Гулиаშვილი, Дж. Законодатель истории Грузии. — Ивრის განთიადი (Сагареджо), 1966, 26 აპრ., ს. 3.

438. დონდუა, ვ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. მცირე მოგონება. — ლიტერატურული საქართველო, 1966, 22 აპრ., გვ. 3.

Дондуа, В. Академик Иване Джавахишвили. Небольшое воспоминание. — Литературиლი Сакартველო, 1966, 22 აპრ., ს. 3.

439. ედიშერაშვილი, ნ. ქართული მეცნიერების სიაზაყე. — კომუნისმისაკენ (კასპი), 1966, 26 აპრ., გვ. 3.

Едишерашвили, Н. Гордость грузинской науки. — Комунизмისაკენ (Кასპი), 1966, 26 აპრ., ს. 3.

440. მელიქიშვილი, გ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში, 1966, № 1, გვ. 25—29.

Меликишвили, Г. Академик Иване Джавахишвили. — История, сазოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში, 1966, № 1, ს. 25—29.

441. მელიქიშვილი, გ. დიდი ქართველი მეცნიერი. — კომუნისტი, 1966, 24 აპრ., გვ. 3.

Меликишвили, Г. Крупный грузинский ученый. — Комунисти, 1966, 24 აპრ., ს. 3.

442. მიქავა, ა. დიდი ქართველი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — ალაზნის განთიადი (თელავი), 1966, 1 მაისი, გვ. 4.

მიკავა, А. Крупный грузинский ученый и общественный деятель. — Алаზნის განთიადი (თელავი), 1966, 1 მაისი, ს. 4.

443. მჭედლიძე, გ. საქართველოს უამთადმწერელი. — ქუთაისი, 1966, 24 აპრ., გვ. 4.

Мчедлидзе, Г. Летописец Грузии. — Кутაისი, 1966, 24 აპრ., ს. 4.

444. ჟღენტო, ე. ივანე ჯავახიშვილი. — კომუნისმის განთიადი (ჩოხატაური), 1966, 26 აპრ., გვ. 4.

Жгенти, Э. Иване Джавахишвили. — Комунизмის განთიადი (ჩოხატაური), 1966, 26 აპრ., ს. 4.

445. ფიფია, მ. ქართული ისტორიოგრაფიის მამა. — კომუნისმის დროში (წალენჯიხა), 1966, 25 აპრ., გვ. 4.

Пи́пиа, М. Отец грузинской историографии. — Комунизмის დროში (წალენჯიხა), 1966, 26 აპრ., ს. 4.

446. ქართველიშვილი, ვ. ქართველი ერის მემკვიდრე. — სახალხო განათლება, 1966, 24 აპრ., გვ. 4.

Кართვეлишвили, В. Летописец грузинского народа. — Сахалхо ганатлеба, 1966, 24 апр., с. 4.

447. ძნელაძე, ნ. გამოჩენილი საბჭოთა ისტორიკოსი, მკვლევარი. — კომუნისტური შრომა (ლანჩხუთი), 1966, 23 აპრ., გვ. 4.

Дзnelაძე, Н. Выдающийся советский историк, исследователь. — Комунистури შრომა (Ланчхუти), 1966, 23 აპრ., с. 4.

448. ჯამბურია, გ. ივანე ჯავახიშვილი. — საქართველოს ქალი, 1966, № 4, გვ. 19.

Джамбуриа, Г. Иване Джавахишвили. — Сакартвелოს კალი, 1966, № 4, с. 19.

449. ჯანჯალია, პ. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი. — განახლებული აბაშა, 1966, 26 აპრ., გვ. 2.

Джанджалиа, П. Выдающийся грузинский ученый. — Ганахлебули აბაშა, 1966, 26 აპრ., с. 2.

450. Арდიшвили, Л. Родоначальник третьего поколения. — Молодежь Грузии, 1966, 23 აპრ., с. 6, с портр.

451. Джамбуриа, Г. Большой ученый. — Вечерний Тбилиси, 1966, 23 აპრ., с. 2.

452. Ломтатидзе, Г. Академик И. А. Джавахишвили. — Лит. Грузия, 1966, № 5, с. 47—57.

453. Читая, Г. Гордость грузинской науки. — Заря Востока, 1966, 21 აპრ., с. 3.

გარდაცვალების წლისთავები
ГODOBЩИНЫ СМЕРТИ

455. აკადემიკოს ი. ა. ჯავახიშვილის გარდაცვალების პირველი წლისთავისათვის. (1941 წლის 18 ნოემბერი. სხდომა-საღამო განსვენებული აკადემიკოსის ხსოვნის აღსანიშნავად. სიტყვები და მოხსენებები: ნ. ბერძენიშვილის, ა. შანიძის, ს. ყაუხჩიშვილის, გ. ჩუბინაშვილის და გ. ჩიტაიასი). — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ისტორიის ინ-ტის მოამბე, ტ. XIII, 1943, გვ. 263—282.

К годовщине со дня кончины акад. Ив. Джавахишвили. (Вечер-собрание в память академика 18 ноября 1941 года. Выступления и доклады: Н. Бердзенишвили, Ак. Шанидзе, Г. Чубинашвили, С. Каухчишвили и Г. Читаия). — Вестник ин-та языка, истории и матеральной культуры, т. 13, 1943, с. 263—282.

456. დიდი მეცნიერი ივანე ჯავახიშვილი. — ხელს აწერენ აკადემიკოსები: ნ. მუსხელიშვილი, აკ. შანიძე, გ. ახვლედიანი და სხვ. — კომუნისტი, 1941, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Большой ученый Иване Джавахишвили. Подписывают академики: Н. Мухелишвили, А. Шанидзе, Г. Ахвледиани и др. — Комунисти, 1941, 22 ноября, с. 2.

457. Памяти И. А. Джавахишвили. (Заседание Акад. наук Груз. ССР, посвящ. годовщине со дня смерти И. А. Джавахишвили). — Заря Востока, 1941, 21 ноября, с. 4.

გარდაცვალების 3 წლისთავი
3 ГОДА СО ДНЯ СМЕРТИ

458. მაისურაძე, ი. დიდი მეცნიერის ხსოვნას. — საბჭ. ოსეთი, 1943, 24 დეკ. გვ. 3.

Майсурадзе, И. Памяти большого ученого. — Саб-чота Осети, 1943, 24 дек., с. 3.

გარდაცვალების 5 წლისთავი
5-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

459. აგლაძე, ე. აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის ხსოვნის საღამო პიონერთა სასახლეში. — კომუნისტი, 1945, 1 დეკ., გვ. 3.

Агладзе, Е. Вечер памяти академика Ив. Джавахишвили во дворце пионеров. — Комунисти, 1945, 1 дек., с. 3.

460. გვრიტიშვილი, დ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1945, 22 ნოემბ., გვ. 2.

Гвритишвили, Д. Академик Иван Джавахишвили. — Ахалгазрда комунисти, 1945, 22 ноября, с. 2.

461. შე ს ხ ი ა, შ. ივანე ჯავახიშვილი. — საბჭ. მასწავლებელი, 1945, 22 ნომბ., გვ. 2.

Месхиа, Ш. Иване Джавахишвили. — Сабчота მასწავლებელი, 1945, 22 ნოებრა, ს. 2.

462. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი ვახუშტი ბაგრატიონის წიგნის „საქართველოს ცხოვრების“ გამოსვლის 200 წლისა და აკად. ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების 5 წლისთავისადმი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1945, 16 გვ.

Академия наук Грузинской ССР и Тбилисский гос. университет. Научная сессия, посвященная 200-летию труда Вахушти «Жизнь Грузии» и 5-летию со дня смерти акад. Ив. Джавахишвили 18—20 ноября 1945 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1945. 10 с.

463. შ ა ნ ი ძ ე, ა. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი. — კომუნისტი, 1945, 18 ნომბ., გვ. 2. პორტრ.

Шанидзе, А. Академик Иване Джавахишвили. — Комунисти, 1945, 18 ნოებრა, ს. 2, ს. პორტრ.

464. ა ბ ა შ ი ძ ე, А. И. А. Джавахишвили. — Заря Востока, 1945, 20 ნოებრა, ს. 2.

გარდაცვალების 10 წლისთავი
10-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

465. აკად. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინსტიტუტის სამეცნიერო სესია, მე-3, 6—7 დეკემბერი. მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების 10 წლისთავისადმი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1950. 19 გვ.

Научная сессия Института истории им. акад. Ив. Джавахишвили, 3-я. 1950 г. 6—7 декабря. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1950. 19 с.

466. ბ ე რ ძ უ ლ ი, ა. დიდი ქართველი მეცნიერი. — ინდუსტრიული ქუთაისი, 1950, 17 ნომბ., გვ. 4.

Бердзули, А. Крупный грузинский ученый. — Индустриული Кутаისი, 1950, 17 ნოებრა, ს. 4.

467. გვრიტიშვილი, დ. დიდი ქართველი ისტორიკოსი. პიონერი, 1950, № 10, გვ. 24—25.

Гвритишвили, Д. Крупный грузинский историк. — Пионери, 1950, № 10, с. 24—25.

468. გვრიტიშვილი, დ. ერთი ფურცელი ივანე ჯავახიშვილის მოღვაწეობიდან. — მნათობი, 1950, № 11, გვ. 90—96.

Гвритишвили, Д. Одна страница деятельности Ив. Джавахишвили. — Мнатоби, 1950, № 11, с. 90—96.

469. გვრიტიშვილი, დ. ივანე ჯავახიშვილი. — სახალხო განათლება, 1950, 15 ნოემბ., გვ. 3.

Гвритишвили, Д. Иване Джавахишвили. — Сахалхо ганатлеба, 1950, 15 ноября, с. 3.

470. გვრიტიშვილი, დ. საქართველოს ისტორიის დიდი მკვლევარი. — კომუნისტი, 1950, 18 ნოემბ., გვ. 2.

Гвритишвили, Д. Крупный исследователь грузинской истории. — Комунисти, 1950, 18 ноября, с. 2.

471. გოზალიშვილი, შ. ქართული კულტურის დიდი მკვლევარი და საზოგადო მოღვაწე. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1950, №11, გვ. 7—10.

Гозалишвили, Ш. Крупный исследователь грузинской культуры и общественный деятель. — Мецნიереба და техника, 1950, № 11, с. 7—10.

472. ივანე ჯავახიშვილის გარდაცვალების 10 წლისთავი. სხდომათსუ სააქტო დარბაზში, მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილისადმი. — კომუნისტი, 1950, 15 ნოემბ., გვ. 4.

10-летие со дня кончины Ив. Джавахишвили (Собрание в актовом зале Тбилисского гос. ун-та, посвящ. Ив. Джавахишвили). — Комунисти, 1950, 15 ноября, с. 4.

473. კაკაბაძე, დ. ივ. ჯავახიშვილის ხსოვნის აღსანიშნავად. თსუ ისტორიული ფაკულტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენცია, მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების 10 წლისთავისადმი. — სახალხო განათლება, 1950, 6 დეკ., გვ. 4.

Какабадзе, Д. Памяти Ив. Джавахишвили. Конференция студентов исторического факультета Тбилисского гос. ун-та, посвящ. 10-летию со дня кончины Ив. Джавахишвили. — Сахалхо ганатлеба, 1950, 6 дек., с. 4.

474. ქართველი შვილი, ლ. დიდი მეცნიერი. — ნორჩი
ლენინელი, 1950, 23 ნომბ., გვ. 3. პორტრ-ით.

Картвелишвили, Л. Крупный ученый. — Норчи
ленинели, 1950, 23 ноября, с. 3, с портр.

475. დღონტი, შ. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი. — საბჭ.
აფხაზეთი, 1950, 18 ნომბ., გვ. 3.

Глонти, Ш. Выдающийся грузинский ученый. —
Сабчота Аפхазети, 1950, 18 ноября, с. 3.

476. Николайшвили, Н. Выдающийся ученый. —
Сов. Абхазия, 1950, 24 ноября, с. 3.

477. Памяти академика И. А. Джавахишвили. — Заря
Востока, 1950, 17 ноября, с. 4.

478. Рурუა, И. Выдающийся советский историк. —
Батумский рабочий, 1950, 18 ноября, с. 3.

479. Шანიძე, А. Выдающийся деятель советской
науки. — Заря Востока, 1950, 19 ноября, с. 3.

გარდაცვალების 15 წლისთავი

15-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

480. ბერძნიშვილი, ი. დიდი ქართველი მეცნიერი. —
სტალინელი (გორი), 1955, 25 ნომბ., გვ. 3.

Бердзнишвили, И. Крупный грузинский ученый.
— Сталиნელი (Гори), 1955, 25 ноября, с. 3.

481. გვაძაბია, გ. სახელოვანი მეცნიერის კოლეგებთან და
მოწაფეებთან. — სახალხო განათლება, 1955, 16 ნომბ., გვ. 4.

Гвадзабиа, Г. У коллег и учеников прославленного
ученого. — Сахალხო განათლება, 1955, 16 ноября, с. 4.

482. ლომთათიძე, გ. ივ. ჯავახიშვილი. — მეცნიერება და
ტექნიკა, 1955, № 11, გვ. 4—6.

Ломтатиძე, Г. Ив. Джавахишвили. — Мецნიერება
და техника, 1955, № 11, с. 4—6.

483. ჩიტაია, გ. დიდი ქართველი მეცნიერი. — კომუნისტი,
1955, 22 ნომბ., გვ. 3.

Читаиа, Г. Крупный грузинский ученый. — Комуни-
ტი, 1955, 22 ноября, с. 3.

484. ლომოური, Н. Крупный грузинский ученый. —
Заря Востока, 1955, 22 ноября, с. 3.

485. აკად. კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტის სამეცნიერო სესია. მე-2, 18—19 ნოემბერი. მიძღვნილი აკად. ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების 20 წლისთავისადმი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1960. 9 გვ.

Научная сессия Института рукописей им. акад. К. Кекелидзе, 2-я. 1960 г. 18—19 ноября, Посвящ. 20-летию со дня смерти И. А. Джавахишвили. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1960, 9 с.

486. გოგსაძე, მ. სახელოვანი მამულიშვილი.—სტალინელი (ქუთაისი), 1960, 18 ნოემბ. გვ. 3.

Гогсадзе, М. Прославленный патриот. — Сталинели (Кутаиси), 1960, 18 ноября, с. 3.

487. კინწურაშვილი, კ. აკად. ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების 20 წლისთავის გამო—ახალგაზრდა სტალინელი, 1960, 24 დეკ. გვ. 3.

Кинцурашвили, К. К. 20-летию со дня кончины акад. И. А. Джавахишвили. — Ахалгазрда сталинели, 1960, 24 дек., с. 3.

488. სვანციძე, რ. დიდი ქართველი მეცნიერისადმი მიძღვნილი საღამო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1960, 27 დეკ., გვ. 3.

Сванидзе, Р. Вечер, посвященный большому грузинскому ученому в Тбил. гос. ун-те. — Ахалгазрда коммунисти, 1960, 27 дек., с. 3.

489. სიხარულიძე, ი. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. ი. ა. ჯავახიშვილი. — საბჭ. აჭარა, 1960, 18 ნოემბ., გვ. 3.

Сихарулидзе, И. Крупный ученый и государственный деятель. И. А. Джавахишвили. — Сабчота Аджара, 1960, 18 ноября, с. 3.

490. ლოღობერიძე ც. ივანე ჯავახიშვილი. — კომუნისტებისგზით (წულუკიძე), 1960, 27 აპრ., გვ. 4.

Гогоберидзе, Ц. Иване Джавахишвили. — Комунизმის გზით (Цулукидзе), 1960, 27 апр., с. 4.

491. ყაუხჩიშვილი, ს. მეცნიერების დიდი ქურუმი. — მნათობი, 1960, № 11, გვ. 116—123.

Каухчишвили, С. Крупный служитель науки. — Мнатоби, 1960, № 11, с. 116—123.

492. Ломоури, Н. Блестящий исследователь, замечательный гражданин. — Вечерний Тбилиси, 1960, 31 мая, с. 3.

გარდაცვალების 25 წლისთავი

25-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

493. გუ რ უ ლ ი, ჯ. საქართველოს ისტორიის გემატიანე. — კომუნისტური შრომა (ლანჩხუთი), 1965, 18 ნოემბ., გვ. 4.

Гурули, Дж. Летописец истории Грузии. — Комунистиური შრომა (Ланчхუტი), 1965, 18 ноября, с. 4.

ლექსები, მიძღვნილი ივანე ჯავახიშვილისადმი
СТИХИ, ПОСВЯЩЕННЫЕ АКАД. ИВ. ДЖАВАХИШВИЛИ

494. აბ ა შ ე ლ ი, ალ. ლექსები. (ივანე ჯავახიშვილს). — მნათობი, 1939, № 4, გვ. 3—8.

Абашели, Ал. Стихи. (Посвящ. Ив. Джавахишвили). — Мнатоби, 1939, № 4, с. 3—8.

495. ას ა თ ი ა ნ ი, ლ. ივანე ჯავახიშვილისადმი. — მნათობი, 1941, № 4, გვ. 41—45.

Асатиани, Л. Ивану Джавахишвили. — Мнатоби, 1941, № 4, с. 41—45.

496. ას ა თ ი ა ნ ი, ლ. ივანე ჯავახიშვილს. — განთიადი (კასპი), 1968, 5 სექტ., გვ. 3.

Асатиани, Л. Ивану Джавахишвили. — Гантиади (Каспи), 1968, 5 сент., с. 3.

497. ბ ე რ თ ვ ი ლ ი, ი. ივანე ჯავახიშვილის სსოვნას. — ყვარელი, 1968, 26 ოქტ., გვ. 2.

Берошвили, И. Памяти Ив. Джавахишвили. — Кварели, 1968, 26 окт., с. 2.

498. გ ვ ე ტ ა ძ ე, ვ. ივანე ჯავახიშვილის სსოვნას. — ინდუსტრიული ქუთაისი, 1940, 23 ნოემბ., გვ. 2.

Гветадзе, В. Памяти И. Джавахишвили. — Индустриული Кутаისი, 1940, 23 ноября, с. 2.

499. დ ო კ ა ძ ე, ნ. რაინდი უნივერსიტეტისა. — საბჭოთა ოსეთი, 1968, 23 ნოემბ., გვ. 4.

Докадзе, Н. Рыцарь университета. — Сабчота Осети, 1968, 23 ноября, с. 4.

500. თობაძე, მ. შუქი. (ეტიუდი). ვუძღვნი ივანე ჯავახიშვილს. — თბილისი, 1968, 23 ოქტ., გვ. 3.

Томадзе, М. Свет. (Этюд). Посвящ. Ив. Джавахишвили. — Тбилиси, 1968, 23 окт., с. 3.

501. ლეონიძე, გ. ქართველ ოსტატებს. ივანე ჯავახიშვილის ხსოვნას. — მნათობი, 1941, № 8, გვ. 4—6.

Леонидзе, Г. Грузинским мастерам. Памяти Ив. Джавахишвили. — Мнатоби, 1941, № 8, с. 4—6.

502. მარგიაანი, რ. ქართლის ცხოვრების მემკვიდრე—ივანე ჯავახიშვილი. — მნათობი, 1962, № 3, გვ. 19—23.

Маргиани, Р. Летописец истории Грузии — Иване Джавахишвили. — Мнатоби, 1962, № 3, с. 19—23.

503. მერაბიშვილი, ელ. ბერძენი. ჩანახატი. (ივ. ჯავახიშვილზე). — განთიადი (კასპი), 1969, 17 ივლ., გვ. 3—4.

Мерабишвили, Эл. Посвящение. (Иване Джавахишвили). — Гангиади (Каспи), 1969, 17 июля, с. 3—4.

504. მრევლიშვილი, მ. გამომშვიდობება. — ლიტ. საქართველო, 1940, 28 ნოემბ., გვ. 2.

Мревлишвили, М. Прощание. — Литературиლი Сакартველო, 1940, 28 ноября, с. 2.

505. ნადირაძე, კ. დიდი ტრფიალი და მორიდება. ივანე ჯავახიშვილის ხსოვნას. — ლიტ. საქართველო, 1968, 18 ოქტ., გვ. 1. პორტრ.

Надирадзе, К. Большая любовь и почтение. Памяти Ив. Джавахишвили. — Литературиლი Сакартველო, 1968, 18 окт., с. 1, с портр.

506. ნადირაძე, კ. ივანე ჯავახიშვილს. — ლიტერატურული საქართველო, 1973, 5 ოქტ., გვ. 2.

Надирадзе, К. Ивану Джавахишвили. — Литературиლი Сакартველო, 1973, 5 окт., с. 2.

507. ქუჩუღი, ვ. ქართლის მემკვიდრე. — სახალხო განათლება, 1949, 19 მაისი, გვ. 3.

Журули, В. Летописец Грузии. — Сахалхо ганатლება, 1949, 19 мая, с. 3.

508. შავდია, ა. როცა წარმოსთქვი. ივ. ჯავახიშვილის ფოტოზე. — წითელი დროშა, (მაიაკოვსკი), 1968, 25 იანვ., გვ. 3.

შავდია, А. Стихи посвященные Ив. Джавахишвили.
— Цители дроша (Маяковски), 1968, 25 янв., с. 3.

509. ჩაჩავა, ნ. ივანე ჯავახიშვილის ხსოვნას.—გამარჯვების
დროშა (ლაგოდები), 1973, 21 აპრ., გვ. 3.

Чачава, Н. Памяти Иване Джавахишвили. — Га-
марджвების დროშა (ლაგოდეხი), 1973, 21 აპრ., ს. 3.

510. ჩიქოვანი, ს. გაწყვეტილი სიტყვა. (ივანე ჯავახიშვი-
ლის ხსოვნას). — თბილისის უნივერსიტეტი, 1963, 28 მარტი, გვ. 3.
პორტ.

Чиковани, С. Прерванное слово. (Памяти Ив. Джа-
вахишвили). — Тбилисის უნივერსიტეტი, 1963, 28 მარტი,
ს. 3, ს. პორტ.

ივ. ჯავახიშვილის შესახებ 1975 წ. გამოვიდა:
 О ИВ. ДЖАВАХИШВИЛИ ВЫШЛО В 1975 ГОДУ:

1. გოკიელი, ფ. ჩვენი რექტორი ივანე ჯავახიშვილი. — სამშობლო, 1975, № 7, გვ. 4.

Гокиели, Ф. Наш ректор Иване Джавахишвили. — Самшобло, 1975, № 7, с. 4.

2. ლომთათიძე, ქ. ივ. ჯავახიშვილი და ქართული ენათმეცნიერების საკითხები. — იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების წელიწადეული, II, 1975, გვ. 22—24.

Ломтатидзе, К. И. А. Джавахишвили и вопросы грузинского языкознания. — Ежегодник иберийско-кавказского языкознания, II, 1975, с. 22—24.

3. მეტრეველი, რ. ივანე ჯავახიშვილი და ქართული კულტურის ზოგიერთი საკითხი. თბ. „ხელოვნება“, 1975. 225 გვ.

Метревели, Р. Ив. Джавахишвили и некоторые вопросы грузинской культуры. Тб., «Хеловнеба», 1975. 225 с.

4. მეტრეველი, რ. ივ. ჯავახიშვილი და ქართული მუსიკა. — საბჭოთა ხელოვნება, 1975, № 6, გვ. 30 — 39.

Метревели, Р. Иване Джавахишвили и грузинская музыка. — Сабчота хеловнеба, 1975, № 6, с. 30—39.

5. მეტრეველი, რ. ხალხის სამსახურით შთაგონებული სიტყვები. — ცისკარი, 1975 № 6, გვ. 127 — 135.

Метревели, Р. Вдохновенная служением народу жизнь. — Цискари, 1975, № 6, с. 127—135.

6. ჩიქობავა, არნ. აკად. ივ. ჯავახიშვილის ხსოვნას (1876—1940). — იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების წელიწადეული, II, 1975, გვ. 13—15.

Чикобава, Арн. Памяти акад. И. А. Джавахишвили (1876—1940). — Ежегодник иберийско-кавказского языкознания, II, 1975, с. 13—15.

7. ჩხეიძე, ც. ივანე ჯავახიშვილი და ქართული მედიცინის საკითხები. — დროშა, 1975, № 9, გვ. 9.

Чхеидзе, Ц. Иване Джавахишвили и вопросы грузинской медицины. — Дроша, 1975, № 9, с. 9.

8. ჩხეტიან, შ. სამშობლოს დიდი მოამბე. — საისტორიო მოამბე, 1975, ტ. 31—32, გვ. 5—20.

Чхетия, Ш. Великий патриот родины. — Исторический вестник, 1975, т. 31—32, с. 5—20.

9. ჯორბენაძე, ს. ივ. ჯავახიშვილის უმცროსი მეგობარი. (ს. ყაუხჩიშვილის დაბადებიდან 80 წლისთავის გამო). — კომუნისტი, 1975, 7 დეკ., გვ. 3.

Джорбенадзе, С. Младший друг Ив. Джавахишвили. (К 80-летию со дня рождения С. Каухчишвили). — Комунисти, 1975, 7 дек., с. 3.

სახელთა სპიშვები

- აბაშელი, ალ. 494
 აბაშიძე, ი. 365, 375
 აბულაძე, ი. 124
 აბულაძე, ი. (რედ.) 129, 137, 143
 აგლაძე, ე. 459
 ადონცი, ნ. (მასზე) 40, 200
 ავალიშვილი, ზ. (მასზე) 185
 ალადაშვილი, გ. (მასზე) 341
 ანდრია მოციქული (მასზე) 2
 ანდრია პირველწოდებული (მასზე) 198
 არჩილი 146
 ასათიანი, ვ. 320
 ასათიანი, ლ. 495, 496
 ასათიანი, ნ. 272
 ასლანიშვილი, ი. (მასზე) 297
 ახელედიანი, გ. 456
 ახელედიანი, გ. 332 (მასზე)
- ბაზილევჩი, კ. 123
 ბაინდურაშვილი, თ. 367
 ბარამიძე, ალ. 226, 368
 ბარამიძე, ალ. (რედ.) 137
 ბარდაველიძე, ვ. 369
 ბასილი ეზოსმოძღვარი 171
 ბაქრაძე, დ. (მასზე) 236
 ბახტაძე, ბ. 255
 ბეგიაშვილი, თ. 321
 ბერიტაშვილი, ივ. 363, 370, 371
 ბერიძე, ვ. (მასზე) 341
 ბეროშვილი, ი. 497
 ბერძენიშვილი, დ. 249
 ბერძენიშვილი, ნ. 112, 122, 128, 133, 157 455
 ბერძენიშვილი, ნ. (რედ.) 120, 141, 149
 ბერძენიშვილი, ნ. (მასზე) 151, 237, 337
 ბერძენიშვილი, ი. 480
- ბერძული, ა. 466
 ბზიშვილი, ე. (მასზე) 261
 ბზიშვილი, თ. 261
- გ. ჯ. 415
 გ-ელი 205
 ვაგოშვიძე, მ. 432
 გამრეკელი, დ. 275
 გამსახურია, კ. 219, 246
 გარიყული, 192
 გაჩეჩილაძე, ვ. 332
 გაწერელია, აკ. 240, 347, 372
 გეგეშიძე, მ. 333
 გელაშვილი, მ. 273
 გვარამაძე, ივ. 2
 გვაძაბია, გ. 481
 გვენცაძე, ალ. 274
 გვეტაძე, ე. 498
 გერიტიშვილი, დ. 139, 242, 255, 275 — 278, 424, 433, 434, 460, 467—470.
 გერიტიშვილი, დ. (მასზე) 275
 ვიორგი მთაწმინდელი 121, 172
 ვიორგიძე, მ. 242
 ვოგბაძე, მ. 323
 ვოგებაშვილი, ი. 8
 ვოგებაშვილი, ი. (მასზე) 105, 107
 ვოგიბერიძე, მ. 373
 ვოგსაძე, მ. 486
 ვოზალიშვილი, გ. 279, 280
 ვოზალიშვილი, შ. 145, 220, 417, 435, 436, 471
 გოლცევი, ე. 357
 გრიგოლია, კ. 239
 გუგუშვილი, პ. 334, 345
 გულისაშვილი, ჯ. 437
 გურამიშვილი, დ. 146

გურგენიძე, გ. 335
გურგენიძე, დ. 327
გურგენიძე, ვ. 161, 328
გურული, ჯ. 493

დავით ბატონიშვილი, (მასზე) 3
დევაძე, მიხ. 201
დოკაძე, ნ. 499
ღონაძე, ვ. 281
ღონდუა, ვ. 122, 142, 154, 282, 358, 421,
431, 438
ღონდუა, ვ. (მასზე) 153
ღონდუა, კ. 358
ღუმბაძე, მ. 431
ღუბუ მევრელი 184

ევნატაშვილი, ბერი 113, 169
ელიშერაშვილი, ნ. 265, 439
ეესტათი მცხეთელი (მასზე) 22, 198

ვაჟა-ფშაველა 146
ვახტანგ VI 146
ვახუშტი ბაგრატიონი (მასზე) 462
ვინმე მესხი (გვარამაძე) 2

ზდანოვიჩი, ვ. (მასზე) 260
ზურაბაშვილი, ავ. 283, 284, 336

თამარ მეფე (მასზე) 57, 171
თაყაიშვილი, ექ. 285
თედიაშვილი, ე. 416
თომაძე, მ. 500
თოფურია, ვ. 286, 374
თოფურია, ვ. (მასზე) 274

ინ. 206
იულონ ბატონიშვილი (მასზე) 3

კაკაბაძე, დ. 227, 473
კაკაბაძე, დ. (მასზე) 254, 260
კაკაბაძე, ს. 57, 60—62, 68, 166
კაკულია, რ. 305
კარდენახიშვილი, ბ. 422
კასრაძე, დ. 12
კაშაძე, შ. 244
კახაძე, მ. 171
კეკელიშვილი, ზ. 287
კეკელიძე, კ. 376

კეცხოველი, ნ. 377
კვალიაშვილი, ა. 258
კვიციანი, პლ. 321
კიციანი, ა. 288, 338, 423
კიციანი, გ. 359
კინწურაშვილი, კ. 487
კრაჩკოვსკი 356
კუპატაძე, მ. 378

ლეონიძე, გ. 501
ლომთათიძე, გ. 239, 243, 482
ლომთათიძე, ქ. 289
ლომთაური, ნ. 150
ლომსაძე, ბ. 290
ლომსაძე, ნ. 291

მაისურაძე, ი. 458
მარგანი, რ. 502
მარი, ნ. 146
მარი, ნ. (მასზე) 187—191
მაყაშვილი, კ. 215
მაჭავარიანი, ვ. 118
მაჭავარიანი, თ. 228, 232
მახარაძე, ი. 133
მახარაძე, ფ. 19
მეგრელაძე, დ. 149
მეგრელიძე, ი. 385
მელიქიშვილი, გ. 292, 440, 441
მელიქიშვილი, პ. (მასზე) 63
მელიქსეთ-ბეგე, 204, 229, 250
მენაბდე, ლ. 329
მერაბიშვილი, ე. 316, 503
მესხია, შ. 139, 293, 424, 461
მეტრეველი, გ. 275
მეტრეველი, რ. 260, 254, 425
მიქაევა, ა. 419, 442
მიქაძე, ბ. 255
მრევლიშვილი, მ. 504
მუსხელიშვილი, ნ. 108, 157, 363, 356,
359
მუშკუდია, ვ. 133
მჭედლიძე, გ. 443
ნადირაძე, კ. 505, 506
ნანიტაშვილი, ლ. 317
ნახუცრიშვილი, დ. 36

ნახუცრიშვილი, კ. 247
ნიკოლაძე, ნ. 324
ნიორაძე, გ. 379
ნოლაიდელი, ჯ. 263
ორბელიანი, გრ. 146
პავლენკო, ა. 357
პეტერსი, პ. 8
პოლივექტოვი, მ. (მასზე) 162, 330
ჟურული, ვ. 375, 507
ჟღენტი, ე. 444
ჟღენტი, ვლ. 294
რატიანი, პრ. 251, 267, 295, 431
როდონია, ნ. 324
რუსთაველი, შ. (მასზე) 84, 87, 96, 137, 146

საისელი, 208
სვანიძე, რ. 488
სიღამონიძე, ვ. 256, 261
სიმონიშვილი, ვ. 257
სიხარულიძე, ი. 489
სტურუა, გ. 354
სურგულაძე, აკ. 242

ტაბიაშვილი, თ. 270
ტლაშაძე, ი. 146
ტოკონიძე, ბ. 162, 330

უჩანეიშვილი, დ. 259, 296

ფადეევი, ა. 357
ფალიაშვილი, ზ. (მასზე) 248, 345
ფიფია, მ. 445
ფუთურიძე, ვ. 369

ქამუშაძე, თ. 152
ქართველიშვილი, ვ. 446
ქართველიშვილი, ლ. 474
ქიაჩელი, ლ. 108
ქორიძე, ვ. 426

ღვინიაშვილი, თ. 247
ღლონტი, ალ. 135
ღლონტი, შ. 242, 475
ღოღობერიძე, ც. 490

ყაზბეგი, გ. (მასზე) 256
ყაუხჩიშვილი, ს. 130, 135, 139, 144, 148, 150, 241, 431, 455, 491
ყაუხჩიშვილი, ს. (რედ.) 119, 126, 127, 139, 144

ყიფშიძე, ა. 195
ყუთლუ არსლანი (მასზე) 198

შავდია, ა. 508
შამათავა, თ. 427
შანიძე, აკ. 33, 172, 230, 252, 271, 363, 380, 455, 456, 463

შანიძე, აკ. (მასზე) 274
შარაშიძე, შ. (დამსწრე) 63
შენგელაია, დ. 132, 216, 347
შენგელია, მ. 297
შეშაბერიძე, ს. 420

ჩაკვეტაძე, დ. 255
ჩაჩავა, ნ. 509
ჩიტაია, გ. 369, 431, 455, 483
ჩიტაია, გ. (რედ.) 132, 140
ჩიქობავა, ა. 381
ჩიქოვანი, ს. 347, 510
ჩუბინაშვილი, გ. 234, 455
ჩუბინაშვილი, გ. (მასზე) 344
ჩხეიძე, დ. 339
ჩხეტია, შ. 298—303, 318
ჩხიკვაძე, გრ. 268

ცაგარელი, ალ. (მასზე) 190
ცაიშვილი, ს. 137
ცინცაძე, ი. 331
ციციშვილი, ნ. 146
ცხაკაია, ქს. 304

ძიძიგური, შ. 172
ძნელაძე, ნ. 447

წერეთელი, აკ. 146
წერეთელი, აკ. (მასზე) 184
წმინდა ნინო (მასზე) 2

პავკვაძე, ილ. 146
პავკვაძე, ილ. (მასზე) 83, 137, 138, 317
პეიშვილი, ვ. (მასზე) 378
პილაია, ს. 322
კუმბურიძე, ზ. 340

- ხანთაძე, შ. 245
 ხასია, ბ. 305
 ზაქაპურიძე, გ. 112
 ხახანაშვილი, ა. (მასზე) 188
 ხელაძე, ლ. 158
 ხერხეულიძე, ტ. 170
 ჯომერიკი, კ. (მასზე) 142
 ზორავა, აკ. 108
 ზორგუაშვილი, გ. 306, 325
 ჯეციშვილი, ს. 341, 342
 ჯავახიშვილი, აღ. (რედ.) 126, 127, 144
 ჯავახიშვილი, გ. 308
 ჯავახიშვილი, ნ. 171, 248, 345ა
 ჯავახიშვილი, შ. 174
 ჯავრიშვილი, კ. 253
 ჯანაშვილი, მ. 7, 8, 198, 203
 ჯანაშვილი, მ. (მასზე) 22, 158
 ჯანაშია, ს. 112, 122, 128, 133, 209, 217
 ჯანაშია, ს. (რედ.) 122, 128, 133
 ჯანაშია, ს. (მასზე) 55, 157, 237, 337
 ჯამბურია, გ. 448
 ჯანელიძე, ა. 382
 ჯანელიძე, დ. 95
 ჯანჭალია პ. 449
 ჯაფარიძე, გ. 343
 ჯაფარიძე, ტრ. (მასზე) 332
 ჯინჭევლაშვილი, მ. 275
 ჯორბენაძე, ს. 164, 266, 269, 309, 310, 326, 344
 ჰარნაჯი, (მასზე) 183

УКАЗАТЕЛЬ ИМЕН

- Абашели, Ал. 494
 Абашидзе, А. 464
 Абашидзе, Ир. 365, 375, 392
 Абуладзе, И. 124
 Абуладзе, И. (Ред.) 129, 137, 143
 Авалишвили, З. (о нем) 185
 Агладзе, Е. 459
 Адони, Н. Г. (о нем) 40, 200
 Аладашвили, Г. (о нем) 341
 Андрей апостол (о нем) 2, 5
 Андрей Первозванный (о нем) 198
 Ардишвили, Л. 450
 Асатиани, В. 320
 Асатиани, Л. 495—496
 Асатиани, Н. 272
 Асланишвили, И. (о нем) 297
 Ахведиани, Г. 456
 Ахведиани, Г. (о нем) 332
 Баиндурашвили, Т. 367
 Базилевич, К. 123
 Бакрадзе, Д. (о нем) 236
 Барамидзе, Ал. 226, 368
 Барамидзе, Ал. (Ред.) 137
 Бардавелидзе, В. 369
 Басили эзосмодзგвари 171
 Бахрушин, С. 123
 Бахтадзе, Б. 255
 Бахтадзе, В. 242
 Бегнашвили, Т. 321
 Бечанов, Т. 403
 Бенашвили, А. М. 393
 Бердзенишвили, Д. 249
 Бердзенишвили, Н. 112, 122—123, 128, 133, 157, 455
 Бердзенишвили, Н. (Ред.) 141, 149
 Бердзенишвили, Н. (о нем) 151, 237, 337
 Бердзенишвили, И. 480
 Бердзули, А. 466
 Беридзе, В. (о нем) 341
 Бериташвили, Ив. 363, 370—371
 Бeroшвили, И. 497
 Бзишвили, Т. (о нем) 261
 Бзишвили, Э. (о нем) 261
 Важа-Пшавела 146
 Вахтанг VI 146
 Вахушти (о нем) 462

- Г. Дж. 415
 Габуния, А. Г. (о нем) 115
 Гагошидзе, М. 432
 Гамбашидзе, Ш. 394
 Гамрекели, Д. 275
 Гамрекели, Э. 403
 Гамсахурдиа, К. 219, 246
 Гарикули, 192
 Гарнак (о нем) 183
 Гацерепа, Ак. 240, 347, 372
 Гачениладзе, В. 332
 Гвадзабиа, Г. 481
 Гварамадзе, Ив. 2
 Гварамадзе, Н. Л. 393
 Гвенцадзе, Ал. 274
 Гветадзе, В. 498
 Гвретишвили, Д. 139, 242, 255,
 275—278, 424, 433—434, 460,
 467—470
 Гвретишвили, Д. (о нем) 275
 Г-ели 205
 Гегешидзе, М. 333
 Гелеванишвили, Г. К. 393
 Гелашвили, М. 273
 Генко, А. 211
 Георгий Афонский (о нем) 11
 Георгий Святогорец 121, 172
 Гецадзе, М. 395
 Гиоргидзе, М. 242
 Глonti, Ал. 135
 Глonti, Ш. 242, 475
 Гогбайдзе, М. 323
 Гогебашвили, Я. 8
 Гогебашвили, Я. (о нем) 105, 107
 Гогиберидзе, М. 373
 Гогоберидзе, Ц. 490
 Гогсадзе, М. 486
 Гозалишвили, Г. 279—280
 Гозалишвили, Ш. 145, 220, 417,
 435—436, 471
 Гольцев, В. 357
 Гокиели, В. 396
 Гранат, А. и Н. 34
 Григолиа, К. 239
 Гугушвили, П. 334, 345
 Гулисашвили, А. А. 393
 Гулисашвили, Дж. 437
 Гурамишвили, Д. (о нем) 146
 Гургенидзе, В. 161, 328
 Гургенидзе, Г. 335
 Гургенидзе, Д. 327
 Гурули, Дж. 493
 Давид Батонишвили (о нем) 3
 Даднани, Ш. 387
 Девадзе, М. 201
 Джавахишвили, Ал. (ред.) 126—
 127, 144
 Джавахишвили, Г. 308
 Джавахишвили, Н. 171, 248, 345
 Джавахишвили, Ш. 174
 Джавришвили, К. 253
 Джамбуриа, Г. 448, 451
 Джанашвили, М. 7—8, 198, 203
 Джанашвили, М. (о нем) 22, 158
 Джанашиа, С. 112, 122—123, 128,
 133, 209, 217, 223, 390—391
 Джанашиа, С. (ред.), 22—123, 128,
 133—134
 Джанашиа, С. (о нем) 55, 157, 237,
 337
 Джанелидзе, А. 382
 Джанелидзе, Д. 95
 Джанджалиа, П. 449
 Джапаридзе, В. 343
 Джапаридзе, Тр. (о нем) 332
 Джинчвелашвили, М. 275
 Джорбенадзе, С. 164, 266, 269, 309—
 310, 344
 Дзидзигури, Ш. 172
 Дзnelадзе, Н. 447
 Докадзе, Н. 499
 Донадзе, В. 281
 Дондуа, В. 122, 142, 154, 238, 282,
 358, 421, 428, 431, 438
 Дондуа, В. (о нем) 153
 Дондуа, К. 212, 358
 Думбалдзе, М. 401, 431
 Дуту Мегрели 184

Евстафии Мцхетели (о нем) 22, 198
 Егнаташвили, Бери 113, 169
 Едишерашвили, Н. 265, 439

Жгенти Вл. 294
 Жгенти, Э. 444
 Журули, В. 375, 507

Завриев, К. 231
 Зданович, Г. (о нем) 260
 Зурабашвили, Ав. 283—284, 336

Ии 206

Казбегн, Г. (о нем) 256
 Какабадзе, Д. 227, 398, 473
 Какабадзе, Д. (о нем) 254, 260
 Какабадзе, С. 57, 60—62, 68, 70,
 166

Какулиа, Р. 305
 Камушадзе, Т. 152
 Қарденахишвили, Б. 422
 Қартвелишвили, В. 446
 Қартвелишвили, Л. 474
 Касрадзе, Д. 12
 Каухчишвили, С. 130, 135, 139, 144,
 148, 150, 241, 431, 455, 491

Каухчишвили, С. (ред.) 119, 126—
 127, 131, 139, 144

Қахадзе, М. 171
 Қашмадзе, Ш. 244
 Қвалнашвили, А. 258
 Қварацхелия, В. 399
 Қвирквелиа, Пл. 321
 Кевлишвили, З. 287
 Кекелидзе, К. 376
 Кецховели, Н. 377, 400

Киачели, Л. 108
 Киквидзе, А. 288, 338, 386, 423
 Кикнадзе, Г. 359
 Кинцурашвили, К. 487

Кипшидзе, А. 195
 Кипшидзе, Д. 223
 Копалиани, В. 401

Коридзе, В. 426
 Коридзе, Д. 403

Крачковский 356
 Қупатадзе, М. 378
 Қутлу Арслан (о нем) 198
 Қуфтин, Б. А. 402

Леонидзе, Г. 501
 Ломоури, Н. 150, 484, 492
 Ломсадзе, Б. 290
 Ломсадзе, Н. 291
 Ломтатидзе, Г. 239, 243, 452, 482
 Ломтатидзе, К. 289

Маградзе, А. 418
 Майсурадзе, И. 458
 Макашвили, К. 215
 Маргиани, Р. 502
 Марр, Н. 13, 146, 213
 Марр, Н. (о нем) 187—191

Марушнани 13
 Махарадзе, И. 133
 Махарадзе, Ф. 19
 Мачавариани, А. 404
 Мачавариани, В. 118
 Мачавариани, Т. 228, 232

Мдивани, В. 319
 Мегрелидзе, И. 385
 Меликишвили, Г. 292, 440—441
 Меликишвили, П. (о нем) 63
 Меликсет-бег, Л. 204, 229, 250
 Меликян, О. 387

Менабде, А. 329
 Мерабишвили, Э. 316, 503
 Месхиа, Ш. 139, 232, 424, 461

Метревели, Г. 275
 Метревели, Р. 260, 254, 425
 Микаберидзе, Г. 311

Микава, А. 419, 442
 Микадзе, Б. 255

Микаутадзе, А. 403
 Мревлишвили, М. 504

Мухелишвили, Н. 108, 157, 223,
 359, 363, 456

Мушқудиани, В. 133
 Мчедлидзе, Г. 443

Надирадзе, К. 505—506
 Наниташвили, Л. 317
 Нахуцришвили, Д. 36
 Николадзе, Н. 324
 Николадзе, Я. 405
 Николаишвили, Н. 406, 476
 Ниорадзе, Г. 379
 Ногаидели, Дж. 263
 Орбелiani, Гр. 146
 Павленко, П. 357
 Палиашвили, З. (о нем) 248, 345
 Пахомов, Е. А. (о нем) 31
 Петерс, П. (о нем) 8
 Пипиа, М. 445
 Полиевктов, М. 330
 Полиевктов, М. (о нем) 162
 Путуридзе, В. 369
 Ратиани, Пр. 251, 267, 295, 431
 Родоная, Н. 324
 Руруа, И. 478
 Руставели Шота (о нем) 54, 84, 87, 89, 96, 137, 146
 Сансели 208
 Сасунский Давид (о нем) 98
 Сванидзе, Р. 488
 Св. Иоанн Златоуст (о нем) 35
 Св. Нино (о нем) 2, 5
 Сидамонидзе, В. 256, 261
 Симоишвили, В. 257
 Сихарулидзе, И. 489
 Слонимский, Л. З. (ред.) 20—21
 Стуруа, Г. 354, 387
 Сургуладзе, Ак. 242
 Таблиашвили, Т. 270
 Такайшвили, Э. 285
 Такайшвили, Э. (о нем) 30
 Тедиашвили, Е. 416
 Тлашадзе, И. 146
 Тогонидзе, Б. 162, 330
 Томадзе, М. 500
 Топурия, В. 285, 274
 Топурия, В. (о нем) 274

Учанейшвили, Д. 259, 296
 Фадеев, А. 357
 Хантадзе, Ш. 245
 Харадзе, А. К. 408
 Хасиа, Б. 305
 Хаханашвили, А. (о нем) 188
 Хачапуридзе, Г. 112, 223, 409
 Хеладзе, Л. 158
 Херхеулидзе, Т. 170
 Хомерики, К. 142
 Хорава, Ак. 108, 410
 Хоргуашвили, Г. 325, 306
 Хуцишвили, С. 341—342
 Цагарели, Ал. (о нем) 190
 Цаишвили, С. 137
 Царица Тамара (о нем) 57, 171
 Церетели, А. 146
 Церетели, Ак. (о нем) 184
 Цинцадзе, Я. 331
 Цицишвили, Н. 146
 Цхакаиа, Кс. 304
 Чавчавадзе, Ил. (о нем) 83, 137—138, 146, 317
 Чакветадзе, Д. 255
 Чачава, Н. 509
 Чейшвили, В. (о нем) 378
 Чикобава, А. 225, 381
 Чиковани, С. 347, 411, 510
 Чилаия, С. 322
 Читая, Г. 369, 431, 453, 455, 483
 Читая, Г. (ред.) 132, 140
 Чочуа, А. 387
 Чубинашвили, Г. 234, 344, 455
 Чудаков, Е. 387
 Чумбуридзе, З. 340
 Чхеддзе, Д. 339
 Чхетна, Ш. 298—303, 312—313, 318, 429—430
 Чхиквадзе, Гр. 268
 Шавдиа, А. 508
 Шаматава, О. С. 427

Шанидзе, А. 33, 172, 230, 252,
271, 314, 163, 380, 387, 413,
455—456, 463, 479

Шанидзе, А. (о нем) 274

Шарашидзе, Ш. 63

Шаутидзе, В. 412

Шенгелана, Д. 132, 216, 347

Шенгелиа, М. 297

Шешаберидзе, С. 420

Юлон Батонишвили (о нем) 3

Eustatius von Mzchetha (о нем)

Peeters P. 65—68, 71—74, 81

შ ე მ დ გ ე ნ ე ლ თ ა ბ ა ნ

ივანე ჯავახიშვილის ბიობიბლიოგრაფია წარმოადგენს ახლად დაარსებული სერიის „ქართველი მეცნიერების“ პირველ ნაკვეთს.

ბიობიბლიოგრაფიაში მასალის აღწერილობა ორიგინალის ენაზეა. ქართულ გამოცემებს ახლავს რუსული თარგმანი. რეცენზიები თან ერთვის რეცენზირებულ ნაშრომს.

ლიტერატურა ივანე ჯავახიშვილის შესახებ შემდეგნაირადაა განლაგებული: 1. ზოგადი ნაწილი (მასში დაცულია ქრონოლოგიური პრინციპი). 2. გარდაცვალება და დაკრძალვა. 3. დაბადებისა და გარდაცვალების წლისთავები. 4. ლექსები, მიძღვნილი ივანე ჯავახიშვილისადმი.

ბიობიბლიოგრაფიაზე მუშაობის დროს გამოყენებულია გამოცემული ბიბლიოგრაფიული საძიებლები: ლ. მელიქსეთ-ბეგი. „აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი და მისი შრომები“. (ქრონოლოგიური ბიბლიოგრაფია). — ბიბლიოგრაფიის მოამბე, 1940, № 1, გვ. 99 — 108; თ. მაჭავარიანი. „აკადემიკოს ივ. ჯავახიშვილის შრომათა სია“. — ენიმკის მოამბე, 1940, ტ. V—VI, გვ. 695—705; თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. XVIII, 1941, გვ. XVIII—XXVII; „აკად. ივ. ჯავახიშვილის დაბეჭდილი შრომების სია“, მოთავსებული დ. გვრიტიშვილის წიგნში: „ივანე ჯავახიშვილი (ცხოვრება და მოღვაწეობა)“. თბ., 1968.

მადლობას ვუძღვნით რესპუბლიკის დამს. ბიბლიოთეკარს თ. მაჭავარიანს, პროფ. პრ. რატიანს და ყველა მათ, ვინც რჩევა-დარიგებით გვეხმარებოდა მუშაობაში.

ОТ СОСТАВИТЕЛЕЙ

Биобиблиография И. А. Джавахишвили является первым выпуском вновь основанной серии «Грузинские ученые».

В биобиблиографии материал описан на языке оригинала. Грузинские издания даны и в русском переводе. Рецензии указаны после рецензируемых трудов.

Литература о И. А. Джавахишвили дана в следующей последовательности: 1. Общая часть (в ней соблюдается хронологический принцип); 2. Смерть и похороны И. А.

Джавахишвили; 3. Годовщины рождения и смерти; 4. Стихи, посвященные И. А. Джавахишвили.

В процессе работы над биобиблиографией использованы библиографические издания: Л. Меликсет-Бек. «Академик Иване Джавахишвили и его труды (хронологическая библиография)». — Библиографическое издание, 1940, № 1, с. 99—108; Т. Мачавариани. «Список трудов академика И. Джавахишвили». — Вестник ин-та языка, истории и материальной культуры, 1940, т. V—VI, с. 695—705; Труды Тбил. ун-та, т. XVIII, 1941, с. XVIII—XXVII; «Список опубликованных трудов акад. И. Джавахишвили». — В кн.: Д. Гвритишвили (жизнь и деятельность), Тб., 1968.

Приносим благодарность засл. библиотекарю Т. Мачавариани, проф. Пр. Ратиани и всем, кто своими советами оказал нам помощь в работе.

ს ა რ ჭ ი მ ე ნ — О Г Л А В Л Е Н И Е

აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა)	5
Академик И. А. Джавахишвили (краткий очерк научной и общественной деятельности)	17
Academician I. A. Javakhishvili	27
ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები	33
Основные даты жизни и деятельности	36
აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის შრომები	39
Труды академика Ивана Джавахишвили	
ივ. ჯავახიშვილის რედაქციით გამოცემული შრომები	73
Труды, вышедшие под редакцией Ив. Джавахишвили	
ლიტერატურა ივ. ჯავახიშვილის შესახებ	75
Литература об Ив. Джавахишвили	
ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალება და დაკრძალვა	107
Смерть и похороны акад. Ив. Джавахишвили	
დაბადების წლისთავები	116
Горющины рождения	
გარდაცვალების წლისთავები	121
Годовщины смерти	
ლექსები, მიძღვნილი ივანე ჯავახიშვილისადმი	127
Стихи, посвященные акад. Ив. Джавахишвили	
დამატება. ივ. ჯავახიშვილის შესახებ 1975 წელს გამოვიდა	
Приложение. Об Ив. Джавахишвили вышло в 1975 году	
სახელთა სპიობელი	
Указатель имен	
შემდგენელთაგან	
От составителей	

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს დადგენილებით

*

რედაქტორები: ს. ხადური, ა. ხოშტარია
გამომცემლობის რედაქტორი ლ. ჭვებენავა
მხატვარი გ. ნადირაძე
ტექნორედაქტორი ნ. ბოკერია
კორექტორი ლ. ჯაშვი

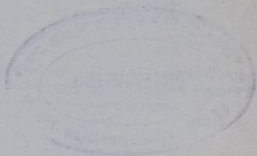
გადაეცა წარმოებას 26.12.1975; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 24.6.1976;
ქაღალდის ზომა 60×90¹/₁₆; ქაღალდი № 2; ნაბეჭდი თაბახი 8,50;
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 7.01;
უე 01508; ტირაჟი 1000; შეკვეთა № 4325
ლასი 70 კპპ.

გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ., 19
Издательство «Мецниереба», Тбилиси, 380060, ул. Кутузова, 19

საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის სტამბა, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ., 19
Типография «Мецниереба», Тбилиси, 380060, ул. Кутузова, 19

ИВАНЕ ДЖАВАХИШВИЛИ
(1876—1940)

БИБЛИОГРАФИЯ

ფასი 70 კპბ.